

การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2552

การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2552

จุฑาทิพย์ บุตรจ. (2552). การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมัสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการผู้ควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ , รองศาสตราจารย์
เวณี กรีทอง.

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมัสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ บันทึกประจำวัน ระเบียนสะสม สังคมมิติ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์เชิงบรรยาย

ผลการศึกษาพบว่า

เมื่อทำการศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ พบว่า ก่อนทำการศึกษานักเรียนทั้ง 6 คน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง สัมพันธภาพกับผู้อื่นไม่ดี ไม่พอใจในตนเอง มองโลกในแง่ร้าย ไม่เคยทำงานหารายได้พิเศษ รู้สึกอาย รู้สึกกดดัน และเกิดความเครียดเมื่อไม่มีเงินไปโรงเรียน ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน ไม่มีเงินจ่ายค่ากิจกรรม และไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียน

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คนแล้ว ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางบวกต่อครอบครัว รักและภูมิใจในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีขึ้น นอกจากนี้นักเรียนก็เข้าใจและยอมรับความจริงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นักเรียนสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ โดยพยายามทำงานหารายได้พิเศษในช่วงปิดภาคเรียนเพื่อช่วยเหลือครอบครัวและตัวของตัวเอง โดยมีเป้าหมายที่จะเก็บสะสมเงินที่หาได้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาสำหรับภาคเรียนต่อไป เช่น ค่าซื้ออุปกรณ์การเรียน ค่าขนม ค่าอาหาร และค่าเล่าเรียน เป็นต้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

A CASE STUDY OF ECONOMIC PROBLEMS OF PRATHOM VI STUDENTS
AT SUANMISAKAWAN SCHOOL IN PHAYATHAI DISTRICT , BANGKOK

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2009

Juthatip Budju. (2009). *A Case study of Economic Problems of Prathom VI Students at Suanmisakawan School in Phayathai District , Bangkok.*
Master thesis , M.ED. (Education Psychology). Bangkok : Graduate School.
Srinakharinwirot University. Advisor committee : Prof. Dr. Pasana chularut ,
Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purpose of this research was to study the economic problem of prathom VI students. This study was conducted on the basis of judgment nonrandom or purposive method by selecting 6 prathom VI students at Suanmisakawan school in Phayathai district, Bangkok, during academic year of 2008 as samples for case study. Data collection had been done through a variety techniques including direct behavioral observation, home visit, autobiography, diary, cumulative record, sociometry, questionnaires and test. Summarization and data analysis was presented in descriptive results.

The results were as follows:

Before the accomplishment of this research, all 6 students who faced with economic problems could not make good relationships with others, dissatisfaction in themselves and being pessimistic perceptions. In addition, they had never done any part - time jobs to increase their unearned incomes since they were ashamed for doing part-time jobs. As a result, the students got stress and under pressure because they had no money for taking care themselves for buying some academic equipment, spending on school alimony, participating in school activities and also paying the tuition fees.

After data collection, the researcher had given some advice and counseling to the students. As a result, all 6 students have become being an optimist, having a positive attitude towards their families. Moreover, they are proud of their parents and interpersonal relationship between students and their families are improved as well. Importantly, they understand themselves and accept the truth that their family economic statuses are low. Consequently, they have decided to look for part-time jobs and have done these extra jobs during the school vacations. They have aims to collect some money for taking care and support themselves, especially for academic spending at schools. Finally, students are able

to solve their economic problems and these problems would be decreased soon. Hopefully, all 6 students will be success in their learning in the near future.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ของ

จุฑาทิพย์ บุตรจ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวนนี่ กรีทอง)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวนนี่ กรีทอง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วณิ กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนให้แก่ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเมตตา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้ความเมตตา แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ นายวิรัตน์ อองเทศ ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร และอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความกรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณนักเรียนโรงเรียนสวนมิสกวันทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนวิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ปีการศึกษา 2550 ทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจให้กันเสมอมา และคอยให้ความช่วยเหลือในการทำงานวิจัยในครั้งนี้มาโดยตลอดจนสำเร็จ

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และบุคคลในครอบครัวผู้ให้ความรักความช่วยเหลือทุกด้านโดยตลอด ประโยชน์อันใดที่ได้รับจากการทำปริญญานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในการอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนถึงปัจจุบัน

จุฑาทิพย์ บุตรจ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
กรอบแนวคิด.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	35
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ.....	36
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสวนมิสกวัน.....	37
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	39
วิธีการศึกษารายกรณี.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การศึกษารายที่ 1.....	49
การศึกษารายที่ 2.....	56
การศึกษารายที่ 3.....	62
การศึกษารายที่ 4.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การศึกษารายที่ 5.....	75
การศึกษารายที่ 6.....	81
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	91
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	91
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	92
สรุปและอภิปรายผลการศึกษา.....	92
การช่วยเหลือ ป้องกัน และการส่งเสริม.....	98
การติดตามผล.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	103
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	122

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 ตารางแสดงการเปรียบเทียบนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ

ก่อน – หลัง ทำการศึกษารายกรณี.....

89

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสังคมปัจจุบันที่มีปัญหารุมเร้าเข้ามาสู่นักเรียนในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจนของเด็ก ปัญหาเศรษฐกิจส่งผลถึงตัวเด็ก ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่ถูกครอบครัพล่อยพละละเลย ซึ่งเด็กเหล่านี้มักจะอาศัยอยู่กับครอบครัวที่ยากจนมาก เด็กจึงเป็นเด็กกลุ่มที่เสียเปรียบและขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาตามวัย เด็กไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่ดีพอกจากครอบครัว ขณะเดียวกันเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนอาจถือได้ว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะทำให้เด็กเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาได้ เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กติดสารเสพติด และสารระเหย เด็กกระทำผิด เด็กมั่วสุมในสถานบริการและสถานเริงรมย์ สำหรับกรณีเด็กหญิงก็อาจจะทำให้เด็กหญิงเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น เด็กถูกล่วงละเมิด การขายบริการทางเพศ เด็กตั้งครภันนอกสมรส เด็กถูกข่มขืน นอกจากปัญหาที่ยกตัวอย่างมาแล้วยังพบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนส่วนใหญ่มักจะอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม โดยอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด เด็กจึงมักจะเลียนแบบสิ่งต่างๆ ที่ไม่ดีในชุมชนได้ง่าย (ยุพา วงศ์ไชยและคณะ. 2540)

จากชีวิตชนบทที่เรียบง่าย มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอื้ออาทร กลายเป็นชีวิตคนเมืองที่มีชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ มีการแก่งแย่งแข่งขันสูง ทำให้คนเหินแกลตัว ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญที่ครอบครัวประสบ 3 อันดับแรก คือ ปัญหาการเงิน ปัญหาการไม่มีเวลาให้กันในครอบครัว และปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว (ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์ สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ. 2548) สัมพันธภาพของคนในครอบครัว ชุมชน อ่อนแอลง การขัดเกลาทางสังคมลดลง ปัจจัยเสี่ยงที่เด็กจะก่อปัญหาต่อสังคมจึงมากขึ้น การบริโภควัตถุนิยม โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนถือเป็นกลุ่มเสี่ยงของภัยคุกคามทางสังคมมากที่สุดเพราะขาดวุฒิภาวะ ทำให้ถูกชักจูงได้โดยง่าย เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีความสำคัญในการขับเคลื่อนให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า เพราะเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า โดยธรรมชาติเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง ความคิดความอ่านไม่รอบคอบ คิดเฉพาะหน้า ไม่มีเหตุผล ยิ่งถ้ามีปัญหา และไม่มีที่ปรึกษาก็จะใช้สารเสพติดเพื่อเป็นการแก้ปัญหา ในที่สุดก็จะติดสารเสพติด เมื่อติดสารเสพติดปัญหาต่างๆ ก็จะตามมา เช่น หนีโรงเรียน ลักขโมย วิวาท ก่อการทะเลาะวิวาท ฯลฯ ซึ่งเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับสภาพการเป็นนักเรียน และนับวันจะมีจำนวนนักเรียนประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลกระทบต่อการศึกษาอย่างสำคัญ นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งมีผลต่อการสร้างค่านิยมที่เน้นการแข่งขันหาเงิน และการบริโภคแบบตัวใครตัวมัน

มาก ทำให้เกิดปัญหาด้านสังคมตามมามากมาย เด็กยากจนยังมีปัญหาทุพโภชนาการ การมีไอคิวโดยเฉลี่ยต่ำ ปัญหาสิทธิบริโภคนิยม การเสพติดบุหรี่ เหล้า สารเสพติดและอบายมุขต่างๆ พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง การหมกมุ่นเรื่องเพศ และการอยู่ในสภาวะแวดล้อมทั้งทางกายภาพและสังคม วัฒนธรรมเป็นพิษมากขึ้น ปัญหาด้านสุขภาพ สภาพแวดล้อม สังคมวัฒนธรรมที่เพิ่มขึ้นล้วนเป็นผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ มีผลกระทบทำให้การกระจายโอกาสทางการศึกษาไม่เป็นธรรม เนื่องจากสังคมไทยมีปัญหาความแตกต่างระหว่างคนรวยกับคนจนมาก การศึกษาของไทยก็ยังมีปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่าย แม้ว่าปัจจุบันเด็ก ๆ ในโรงเรียนของรัฐไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนก็ตาม แต่ก็มีความใช้จ่ายโดยตรง (Direct costs) เช่น ค่าอุปกรณ์การเรียน รวมถึงค่าใช้จ่ายห้องสมุดและคอมพิวเตอร์ ค่าอาหารกลางวัน ค่าเดินทาง ค่าเครื่องแบบ ค่าเครื่องเขียนที่ผู้ปกครองต้องจ่ายเพื่อให้ลูกไปโรงเรียนเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าค่าเล่าเรียนมาก นอกจากค่าใช้จ่ายโดยตรงแล้ว ยังมีค่าเสียโอกาส (Opportunity costs) ซึ่งหมายถึง การเสียโอกาสของเด็กที่จะมีรายได้จากการทำงาน ในขณะที่ต้องเรียนหนังสือ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายโดยตรง กับค่าเสียโอกาสแล้ว ค่าใช้จ่ายโดยตรงของการศึกษา ดูเหมือนจะเป็นภาระหนักมากกว่าการสูญเสียความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจของเด็กที่มีต่อครอบครัวเสียอีก ดังที่ ลักขณา สิริวัฒน์ (2548:21) กล่าวว่า ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในด้านทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน ทุนทรัพย์ที่ต้องใช้จ่ายในครอบครัวของบุคคลนั้นเป็นเรื่องจำเป็นมาก ดังนั้น หากมีความพร้อมก็จะเป็นการสนับสนุนให้มีการดำเนินชีวิตได้ปกติ แต่หากมีปัญหาขมขื่นส่งผลต่อชีวิตได้ จะเห็นว่าบุคคลที่ขาดทุนทรัพย์มักขาดโอกาสดี ๆ ในชีวิต โดยเฉพาะบุคคลในวัยเด็กที่ควรต้องได้รับทั้งอาหารสุขภาพและอาหารสมองจึงจะทำให้เขามีการพัฒนาการสมบูรณ์ได้ทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อเติบโตไปเป็นบุคคลวัยทำงานที่มีประสิทธิภาพเต็มไปด้วยความรู้ ความสามารถในการสร้างประโยชน์ให้แก่ตัวเอง ครอบครัว และสังคมได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กขาดอาหารทั้งอาหารกายหรืออาหารสมองย่อมจะทำให้เขาสุขภาพไม่แข็งแรง สมองไม่ได้รับการพัฒนาตามที่ควรเป็นไป ด้วยสาเหตุมาจากเศรษฐกิจที่ไม่ดีของครอบครัวนั้น เด็กจะเป็นคนที่ไม่มีความรู้ในอนาคตซึ่งมีผลเสียต่อสังคมและประเทศชาติเพราะจะมีประชากรที่ไร้ความรู้ความสามารถ จึงสมควรอย่างยิ่งที่บุคคลที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจควรได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและเหมาะสม

จากการที่ผู้วิจัยมีคุณอาเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ปรารภกับผู้วิจัยว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ส่วนใหญ่ไม่มีเงินมาโรงเรียน ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน ไม่มีเงินจ่ายค่ากิจกรรม และไม่มีเงินจ่ายค่าเทอม ทำให้เกิดผลเสียต่อนักเรียนคือ นักเรียนไม่สามารถมาเรียนหนังสือได้ทุกวันเหมือนนักเรียนคนอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสวนมิสกวัน

เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำนวน 271 คน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 85 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 89 คน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 97 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ สอบถามนักเรียนดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ นักเรียนคิดว่าในขณะที่เรียน นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคือปัญหาใด ” ผลการสำรวจเรียงลำดับปัญหาที่พบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการเรียน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 26.37 ได้แก่ ว่างนอนเวลาเรียนหนังสือ ไม่ตั้งใจเรียน และไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน รองลงมาเป็นปัญหาการปรับตัว จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.97 ได้แก่ ไม่มีเพื่อนคุยปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ และเข้ากับครูผู้สอนไม่ได้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการเรียน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 ได้แก่ ไม่เข้าใจในบทเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน และไม่สนใจเรียน รองลงมาเป็นปัญหาเศรษฐกิจ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.41 ได้แก่ ไม่มีเงินจ่ายค่ากิจกรรม ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน และไม่มีเงินมาโรงเรียน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาเศรษฐกิจ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 ได้แก่ ไม่มีเงินมาโรงเรียน ไม่มีเงินจ่ายค่ากิจกรรม และไม่มีเงินจ่ายค่าเทอม รองลงมาเป็นปัญหาการเรียน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 28.72 ได้แก่ เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน และไม่ตั้งใจเรียน

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “ จากปัญหาข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด ” ผลการสำรวจพบว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการเรียน มีสาเหตุมาจาก ครูพูดเร็ว อธิบายไม่เข้าใจ เพื่อนชวนคุยในเวลาเรียน เข้านอนดึกเพราะดูโทรทัศน์ เล่นเกมส์ และต้องออกไปช่วยผู้ปกครองทำงาน และปัญหาการปรับตัว มีสาเหตุมาจาก เอาแต่ใจตนเอง ไม่คุ้นเคยกับเพื่อนในห้อง และโดนเพื่อนแกล้ง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีปัญหาการเรียน มีสาเหตุมาจาก ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน ขี้เกียจ และครูสอนเร็ว และปัญหาเศรษฐกิจ มีสาเหตุมาจาก ผู้ปกครองมีรายได้น้อย ผู้ปกครองมีอาชีพที่ไม่มั่นคง และค่าครองชีพสูงขึ้น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาเศรษฐกิจ มีสาเหตุมาจาก ผู้ปกครองมีอาชีพที่ไม่มั่นคง และผู้ปกครองมีรายได้น้อย และปัญหาการเรียน มีสาเหตุมาจาก ครูพูดเร็วอธิบายไม่รู้เรื่อง ทำให้ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน และเพื่อนชวนคุยชวนเล่นในเวลาเรียน

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้น พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 น่าจะมีปัญหาทางการเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับแรกและรองลงมาเป็นปัญหาทางการเรียน ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนที่จะต้องไปศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ดังนั้น จึงควรรีบศึกษาเพื่อหาทางช่วยเหลือโดยรีบด่วน ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีเงินมาโรงเรียน ไม่มีเงินจ่ายค่ากิจกรรม ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน และไม่มีเงินจ่ายค่าเทอม ดังที่ สถาบันรามจิตติ (2549) กล่าวว่า โครงสร้างเศรษฐกิจสังคมไทยก่อให้เกิดสภาพการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนยากจน สถาบันครอบครัวไทยมีความอ่อนแอลง สาเหตุเกิดจากการอพยพเคลื่อนย้ายมาหางานทำในเมืองของพ่อแม่ผู้ปกครองและการใช้เวลาส่วนใหญ่ในการหารายได้ และความสัมพันธ์ในครอบครัวห่างเหิน เด็กและเยาวชนยากจนมักมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกับพ่อแม่ผู้ปกครองเนื่องจากใช้เวลาด้วยกันน้อย ผู้ปกครองเด็กและเยาวชนที่มีการศึกษาน้อยมักมีอาชีพทำการเกษตรหรือรับจ้างที่รายได้น้อยและไม่แน่นอน ต้องใช้เวลาทำงานมาก ภาวะที่ถูกกดดันจากสังคมรอบด้านประกอบกับกระแสบริโภคนิยมเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดความเครียดในชีวิตและการเก็บกด นำไปสู่การพัวพันกับแหล่งอบายมุขและความรุนแรงในครอบครัว เด็กและเยาวชนตกอยู่ในสภาพด้อยโอกาสต่อเนื่องและเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ทำให้เกิดภาวะยากจน ขาดโอกาส มีปัญหา และความเสี่ยงภัยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2533:38) ระบุว่า เด็กเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการที่ครอบครัวต้องตกอยู่ในภาวะยากจน เมื่อครอบครัวไม่มีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ โอกาสที่เด็กจะได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆก็ลดน้อยลงตามลำดับ

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นควรที่จะทำการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและดำเนินการช่วยเหลือ แก้ไข ซึ่งปัญหาทางด้านเศรษฐกิจสามารถแก้ไขได้หลายวิธี เช่น การให้คำปรึกษา และการศึกษารายกรณี เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้การศึกษารายกรณี (Case Study) มาใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว ทั้งนี้เพราะการศึกษารายกรณีเป็นวิธีการศึกษาบุคคลอย่างกว้างขวางและอย่างละเอียด ทั้งภูมิหลังและชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลต่างๆเหล่านี้จะช่วยทำให้ผู้ศึกษารู้จักและเข้าใจนักเรียนนั้นอย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวช่วยเหลือนักเรียนและช่วยให้เขาตระหนักรู้ รวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข (ทศพร มณีศรีขำ, 2539:170) ซึ่งสอดคล้องกับ พนม ลัมอารีย์ (2548:46) ที่กล่าวว่า การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษาซึ่งสามารถรวบรวมข้อมูลได้จากหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การเยี่ยมบ้าน สังคมมิติ เป็นต้น ทำให้ได้ข้อมูลละเอียดลึกซึ้ง อีกทั้งยังทำให้ทราบถึง

กระบวนการเกิดพฤติกรรม แล้วยังสามารถดำเนินการช่วยเหลือผู้รับการศึกษาให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านเศรษฐกิจอย่างละเอียด เพื่อดำเนินการช่วยเหลือโดยการศึกษารายกรณี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบสาเหตุของปัญหาด้านเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์ผู้สอนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการทำการศึกษารายกรณี ได้นำวิธีการศึกษารายกรณีไปช่วยเหลือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในสังคม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจจำนวน 97 คน เป็นนักเรียนชาย 49 คน และนักเรียนหญิง 48 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจจำนวน 6 คน เป็นนักเรียนชาย 3 คน และนักเรียนหญิง 3 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรโดยมีข้อจำกัดดังนี้

2.1 อายุใกล้เคียงกัน คือ 10-12 ปี

2.2 สถานภาพทางครอบครัวใกล้เคียงกัน

2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดามีรายได้รวมกันประมาณ 6,000 - 15,000 บาทต่อเดือน

2.4 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การศึกษารายกรณี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษารายกรณี หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จะได้ใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างบุคคลอื่นโดยไม่รู้สึกลำบากหรือมีปมด้อย โดยใช้กระบวนการในการศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่ผู้วิจัยตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ และผู้วิจัยได้คาดคะเนว่าปัญหาทางเศรษฐกิจ เกิดขึ้นจากสาเหตุใดบ้าง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ โดยการทดสอบหรือค้นหาข้อเท็จจริงด้วยวิธีต่างๆเป็นไปตามที่คาดคะเนไว้หรือไม่

1.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การที่ผู้วิจัยหาข้อเท็จจริงหลังจากที่ได้กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัตราชีวิตประวัติ บันทึกประจำวัน สังคมมิติ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และระเบียนสะสม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความ และแปลความหมายข้อมูลเหล่านั้นเพื่อให้เข้าใจนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ

1.3 การวินิจฉัย หมายถึง การนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากหลายวิธี มาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาทางเศรษฐกิจ

1.4 การช่วยเหลือ หมายถึง การแก้ปัญหานักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจด้วยวิธีการต่างๆตามความเหมาะสม ได้แก่ การให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ การชี้แนะ ตลอดจนการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

1.5 การทำนายผล หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อบอกให้ทราบว่าจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจได้มากน้อยเพียงใด

1.6 การติดตามผล หมายถึง การที่ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลจากการศึกษาเป็นรายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจว่า เมื่อทำการช่วยเหลือไปแล้วได้ผลเป็นอย่างไรประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด และสำรวจว่ามีปัญหาอื่นเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีข้อบกพร่องจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ หมายถึง การสรุปผลสิ่งที่ได้มาจากการศึกษา นักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจทั้งหมดว่าสามารถแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผู้สนใจจะศึกษาต่อ

2. นักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ หมายถึง นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการใช้จ่ายด้านต่างๆ ได้แก่ ไม่มีเงินมาโรงเรียน ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน ไม่มีเงินจ่ายค่ากิจกรรม และไม่มีเงินจ่ายค่าเทอม ซึ่งทำให้มีผลเสียต่อการเรียนโดยมีพฤติกรรมมาโรงเรียนสาย ขาดเรียนบ่อย พุดปด และลักขโมย ตลอดจนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง

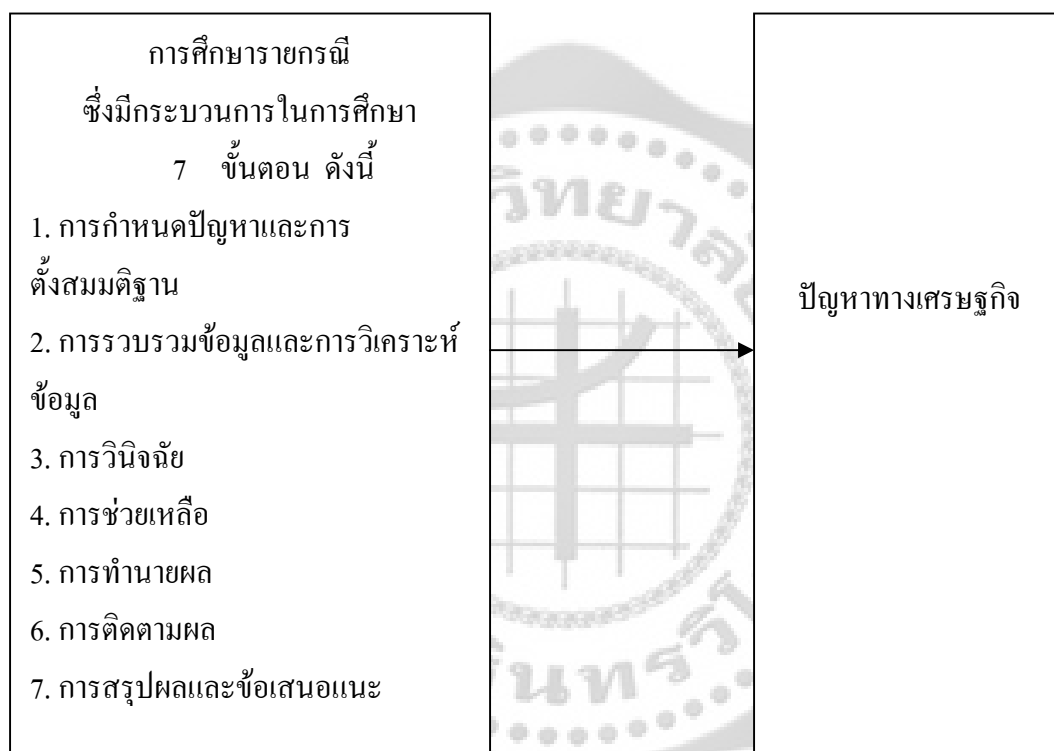
ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจทั้ง 6 คน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยได้ใช้นามสมมติทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาความลับส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

การศึกษารายกรณีนี้ น่าจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

1.1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

1.1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

1.1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างลึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้นหรือมีพฤติกรรมแปลกไปว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลนั้นอย่างไร (พนม ลิมอารีย์, 2548:46) ซึ่งสอดคล้องกับ ลักษณะ สิริวัฒน์ (2548:3) ที่กล่าวว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง กระบวนการของการศึกษารายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับบุคคลติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาทั้งภูมิหลังและการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลและนำไปวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปมีสาเหตุมาจากอะไร รวมถึงการแปลความหมายของพฤติกรรมดังกล่าวว่ามีความสัมพันธ์กับการปรับตัวที่ดีหรือลักษณะของการปรับตัวที่เป็นปัญหาของบุคคลนั้นอย่างไร อันจะทำให้เกิดการรู้จักและเข้าใจในด้านต่างๆ ของ

ตัวเขาอย่างแท้จริง เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การสนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมี

พรจันทร เจียรอดิศักดิ์ (2536:1) กล่าวว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือ การศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่างๆ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคและกลวิธีต่างๆ ช่วยในการศึกษาหรือค้นคว้า เพื่อให้รู้และเข้าใจบุคคลนั้นให้ดีที่สุด

ทศพร มณีศรีขำ (2539:170) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษาบุคคลอย่างกว้างขวางและอย่างละเอียด ทั้งภูมิหลังและชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้ศึกษารู้จักและเข้าใจบุคคลนั้นอย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวช่วยเหลือบุคคลนั้น และช่วยให้เขาตระหนักรู้ รวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าการศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่างๆ ของบุคคลโดยผ่านกระบวนการศึกษารายกรณี ซึ่งจะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมนั้นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาแนวทางป้องกัน ส่งเสริมให้บุคคลนั้นๆ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญหลายประการดังที่

ทศพร มณีศรีขำ (2539:170) กล่าวถึงความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแบบของพัฒนาการของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา อันจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม พัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสม

2. เพื่อศึกษาหาสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนโดยเฉพาะพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักรู้ในตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางศึกษาต่อและเลือกอาชีพอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้คณะครูได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างละเอียด ลึกซึ้ง ถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการต่างๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของนักเรียน

5. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจบุตรหลานของตนได้ดียิ่งขึ้น เพราะได้ทราบข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่ครูได้ศึกษารวบรวม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลานของตน

ลักขณา สรีวัฒน์ (2548:3) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบพัฒนาการของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. เพื่อค้นหาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมผิดปกติและจะได้หาแนวทางให้การช่วยเหลือแก้ไขได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและได้ผล

3. เพื่อให้บุคคลเกิดความเข้าใจในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับตน เพื่อนำไปสู่การมีความสามารถพัฒนาตนเองได้ สามารถวางแผนชีวิตและเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนได้ จนทำให้มีการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

4. เพื่อช่วยให้นักเรียนที่เกี่ยวข้อง เช่น บุคคลในครอบครัว หรือพ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจเขาได้อย่างละเอียดลึกซึ้งถูกต้อง พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหานั้นได้

5. เพื่อให้นักเรียนที่เกี่ยวข้องได้แนวทางในการจัดกิจกรรมอย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของเขา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พนม ลิ้มอารีย์ (2548:46) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษารายกรณีไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อสอบค้นกระบวน(Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อและเลือกอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหามือของบุตรหลานของตน

เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้งถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่เป็นปัญหาของผู้รับการศึกษาย่างละเอียด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัยเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษามีพฤติกรรมที่

เหมาะสม นอกจากนั้นการศึกษารายกรณียังช่วยให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น และเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างผู้รับการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา เช่น บิดา มารดา ครู เป็นต้น

1.1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นเทคนิควิธีการศึกษาที่มีประโยชน์ต่องานของบุคคลหลายอาชีพหลายหน่วยงานดังนี้

ทศพร มณีศรีขำ (2539:182) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีไว้ดังนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากและกว้างขวาง ช่วยให้ผู้รู้จักและเข้าใจนักเรียนละเอียดทุกแง่มุม
2. ช่วยให้นำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์ และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีการอื่นๆ
3. ทำให้ผู้ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง มองเห็นแนวทางที่จะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน
4. ทำให้นักเรียนได้รู้จัก เข้าใจในตนเอง สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและการที่นักเรียนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข เท่ากับเป็นการช่วยลดปัญหาและเป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548:29) ได้กล่าวถึงประโยชน์จากการศึกษารายกรณีไว้ดังนี้

1. ทำให้ได้กระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพและมีประโยชน์อย่างกว้างขวางในอันที่จะทำให้เกิดการรู้จักและความเข้าใจในตัวบุคคลอย่างละเอียดทุกซอกทุกมุม
2. ทำให้สามารถเข้าใจและมองเห็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้มีการนำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีการอื่นๆ
4. ทำให้ผู้ทำการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถให้ความช่วยเหลือได้ตรงจุดและไม่เสียเวลาในการลองผิดลองถูกในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากได้ใช้เวลาศึกษาและติดตามผลโดยตรง
5. ทำให้รายกรณีที่ถูกรับรู้และเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการที่บุคคลดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีความสุขนั้นเท่ากับเป็นการลดปัญหาและเป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองในอีกทางหนึ่งด้วย

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีประโยชน์มากกับบุคคลหลายฝ่ายคือผู้ศึกษา ผู้ถูกศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา อันได้แก่ บุคคลภายในครอบครัว สถาบันการศึกษา ครู และเพื่อน ในการนำผลของการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาช่วยเหลือ ผู้ถูกศึกษา อีกทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการเกิดปัญหากับบุคคลอื่นต่อไปได้

1.1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

ทศพร มณีศรีขำ (2539:171-174) ได้กล่าวถึงการศึกษารายกรณีว่าประกอบด้วยกระบวนการเป็นขั้นตอนดังนี้

1.การเลือกนักเรียนสำหรับการศึกษารายกรณี นักเรียนที่ครูหรือผู้แนะแนวจะเลือกเพื่อทำการศึกษารายกรณี สามารถจำแนกได้ดังนี้

- 1.1 นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนดีเยี่ยม
- 1.2 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษบางอย่าง เช่น ศิลปะ ดนตรี ฯลฯ
- 1.3 นักเรียนที่มีความทะเยอทะยาน มีกำลังเข้มแข็งที่จะเอาชนะอุปสรรค
- 1.4 นักเรียนที่มีปัญหามาก
- 1.5 นักเรียนที่เรียนอ่อน ไม่สามารถทำงานในระดับที่เรียนอยู่ได้
- 1.6 นักเรียนที่มีพฤติกรรมดีเด่นสมควรเอาเป็นตัวอย่าง
- 1.7 นักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติธรรมดาทั่วไป

2.ผู้ที่รับผิดชอบในการศึกษารายกรณีในทางปฏิบัติ การศึกษารายกรณีควรเป็นหน้าที่ของครูหรือผู้แนะแนว เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง โดยมีการทำงานเป็นทีมเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และรายละเอียดต่างๆ ให้สมบูรณ์ครอบคลุมในทุกๆด้าน แต่ภาระส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้ที่แนะแนว ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่ประสานและเก็บรักษาข้อมูลต่าง ๆ นั้นไว้ให้เป็นระบบและมีระเบียบสะดวกต่อการนำมาใช้อ้างอิง

3.การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษารายกรณี (Collection of The Necessary Data) ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษารายกรณี มีแหล่งข้อมูลที่สำคัญซึ่งผู้ทำการศึกษารายกรณีควรจะให้ความสนใจ ได้แก่

3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัว ประวัติทางการศึกษา ตลอดจนสุขภาพ อนามัย ซึ่งข้อมูลต่างๆเหล่านี้สามารถศึกษาได้จากระเบียบสะสม

3.2 การสังเกตนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงสัมพันธภาพทางสังคม และการปรับตัวของนักเรียนกับผู้อื่น อีกทั้งการสังเกตแต่ละครั้งควรมีการบันทึกการสังเกต เพื่อจะได้เปรียบเทียบผลของการเปลี่ยนแปลงที่ได้พบเห็นในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมา

3.3 การสัมภาษณ์นักเรียน ซึ่งอาจเป็นการนัดหมายมาพูดคุยหรือเวลาที่พบกับนักเรียนในบางครั้งบางคราวโดยเฉพาะการพบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ จะช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออก และทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นความจริงและน่าเชื่อถือมากกว่า

3.4 การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องและรู้จักกับนักเรียนคนนั้น เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน และบุคคลอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนและสมบูรณ์

3.5 การเยี่ยมบ้านนักเรียน จะช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวได้เห็นสภาพบ้าน และทราบถึงสัมพันธภาพภายในครอบครัวของนักเรียน รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดามารดาของนักเรียนซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

3.6 การศึกษาข้อมูลจากอัตชีวประวัติ การบันทึกประจำวันและผลงานอื่นๆ เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

3.7 ข้อมูลจากแบบสอบถามลักษณะต่างๆที่ได้นำไปให้นักเรียนตอบ ซึ่งข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบความนึกคิด เจตคติ ความสนใจ และค่านิยมของนักเรียนที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

3.8 การศึกษานักเรียนจากผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบหรือแบบสำรวจต่างๆ เช่น แบบทดสอบความสนใจ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบสติปัญญา และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.9 การศึกษาข้อมูลจากเครื่องมือและเทคนิคการแนะแนวอื่นๆ ที่ผู้ศึกษานำมาใช้ตามสถานการณ์ และความเหมาะสม

4.การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์เพื่อหาข้อเท็จจริงและจัดแยกออกเป็นด้านๆเพื่อง่ายและสะดวกต่อการทำความเข้าใจต่อผู้ที่ถูกศึกษานั้น

5.การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) เป็นขั้นตอนที่สำคัญซึ่งถ้าผู้ศึกษาสามารถวินิจฉัยสาเหตุหรือที่มาของปัญหาได้อย่างถูกต้อง ก็จะสามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

6.การสังเคราะห์ข้อมูลหรือการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) เป็นการช่วยให้ผู้ทำการศึกษามองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้าน อันเป็นภาพรวมทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นสามารถเข้าใจลักษณะของปัญหาและสาเหตุของปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น

7.การให้ความช่วยเหลือ (Treatment) ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาหาแนวทางต่างๆที่จะนำมาแนะแนว แก้ไข และช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม ทั้งนี้อาจกำหนดแนวทางหลักและแนวทางรองไว้ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดทั้งแรงงานและเวลา

8.การติดตามผล (Follow-up) เป็นเครื่องมือยืนยันว่าหลังจากการให้ความช่วยเหลือนักเรียนไปแล้ว ปัญหาของนักเรียนลดน้อยหรือหมดไปหรือไม่ สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง

มีความสุขเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามผลเพื่อช่วยเหลือปรับปรุงในกรณี que ดำเนินการช่วยเหลือไม่สมบูรณ์หรือยังไม่ถูกต้อง

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่ากระบวนการศึกษารายกรณีของแต่ละท่านที่ได้เสนอแนวคิดนั้นมีความคิดที่ใกล้เคียงกันมาก แต่ก็มีขั้นตอนบางข้อที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าการทำการศึกษารายกรณีนั้นจะต้องทราบว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกศึกษาผู้ถูกศึกษารายกรณีนั้นๆ ฉะนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้ชัดเจน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้รูปแบบกระบวนการศึกษารายกรณีของ ลักขณา สิริวัฒน์ (2548:13) ซึ่งแบ่งกระบวนการในการศึกษารายกรณีออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย

ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ

ขั้นที่ 5 การทำนายผล

ขั้นที่ 6 การติดตามผล

ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

กระบวนการศึกษารายกรณีทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา

การกำหนดปัญหา หมายถึง การคัดเลือกสิ่งที่สนใจจะศึกษาออกมาให้ชัดเจน และนับเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการศึกษารายกรณี เพราะผู้ศึกษาจะได้รู้ทิศทางว่าจะศึกษาไปในแนวทางใด (ลักขณา สิริวัฒน์. 2548:15)

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล คือ การศึกษาหารายละเอียด หาข้อเท็จจริงต่างๆ จากสิ่งที่ได้กำหนดลงไปแล้วในการกำหนดปัญหา โดยเลือกใช้เทคนิคและกลวิธีต่างๆ ให้ถูกต้องและเหมาะสม เทคนิคต่างๆ ที่ใช้กันมีดังนี้ (ลักขณา สิริวัฒน์. 2548:15)

1. การสังเกต (Observation) และการบันทึกการสังเกต (Observation Record)
2. การสัมภาษณ์ (Interview)
3. การเยี่ยมบ้าน (Home-Visit)
4. อัตชีวประวัติ (Autobiography)
5. บันทึกประจำวัน (Diary)
6. สังคมมิติ (Sociometry)

7. แบบทดสอบ (Testing)

8. ระเบียนสะสม (Cumulative Record)

เทคนิคต่างๆ ทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation)

การสังเกตเป็นวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกสังเกต ในการศึกษารายกรณีเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้มาก บางครั้งอาจใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์ วิธีการนี้ไม่ต้องลงทุนมากด้วยเงินก็สามารถปฏิบัติได้ทุกวัน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะช่วยให้ผู้ถูกสังเกตสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ได้ดีขึ้น

1.1 ความหมายของการสังเกต

พรจันท์ เจียรอดิศักดิ์ (2536:9) กล่าวว่า การสังเกต หมายถึง การมองดูอย่างพิถีพิถะ สามารถจดจำสิ่งนั้นๆ ได้ และนำผลที่วิเคราะห์ได้จากการสังเกตไปใช้ได้ด้วยความเข้าใจ ซึ่งจะเป็นการดูทั้งต่อหน้าและลับหลัง โดยไม่ให้ผู้สังเกตรู้ตัว และจะดูติดต่อกันนานเท่าใดก็ได้ ใช้ตาและหูเป็นเครื่องมือรับรู้ส่วนสมองคิด แปลความหมาย และมีการบันทึก

ทศพร มณีศรีขำ (2539:35) กล่าวว่า การสังเกตเป็นวิธีการศึกษานักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยการเฝ้าดูพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมา ในลักษณะที่เป็นจริงตามธรรมชาติ ทั้งที่เป็นไปตามสถานการณ์ปกติหรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น โดยผู้สังเกตจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เพียงแต่ผู้สังเกตต้องเฝ้าดูหรือแอบดูพฤติกรรมที่เกิดขึ้นพยายามจดจำไว้ หลังจากนั้นค่อยมาบันทึกเพื่อเก็บไว้ศึกษาอ้างอิงในโอกาสต่อไป

ลักขณา สิริวัฒน์ (2548:51) กล่าวว่า การสังเกต หมายถึง วิธีการศึกษาบุคคลด้วยการมองและเฝ้าดูพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ในสถานการณ์ปกติ หรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้นๆ เพียงแต่เฝ้าดูหรือแอบดูไม่让他รู้ตัว และพยายามจดจำพฤติกรรมที่เขาแสดงออกให้เห็นนั้นไว้แล้วนำมาทำการบันทึกลงในระเบียนพฤติกรรม เพื่อเก็บรวบรวมไว้เป็นข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์ในการศึกษารายกรณีต่อไป

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองดูพฤติกรรมของผู้รับการการศึกษาที่แสดงออกในลักษณะที่เป็นธรรมชาติอย่างมีจุดหมาย โดยให้อวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญคือตาและหู ในการรวบรวมข้อมูลโดยผู้สังเกตไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น

1.2 ประเภทของการสังเกต

ลักขณา สิริวัฒน์ (2548:51) กล่าวว่า การสังเกตแบ่งเป็นหลายประเภทตามลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ประเภทจุดมุ่งหมาย แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

- 1.1 สังเกตเพื่อให้ความช่วยเหลือทันที
- 1.2 การสังเกตเพื่อรวบรวมข้อมูล
2. ประเภทการจดบันทึก จำแนกเป็น 2 ชนิด
 - 2.1 สังเกตโดยไม่มีการจดบันทึก
 - 2.2 สังเกตโดยมีการจดบันทึก
3. ประเภทลักษณะการสังเกต แบ่งออกเป็น 3 ชนิดคือ
 - 3.1 สังเกตอย่างไม่เป็นทางการ
 - 3.2 สังเกตโดยกำหนดช่วงเวลาในการสังเกต
 - 3.3 สังเกตโดยเลือกสังเกตเฉพาะสถานการณ์ที่ต้องการ
4. ประเภทสถานการณ์ แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ
 - 4.1 สังเกตชนิดที่ไม่ควบคุมสถานการณ์
 - 4.2 สังเกตโดยมีการควบคุมสถานการณ์
- 1.3 หลักการสังเกต

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548:53) ได้กล่าวไว้ว่า การสังเกตที่ดีและเกิดประโยชน์ควรมีหลักการสังเกตดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่จะสังเกตให้ชัดเจนเสียก่อนที่จะเริ่มทำการสังเกตแต่ละครั้ง
2. ผู้ศึกษาจะต้องสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมด้วยเสมอ
3. ควรทำการสังเกตผู้ถูกศึกษาเพียงคนเดียวในการสังเกตแต่ละครั้ง
4. ควรสังเกตผู้ถูกศึกษาในขณะที่ทำกิจกรรมปกติ
5. ทำการสังเกตเป็นระยะเวลายาวนาน
6. พยายามสังเกตบุคคลอื่นๆด้วย
7. สังเกตผู้ถูกศึกษาในสถานการณ์วิถีชีวิตซึ่งผิดแผกไปจากสถานการณ์ปกติบ้าง
8. การสังเกตผู้ถูกศึกษานั้นเป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการกระทำหรือพฤติกรรมของเขาที่

มองเห็น

9. ควรสังเกตพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งแต่เพียงด้านเดียวในแต่ละครั้ง
10. ผู้สังเกตต้องพยายามฝึกฝนตนเองที่ไม่ให้เกิดความลำเอียง
11. การสังเกตที่มีประโยชน์และคุณค่า ควรมีการบันทึกการสังเกตไว้อย่างถูกต้อง
12. การสังเกตที่ดีจะต้องตรวจสอบผลที่ได้ด้วยเครื่องมือวัดที่แน่นอนชนิดอื่นประกอบเสมอ
13. ควรสังเกตผู้ถูกศึกษาหลายๆครั้งในสถานการณ์ที่ต่างกัน

14. ผู้สังเกตต้องระลึกอยู่เสมอว่า การสังเกตผู้ถูกศึกษาเพียงครั้งเดียวนั้นไม่เพียงพอต่อการที่จะช่วยให้เกิดการรู้และการเข้าใจเขาได้อย่างถูกต้อง และตรงกับความเป็นจริง

1.4 ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกต

ทศพร มณีศรีขำ (2539:37-38) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่ครูหรือผู้แนะแนวควรสังเกตนักเรียน คือ

1. พฤติกรรมที่นักเรียนกระทำซ้ำซากอยู่เสมอ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพราะพฤติกรรมเช่นนั้นย่อมเป็นภาพที่แสดงถึงอุปนิสัยหรือคุณลักษณะของนักเรียนผู้นั้นได้เป็นอย่างดี

2. พฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากธรรมชาติ หรือกระทำไปโดยมิได้คาดหมาย ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่ปกติมีความร่าเริง แจ่มใส เรียนเก่ง แต่กลับแสดงอาการเศร้าซึมและเบื่อหน่ายอย่างเห็นได้ชัด เป็นต้น

3. พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เต็มใจ หรือไม่สามารถที่จะเผชิญกับสภาพความเป็นจริง เช่น นักเรียนบางคนไม่ยอมรับสภาพว่าบิดาของตนได้เสียชีวิตไปแล้ว ยังคงพูดคุยกับเพื่อนเหมือนว่า ตัวเขานั้นทำกิจกรรมบางอย่างกับบิดาของเขาอยู่ เป็นต้น

4. พฤติกรรมที่เป็นแบบฉบับที่แท้จริง ผู้สังเกตจะทราบได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในสถานการณ์ปกติธรรมดา

1.5 ประโยชน์ของการสังเกต

ทศพร มณีศรีขำ (2539:45-46) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสังเกตไว้ดังนี้

1. การสังเกตทำให้ครูหรือผู้แนะแนวเข้าใจนักเรียนของตนมากขึ้น และสามารถพิจารณาให้การแนะแนวได้โดยมีต้องสิ้นเปลืองงบประมาณและใช้เวลามากนัก

2. การสังเกตเป็นการเลือกเฟ้นพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เห็นว่ามีสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเข้าใจและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

3. การสังเกตช่วยให้ผู้สังเกตมีความเจริญงอกงามและพัฒนา ทั้งทางด้านทักษะและประสบการณ์ในการสังเกต ซึ่งมีผลต่อการเข้าใจนักเรียน การบันทึกการสังเกตที่ชัดเจนตรงตามพฤติกรรมโดยปราศจากอคติ

4. การสังเกตช่วยให้เห็นตัวอย่างพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน

5. การสังเกตจะช่วยให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งจะสนับสนุนข้อเท็จจริงที่ได้จากเทคนิคอื่นๆ

6. การสังเกตช่วยให้ได้ข้อมูลหรือรายละเอียดที่ไม่สามารถหาได้ จากการใช้เครื่องมือและวิธีการอื่นๆ ในการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

ตัวอย่างแบบฟอร์มบันทึกการสังเกต
การบันทึกการสังเกตครั้งที่.....

ชื่อผู้ถูกสังเกต.....อายุ.....ปี เพศ.....

วัน เวลาที่สังเกต.....

สถานที่.....

พฤติกรรม.....

.....
.....
.....

ความคิดเห็น.....

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

ตำแหน่ง.....

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

2.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

พรจันทร เจียรอดิศักดิ์ (2536:12) กล่าวว่า การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนาระหว่างบุคคลสองคน อย่างมีจุดหมาย

พนม ลิ้มอารีย์ (2548:68) กล่าวว่า การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคล 2 คน และการพูดคุยกันนั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่อง

2.2 ชนิดของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ที่ใช้ในการแนะแนวสามารถจำแนกออกตามวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ได้ 2 ชนิด (พนม ลิ้มอารีย์. 2548:68) ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง (Fact-Finding Interview) หมายถึง การสัมภาษณ์ที่มุ่งศึกษาหาความจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก เพื่อประโยชน์ในการที่จะเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยปัญหาของเด็กได้อย่างถูกต้อง และให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

2. การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา (Counseling Interview) หมายถึง การสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้มารับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง และสภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เข้าใจปัญหาของตนเอง และตัดสินใจแก้ปัญหาของตนได้อย่างเหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนและปฏิบัติตามการตัดสินใจนั้น

2.3 กระบวนการสัมภาษณ์

ในการสัมภาษณ์ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงหรือการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา มีกระบวนการสัมภาษณ์อยู่ 4 ขั้น (พนม ลิ้มอารีย์. 2548:69-72) ดังนี้

1.ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ สิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ควรจะเตรียมก่อนทำการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

1.1 การติดต่อกับผู้ถูกสัมภาษณ์ ได้แก่ การนัดหมายกับผู้ถูกสัมภาษณ์

1.2 การเตรียมตัวของผู้สัมภาษณ์

1.3 การเตรียมสถานที่สำหรับสัมภาษณ์

2.ขั้นเริ่มต้นสัมภาษณ์ ในการเริ่มสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์ควรปฏิบัติดังนี้

การสร้างสายสัมพันธ์ หมายถึง การที่ผู้สัมภาษณ์พยายามทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความรู้สึกคุ้นเคยเป็นกันเอง เกิดความรู้สึกอบอุ่นมีความสบายใจในการสนทนา มีความรู้สึกปลอดภัย เกิดความรู้สึกเชื่อถือไว้วางใจ ให้ความร่วมมือและมีความจริงใจที่จะพูดคุยในเรื่องราวต่างๆที่ถูกถาม

การเริ่มต้นการสัมภาษณ์ หมายถึง การที่ผู้สัมภาษณ์พยายามดำเนินการสัมภาษณ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้หลังจากที่ได้มีการสร้างสายสัมพันธ์แล้ว

3.ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรปฏิบัติดังนี้

- 3.1 จัดตั้งคำถามให้ดีเพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์ได้มีส่วนร่วมด้วย
- 3.2 ยอมรับเจตคติและความรู้สึกของผู้รับการสัมภาษณ์
- 3.3 จงหลีกเลี่ยงการพูดมากเกินไปในระหว่างการสัมภาษณ์
- 3.4 การรู้จักใช้ความเงียบให้เกิดประโยชน์
- 3.5 การจำกัดขอบเขตของรายละเอียดที่ต้องการได้จากการสัมภาษณ์ครั้งหนึ่งๆ ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง
- 3.6 จงควบคุมการสัมภาษณ์ให้อยู่ในขอบข่ายที่ต้องการ
4. ขั้นตอนการสัมภาษณ์ เมื่อผู้สัมภาษณ์ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ถูกสัมภาษณ์เหมาะสมกับเวลาแล้วไม่ว่าจะได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ตนต้องการหรือไม่ก็ตามก็ควรจะได้ยุติการสัมภาษณ์ในครั้งนั้น ส่วนข้อมูลที่ยังขาดอยู่ก็ควรจะได้หาโอกาสสัมภาษณ์เพิ่มเติมในครั้งต่อไป เพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์ยุติลงด้วยดี ผู้สัมภาษณ์ควรจะได้ปฏิบัติดังนี้
 - 4.1 ควรให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความมั่นใจว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาได้พูดไปจะได้รับการรักษาไว้เป็นความลับ เพื่อช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความสบายใจและยินดีให้ความร่วมมืออีกในโอกาสหน้า
 - 4.2 การยุติการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรใช้มารยาทสูงใจให้ผู้รับการสัมภาษณ์อยากกลับมาพบอีก
 - 4.3 ถ้าหากการสัมภาษณ์ยังไม่เพียงพอ ผู้สัมภาษณ์ต้องทำให้ผู้รับการสัมภาษณ์มีความพอใจและยินดีที่จะกลับมารับการสัมภาษณ์ในโอกาสต่อไป
 - 4.4 ควรยุติการสัมภาษณ์เมื่อเกิดการรับรู้ร่วมกันทั้งสองฝ่าย และผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความรู้สึกพอใจที่ตนได้มีโอกาสระบายความรู้สึกของตนออกมา
 - 4.5 ผู้สัมภาษณ์ควรยุติการสัมภาษณ์เมื่อเห็นว่าผู้รับการสัมภาษณ์สนใจน้อยลงและควรมีโครงการยุติการสัมภาษณ์ไว้ก่อน มิใช่กระทำทันที ในการยุติการสัมภาษณ์จะต้องพยายามทำให้เป็นไปตามธรรมชาติในกระบวนการมากที่สุด
 - 4.6 ผู้สัมภาษณ์จะต้องตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้กลับไปขบคิด
 - 4.7 ผู้สัมภาษณ์อาจขอรับรองให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่ได้คุยกันระหว่างการสัมภาษณ์

ตัวอย่างแบบฟอร์มสำหรับบันทึกการสัมภาษณ์
การสัมภาษณ์ครั้งที่.....

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี เพศ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เวลา.....น. สถานที่.....

จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์.....

.....

สรุปผลจากการสัมภาษณ์.....

.....

ความคิดเห็น.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไป วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เวลา.....สถานที่.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....

3. การเยี่ยมบ้าน (Home-Visit)

การเยี่ยมบ้านเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน เช่น สภาพทั่วไปของบ้าน สภาพแวดล้อมของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น โดยทั่วไปผู้เยี่ยมบ้านคือครูแนะแนวหรือครูประจำชั้น ซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษา ส่วนในสถาบันการแพทย์ผู้ที่มีหน้าที่เยี่ยมบ้านคือนักสังคมสงเคราะห์

3.1 ความหมายของการเยี่ยมบ้าน

ทศพร มณีศรีขำ (2539:79) กล่าวว่า การเยี่ยมบ้าน หมายถึง การที่ครูหรือผู้แนะแนวไปพบปะสนทนาเยี่ยมเยียนผู้ปกครองของนักเรียนที่บ้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและรู้จักกันดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดการยอมรับสภาพที่ได้สัมผัสด้วยตนเอง ตลอดจนทราบเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน ตัวนักเรียน และตัวครู

ลักขณา สิริวัฒน์ (2548:51) กล่าวว่า การเยี่ยมบ้าน หมายถึง การสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูหรือผู้แนะแนว หรือผู้ให้คำปรึกษา ด้วยการไปพบปะกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในครอบครัวที่บ้าน ซึ่งช่วยให้เห็นสภาพความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมในครอบครัวของรายกรณีที่ถูกศึกษา

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การเยี่ยมบ้าน หมายถึง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับการศึกษา โดยครูผู้แนะแนวหรือผู้ศึกษาไปดูสภาพทั่วไปของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง และลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวของผู้รับการศึกษา เพื่อทราบข้อเท็จจริงและนำข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้านของผู้รับการศึกษามาพิจารณาหาความสอดคล้องหรือความขัดแย้งกับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ด้วยวิธีอื่นๆ

3.2 วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน

วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน (ทศพร มณีศรีขำ. 2539:79)

1. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านและโรงเรียน
2. เพื่อจะได้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ทางบ้าน รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทางบ้านด้วยการสัมผัสจริง
3. เพื่อผู้ปกครองและครูจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนะที่มีต่อนักเรียน
4. เพื่อผู้ปกครองและครูจะได้ร่วมมือกัน ในการพิจารณาหาทางพัฒนา หรือช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพ
5. เพื่อเป็นการศึกษาหาข้อมูลบางประการเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพิ่มเติม

3.3 ข้อปฏิบัติในการเยี่ยมบ้าน

ข้อปฏิบัติที่ควรคำนึงถึงในการเยี่ยมบ้านมีดังต่อไปนี้ (ลักขณา สรวิวัฒน์. 2548:174-175)

1. มีการนัดหมายกำหนดเวลาการเยี่ยมบ้านไว้ล่วงหน้า
2. ควรศึกษาเรื่องราวในรายละเอียดเกี่ยวกับตัวรายการณที่ถูกศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในบ้านและครอบครัวให้มากที่สุด
3. ผู้ที่ทำหน้าที่เยี่ยมบ้านจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเตรียมตัวไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย ท่าทาง ที่เห็นแล้วน่าศรัทธา น่าเชื่อถือ และไม่ควรวางตัวจนมากเกินไป
4. ควรมีการสนับสนุนให้รายการณที่ถูกศึกษามาร่วมสนทนาด้วยเพื่อช่วยให้ผู้ทำการศึกษามีเรื่องพูดคุยกันได้ทันที
5. ควรพยายามกล่าวถึงรายการณที่ถูกศึกษาแต่ในด้านดีมากกว่าด้านไม่ดี เพราะจะเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อทั้งรายการณและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
6. ควรจะให้ครอบครัวได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่างๆออกมาให้มากที่สุดเพื่อช่วยให้ได้ทราบถึงเจตคติของครอบครัวที่มีต่อสิ่งต่างๆด้วย
7. ควรพยายามศึกษาหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวรายการณที่ถูกศึกษาในขณะที่อยู่ที่บ้าน
8. ไม่ควรครองเรื่องเวลามากจนเกินไป เพราะการสนทนาและการสังเกตนั้นอาจไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวัง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และข้อมูลหรือข้อเท็จจริง
9. ไม่ควรพินิจพิเคราะห์จะปฏิบัติตามแผนจนเกินไป ถึงแม้ว่าจะได้มีการวางแผนอย่างละเอียดรอบคอบมาแล้วก็ตามแต่ก็ควรมีการยืดหยุ่นได้บ้าง
10. ควรพยายามทำให้การเยี่ยมบ้านเริ่มต้นและลงท้ายด้วยดี
11. การเยี่ยมบ้านในแต่ละครั้งก็ควรจะได้มีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆเก็บไว้ เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายการณที่ถูกศึกษาได้อีกต่อไป

4. อัตชีวประวัติ (Autobiography)

การที่ผู้รับการศึกษาได้เขียนอัตชีวประวัตินับว่าเป็นวิธีการที่มีประโยชน์และคุณค่าในด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง เพราะก่อนที่ผู้รับการศึกษาจะเขียนถึงเรื่องราวของตนเอง จะต้องลำดับเรื่องราวที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมไปถึงการคาดการณ์หรือความมุ่งหวังในอนาคตที่คิดว่าควรจะเป็น ทำให้ผู้รับการศึกษามองเห็นตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.1 ความหมายของอัตชีวประวัติ

พนม ลิมอารีย์ (2548:72) กล่าวว่า อัตชีวประวัติ หมายถึง การที่บุคคลเขียนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองและเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต รวมทั้งสภาพของผู้เขียนในปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาและความมุ่งหวังต่างๆในชีวิตผู้เขียนด้วย

4.2 วัตถุประสงค์ในการเขียนอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้บุคคลได้ระบายความรู้สึกที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจบุคคลที่เขียนอัตชีวประวัติได้ดีขึ้น
3. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีอื่นๆ

4.3 รูปแบบของอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติโดยทั่วไปมี 2 รูปแบบ ดังนี้

- 1.แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Unstructured Autobiography)

การเขียนแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เขียนบรรยายเรื่องราวของตนเอง เป็นความเรียงอิสระ การเขียนแบบนี้จะให้ประโยชน์และคุณค่ามากในการให้คำปรึกษาแต่ยากต่อการตีความหมายเพราะไม่ได้เขียนตามรูปแบบใดๆ

- 2.แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structured Autobiography)

การเขียนแบบนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้ให้เขียนว่าต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องใด

5. บันทึกประจำวัน (Diary Report)

บันทึกประจำวันหรืออนุทินส่วนตัว เป็นส่วนหนึ่งของอัตชีวประวัติ โดยการเขียนถึงประสบการณ์ในด้านกิจกรรมและความรู้สึกในแต่ละวันซึ่งเป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน

5.1 ความหมายของบันทึกประจำวัน

พนม ลิมอารีย์ (2548:75) กล่าวว่า บันทึกประจำวันหรืออนุทิน หมายถึง การที่บุคคลเขียนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมและเหตุการณ์ต่างๆที่ตนได้ประสบในแต่ละวัน ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของตนเกี่ยวกับกิจกรรมและเหตุการณ์เหล่านั้น

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548:135) กล่าวว่า บันทึกประจำวัน หมายถึง เครื่องมือและกลวิธีชนิดหนึ่งที่ใช้วิธีการเขียนเรื่องราวและกิจกรรมต่างๆของตนที่ประสบในแต่ละวัน รวมถึงการเล่าเกี่ยวกับความรู้สึกของตนที่มีต่อกิจกรรมและเรื่องราวดังกล่าว ทำให้สะท้อนเห็นภาพรวมของบุคคลในแต่ละเหตุการณ์ตามลำดับ

5.2 หลักการเขียนบันทึกประจำวัน

ในการเขียนบันทึกประจำวันควรมีหลักการเขียนดังนี้

1.ก่อนผู้รับการศึกษายื่นบันทึกประจำวัน ผู้ศึกษาต้องมีความสัมพันธ์และความคุ้นเคยกับผู้รับการศึกษานานพอสมควร

2.ก่อนเขียนบันทึกประจำวัน ผู้ศึกษาต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการเขียนให้ผู้รับการศึกษาทราบอย่างชัดเจน

3.การให้เขียนบันทึกประจำวันควรให้เขียนต่อเนื่องกันอย่างน้อย 1 สัปดาห์

5.3 การวิเคราะห์การเขียนบันทึกประจำวัน

ข้อมูลที่ได้จากการเขียนบันทึกประจำวันจะเป็นการเล่าเรื่อง ดังนั้นการวิเคราะห์ก็คือการสรุปเรื่องราวที่เขียนเล่ามาในแต่ละวัน

5.4 รูปแบบการเขียนบันทึกประจำวัน

ในการบันทึกอาจมีแบบฟอร์มหรือไม่ก็ได้ แต่จะต้องมีหัวข้อต่อไปนี้

- 1.ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก
- 2.วัน เดือน ปี ที่บันทึก
- 3.กิจกรรมที่ทำในวันนั้น โดยต้องเขียนต่อเนื่องกันอย่างน้อย 1 สัปดาห์ เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษาได้ทราบกิจวัตรและนิสัยของผู้รับการศึกษอย่างสมบูรณ์

6. สังคมมิติ (Sociometry)

6.1 ความหมายของสังคมมิติ

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548:159) กล่าวว่า สังคมมิติ หมายถึง การศึกษาสภาพทางสังคมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มว่าได้รับการยอมรับจากกลุ่มหรือไม่และมากน้อยเพียงใดโดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์

6.2 หลักการทำสังคมมิติ

การทำสังคมมิติ มีหลักในการทำดังนี้

- 1.สมาชิกในกลุ่มควรจะรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี
- 2.ก่อนทำสังคมมิติ ผู้ทำควรมีความสัมพันธ์อันดีและคุ้นเคยกับสมาชิกในกลุ่มพอสมควร
- 3.แจ้งจำนวน และรายชื่อสมาชิกให้ทุกคนในกลุ่มทราบ
- 4.การทำสังคมมิติแต่ละครั้ง ควรสมมติสถานการณ์เพียงสถานการณ์เดียว
- 5.ไม่ควรบอกล่วงหน้าเพราะจะทำให้ข้อมูลไม่เป็นธรรมชาติ
- 6.การทำสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์ควรให้สมาชิกเลือกมากกว่า 1 อันดับ แต่ไม่ควรเกิน 3 อันดับ เพราะจะยุ่งยากในการเขียนแผนผัง

7.การแปลความหมายของสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์จะแตกต่างกัน

8.ควรใช้วิธีอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กลวิธีใครเอ่ยฯลฯ

6.3 คำศัพท์ที่ใช้ในการทำสังคมมิติ

คำศัพท์ต่างๆที่นิยมใช้กันมีดังนี้ (พนม ลัมอารีย์. 2548:81-82)

1. Sociometric Question หรือ Sociometric Criterion หมายถึง คำถามหรือสถานการณ์ที่ครูกำหนดขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนเลือกเพื่อน
2. Sociometric Status หมายถึง สถานภาพทางสังคมของนักเรียนแต่ละคน โดยดูจากจำนวนครั้งที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม
3. Sociometric Structure หมายถึง แบบแผนการเลือกภายในกลุ่ม ว่ามีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างไร ซึ่งทำให้เห็นโครงสร้างทางสังคมของนักเรียนห้องนั้นๆ
4. Sociogram หมายถึง แผนผังสังคมมิติซึ่งแสดงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม
5. Sociometric Clique หรือ Subgroup หมายถึง บุคคลกลุ่มเล็กๆที่แยกตัวออกมาจากกลุ่มใหญ่และมีการเลือกซึ่งกันและกัน ในกลุ่มใหญ่แต่ละกลุ่มอาจจะประกอบขึ้นด้วยกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม กลุ่มย่อยที่เล็กที่สุดอาจมีสมาชิกเพียง 2 คนก็ได้
6. Leader หรือ Star หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด
7. Isolate หมายถึง สมาชิกของกลุ่มที่อยู่โดดเดี่ยวและแยกตัวออกจากสมาชิกคนอื่นๆ ของกลุ่ม เป็นผู้ที่ไม่ได้รับการเลือกจากเพื่อนเลย
8. Rejectee หมายถึง ผู้ที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกรังเกียจจากเพื่อนในกลุ่ม
9. Mutual Choice หมายถึง บุคคล 2 คน ต่างก็เลือกซึ่งกันและกันในอันดับเดียวกัน

6.4 ลำดับขั้นตอนของการทำสังคมมิติ มี 4 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์
- ขั้นที่ 2 การทำตารางแสดงผลการเลือก
- ขั้นที่ 3 การสร้างแผนผังสังคมมิติ
- ขั้นที่ 4 การตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติ

นอกจากนี้ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่นิยมใช้กันมากควบคู่กับสังคมมิติในปัจจุบัน คือ กลวิธี “ใครเอ่ย” (Guess who as who's who technique)

เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ครูแนะแนวและผู้ให้คำปรึกษาทราบถึงเจตคติ (Attitude) ส่วนตัวระหว่างสมาชิกในห้องเรียน คือ การใช้กลวิธี “ใครเอ่ย” (Guess who as who's who technique)

อันเป็นกลวิธีหนึ่งสำหรับการหาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนโดยการถามจากเพื่อนของนักเรียนเอง เป็นวิธีที่ให้ประโยชน์มากวิธีหนึ่ง ในบางครั้งความเห็นของนักเรียนและนักเรียน นักเรียนและครูที่มีต่อกัน อาจจะไม่เหมือนกัน เช่น นักเรียนที่ครูเห็นว่าเป็นเด็กดีในสายตาของครูนั้นอาจเป็นบุคคลที่เพื่อนฝูงไม่ค่อยชอบเท่าใดนัก เป็นต้น

กลวิธี “ใครเอ่ย” ดำเนินการโดย ครูเป็นผู้เขียนลำดับของคำถามที่บรรยายเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆของเด็ก และเด็กแต่ละคนจะได้รับการขอร้องให้เขียนชื่อบุคคลในห้องเรียนที่เขาคิดว่าลักษณะที่ตรงกันหรือใกล้เคียงกันกับคำถามเหล่านั้น โดยวิธีการนี้เท่ากับเป็นการเปรียบเทียบในทางที่บุคคลหนึ่งมองเห็นตัวเขาเองและจากการที่บุคคลอื่นได้มองดูและรับรู้เกี่ยวกับตัวเอง

การดำเนินการเกี่ยวกับกลวิธี “ใครเอ่ย” ครูจะต้องแน่ใจเสียก่อนว่าเด็กทุกคนในชั้นเรียนได้รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีแล้ว เด็กจึงจะสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง นอกจากนี้ครูต้องทำให้เด็กวางใจได้ว่าการตอบคำถามของเขาจะได้รับการปกปิดไว้เป็นความลับอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ผลของกลวิธีนี้จะควบคู่กันไปกับการทดสอบของสังคมมิติ จากแหล่งต่างๆของการเลือกควรได้รับการพิจารณาอย่างละเอียด อีกทั้งควรกระทำเพื่อค้นคว้าหาความหมายที่อยู่นเบื้องหลังของการเลือกเหล่านั้น

7. แบบทดสอบ (Testing)

การใช้แบบทดสอบเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีระบบ เป็นวิธีการที่ควบคุมสถานการณ์ต่างๆได้อย่างรัดกุม มีกฎเกณฑ์แน่นอนและผลที่ได้จากแบบทดสอบมีความหมายชัดเจน ในการแนะแนวจึงมักนำแบบทดสอบมาใช้ในกรณีที่ต้องการจะได้ข้อมูลที่เด่นชัด ซึ่งเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้แบบทดสอบเมื่อต้องการทราบถึงความถนัด ความสามารถ หรือบุคลิกภาพ การใช้แบบทดสอบจะทำให้ทราบถึงประเภทต่างๆของเด็ก ทำให้ครูแนะแนวมีความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

7.1 ความหมายของแบบทดสอบ

แบบทดสอบ หมายถึง เครื่องมือที่เป็นเกณฑ์ในการวัดลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือหลายลักษณะของพฤติกรรม โดยการให้ผู้ถูกทดสอบตอบสนองเป็นภาษาถ้อยคำ หรือภาษาท่าทาง ซึ่งแบบทดสอบที่ดีจะต้องเป็นแบบทดสอบที่มีมาตรฐาน กล่าวคือ เป็นแบบทดสอบที่บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมมีการตอบสนองในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน อีกทั้งได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปอย่างแพร่หลาย

7.2 ชนิดของแบบทดสอบ

แบบทดสอบแบ่งออกเป็นหลายชนิด แล้วแต่เกณฑ์ในการแบ่งที่แตกต่างกัน ส่วนแบบทดสอบที่นิยมใช้กันมากในวงการแนะแนวและจิตวิทยา ได้ใช้เกณฑ์การจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ชนิด ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญา (Intelligence Tests)
2. แบบทดสอบวัดความถนัด (Aptitude Tests)
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Tests)
4. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ (Personality Tests)
5. แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory)

8. ระเบียนสะสม (Cumulative Record)

8.1 ความหมายของระเบียนสะสม

ระเบียนสะสม หมายถึง เอกสารที่จัดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่างๆ อย่างมีระเบียบและเป็นระบบตลอดเวลาที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน เป็นเอกสารที่จะช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนได้ดีและรวดเร็วขึ้น

8.2 ชนิดของระเบียนสะสม

สูนีย์ ธีรวิรุฬห์ (2542:24) กล่าวว่าไว้ว่าระเบียนสะสมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. จำแนกตามลักษณะของการเก็บข้อมูล แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 แบบที่โรงเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้โรงเรียนหรือครูเป็นผู้เก็บรวบรวมเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยทางโรงเรียนอาจได้ข้อมูลจากตัวเด็กบอกเองหรือจากบุคคลอื่น เช่น บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือครูสังเกตเอง วิธีนี้อาจได้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การสังเกต การเขียนอัตชีวประวัติ การทำสังคมมิติ ฯลฯ

1.2 แบบที่นักเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตัวเองดีขึ้น ข้อมูลต่างๆนักเรียนจะเป็นผู้กรอกเอง แต่เก็บรักษาไว้ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นแบบมีคำถามแล้วเว้นช่องให้นักเรียนตอบ

2. จำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มของระเบียน แบ่งได้ 3 แบบคือ

2.1 แบบเป็นช่องหรือเป็นแฟ้ม ระเบียนสะสมแบบนี้จะแยกข้อมูลแต่ละด้านไว้ในระเบียนแต่ละแผ่น แล้วจึงนำมารวมใส่ไว้ในช่องหรือแฟ้ม เช่น เกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ระเบียนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นต้น

2.2 แบบเป็นแผ่นเดียวหรือพับได้ จะมีข้อมูลต่าง ๆ บนที่กลึงในระเบียนแผ่นเดียวกันทั้งหมด และพับให้กระดัด เพื่อสะดวกในการเก็บ

2.3 แบบรวมหรือเย็บเล่ม เพื่อช่วยให้ระเบียนสะสมไม่มีขนาดใหญ่เกินไป และสามารถจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดและกว้างขวาง เนื่องจากมีจำนวนหน้าที่จะบันทึกมาก

8.3 ข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ในระเบียนสะสม

ควรเป็นข้อมูลทุกประเภทที่ได้ศึกษาจากตัวผู้เรียน ซึ่งได้มาจากการกรอกหรือบันทึกข้อมูลประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ-สกุล เพศ วันเดือนปีเกิด เชื้อชาติ สัญชาติ สถานที่เกิด สถานที่อยู่ปัจจุบัน ศาสนา

2. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ทางบ้านและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ประกอบด้วยข้อเท็จจริงต่อไปนี้ ชื่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง บิดามารดายังมีชีวิตอยู่หรือถึงแก่กรรม สถานภาพระหว่างบิดา มารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ทางบ้านและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ จำนวนพี่น้อง ชื่อ อายุ เพศ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เช่น ประวัติการเจ็บป่วย การประสบอุบัติเหตุ ร้ายแรง การเจริญเติบโตของร่างกายในด้านของน้ำหนักและความสูง บันทึกการตรวจสุขภาพจากแพทย์ ความบกพร่องของร่างกายและการสร้างภูมิคุ้มกัน

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น ระดับการศึกษา คะแนนผลการเรียนตลอดปี รายชื่อวิชาที่เรียน รายงานพิเศษเกี่ยวกับความล้มเหลวและเกียรติคุณในการเรียน และรายงานเกี่ยวกับจำนวนเวลาเรียน

5. ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบโดยแบบทดสอบมาตรฐาน ได้แก่ คะแนนทดสอบระดับชาวนาปีญญา คะแนนทดสอบความถนัดและความสนใจ รายงานผลการทดสอบบุคลิกภาพ ฯลฯ

6. ข้อมูลเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เช่น ความสนใจในกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรม ความสามารถพิเศษ ความสนใจและพึงพอใจในอาชีพ ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์ หรือให้คำปรึกษา อดีตชีวิตประวัติ บันทึกประจำวัน รายงานผลสังคมมิติ รายงานการเยี่ยมบ้าน รายงานพฤติกรรมต่างๆ ที่ควรส่งเสริม ช่วยเหลือ ป้องกัน หรือแก้ไข ฯลฯ

8.4 การรวบรวมข้อมูลและบันทึกในระเบียนสะสม

การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนนั้นจะต้องรวบรวมจากหลายๆ แหล่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์เพียงพอในการที่จะนำมาศึกษาดังนี้

1. จากตัวผู้เรียนเอง เช่น การสัมภาษณ์ ให้ผู้เรียนเขียนบันทึกประจำวัน การให้ตอบแบบสอบถามและจากการสังเกตของผู้สอน
2. จากบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง เช่น การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
3. จากเพื่อน เช่น การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม สังคมมิติ
4. จากครู ซึ่งอาจจะเป็นครูประจำชั้นหรือครูแนะแนว เช่นการสัมภาษณ์จากคนอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ จิตแพทย์ แพทย์ พยาบาล และนักสังคมสงเคราะห์

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยข้อมูล

การวินิจฉัยข้อมูล คือ การนำผลที่ได้รวบรวมไว้หลายวิธีการ มาพิจารณาว่าผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกันส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปทางใดมากที่สุด จะวินิจฉัยว่ามีปัญหาหรือพฤติกรรมไปในแนวนั้นโดยนำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีจิตวิทยามาพิจารณาดัดสนและสรุปเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมของบุคคล พร้อมกับระบุสาเหตุของปัญหาไว้ด้วย แต่บางครั้งการวินิจฉัยปัญหาอาจเป็นเพียงการเสนอแนวความคิดเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือเท่านั้น

ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

การช่วยเหลือ คือ การแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆตามความเหมาะสมวิธีเหล่านั้นได้แก่

1. การให้คำปรึกษา(Counseling) โดยใช้เทคนิคหรือทฤษฎีการให้คำปรึกษา ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการศึกษาในรายที่ไม่มีปัญหาซับซ้อน สามารถเข้าใจตนเองได้หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแล้ว
2. การปรับพฤติกรรม(Behavior Modification) โดยใช้เทคนิคและทฤษฎีการปรับพฤติกรรม ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการศึกษา ในรายที่ไม่มีปัญหาซับซ้อน เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอีกทั้งเพิ่มและสร้างพฤติกรรมให้เกิดขึ้นหลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมแล้ว
3. การใช้ระบบส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ เป็นต้น ในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

การป้องกัน เป็นการให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เช่น สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา เป็นต้น ซึ่งการป้องกันนี้อาจทำได้ในรายที่ยังไม่เกิดปัญหา แต่ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก

การส่งเสริม คือ วิธีการที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง ซึ่งอาจทำได้โดยการทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ การร้องเพลง การพูดคุยสนุกสนาน การเล่นกีฬา เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การทำนายผล

การทำนายผลเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าผู้รับการศึกษาจะมีสภาพอย่างไรในอนาคต

ขั้นที่ 6 การติดตามผล

การติดตามผลเป็นการกระทำหลังจากให้ความช่วยเหลือไปแล้ว ควรติดตามผลเพื่อประเมินว่าเมื่อทำการศึกษาและช่วยเหลือไปแล้วได้ผลเป็นอย่างไร เพื่อสำรวจดูว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นกับเขากหรือไม่ ถ้าพบว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นก็จะได้ให้ความช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามผลเพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการติดตามผล

การติดตามผลสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การนัดสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา
2. การสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับการศึกษา
3. การสัมภาษณ์ติดตามผลจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. ติดต่อซักถามข่าวคราวด้วยการส่งจดหมายหรือแบบสอบถาม

ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลและข้อเสนอแนะอาจทำได้ทั้งในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีหรือหลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว โดยทั่วไปพบว่ามักทำควบคู่กันไป ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพของการศึกษารายกรณีและก่อนปิดการศึกษาเป็นครั้งสุดท้าย ควรสรุปผลของการศึกษาไว้ทั้งหมดและให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่จะมาศึกษาบุคคลรายนี้หรือผู้ที่สนใจต่อไป

การศึกษารายกรณีให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้ศึกษารวมถึงผู้รับการศึกษานั้นจะต้องใช้วิธีควบคู่กันไป 2 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)

การศึกษารายกรณีเป็นการจัดบันทึกหรือรายงานผลจากการใช้วิธีการศึกษาโดยหัวข้อของการจัดบันทึกการศึกษารายกรณีมีลักษณะคล้ายคลึงหรือเช่นเดียวกับการศึกษารายกรณี เช่น กล่าวถึงลักษณะของผู้รับการศึกษา สาเหตุที่ศึกษา วิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ตลอดจนการติดตามผล ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวไว้ในกระบวนการศึกษารายกรณี

2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

2.1 ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณี

พนม ลัมอาร์ย์ (2548:129) กล่าวว่า การประชุมรายปรึกษารายกรณี คือ การที่บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กมาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่รวบรวมมาได้ โดยร่วมกันวิเคราะห์ แปลความหมายและสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน และร่วมกันพิจารณาหาทางช่วยเหลือเด็กเป็นรายๆ ไป

ลักขณา สริวัฒน์ (2548:43) กล่าวว่า การประชุมรายปรึกษารายกรณี คือ กระบวนการดำเนินการพิจารณาปัญหาของบุคคลที่ได้รับการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาด้วยโดยบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับรายกรณีที่ถูกศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจและให้ความช่วยเหลือต่อไป

จากเอกสารดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การประชุมรายกรณี หมายถึง การประชุมร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา เพื่อปรึกษาหรือร่วมกันพิจารณาหาข้อเท็จจริงจากมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมตลอดจนหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน หรือแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ให้แก่บุคคล

2.2 ประโยชน์ของการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณีมีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นประโยชน์โดยตรงกับบุคคลที่ถูกศึกษารายกรณี ซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือให้มีการปรับตนเองและแก้ไขปัญหามาของตนให้ดีขึ้น
2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในการประชุม โดยเฉพาะครูจะได้เห็นคุณประโยชน์ของการศึกษารายกรณี
3. ช่วยให้นักเรียนได้รับการพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง และเป็นการลดความโน้มเอียงหรือการมองบุคคลในแง่ร้ายต่างๆ โดยไม่ได้มีการพิจารณาอย่างแท้จริง เช่น ครูมองนักเรียนคนหนึ่งว่าเป็นเด็กเกียจคร้าน ขอบโกหก ขอบขโมย เป็นต้น

2.3 รูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณี มี 3 รูปแบบ ดังนี้ (ลักขณา สริวัฒน์. 2548:44-45)

1. การประชุมเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในปัญหาหรือกรณีนั้นๆ รวมถึงผู้ใกล้ชิดและผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
2. การประชุมกลุ่มใหญ่ ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่
 - 2.1 ผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว เป็นต้น
 - 2.2 ผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนสนิท เป็นต้น
 - 2.3 ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เป็นต้น

2.4 ผู้สนใจ ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือไม่เชี่ยวชาญก็ได้ เช่น นักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไป เป็นต้น

3.การประชุมกลุ่มเล็ก ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือกรณีนั้นๆ โดยตรง เช่น บิดา มารดา และผู้ถูกศึกษา สำหรับรูปแบบของการประชุมกลุ่มเล็กนี้มีลักษณะคล้ายกับการให้คำปรึกษาแบบครอบครัว (Family Counseling)

จากรูปแบบการประชุมรายกรณีทั้ง 3 รูปแบบ (ลักษณะ สิริวัฒน์. 2548:45) กล่าวว่ารูปแบบที่ 2 เป็นที่นิยมใช้มากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดในรูปแบบที่ 2 จะเห็นว่ามีบุคคลมากมายหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการหาทางช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา และวิเคราะห์แนวทางในการดำเนินการช่วยเหลือร่วมกันอย่างหลากหลาย จึงทำให้การช่วยเหลือมีแนวโน้มได้ผลและเกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง

2.4 กระบวนการในการจัดประชุมศึกษารายกรณี

กระบวนการในการจัดประชุมศึกษารายกรณี มี 3 ขั้นตอนดังนี้ (ลักษณะ สิริวัฒน์. 2548: 46-47)

1. ขั้นเตรียมการ

ขั้นเตรียมการประกอบด้วยการเตรียมการต่างๆดังนี้

1.1 เตรียมบุคคล โดยการออกจดหมายเชิญประชุมไปยังประธานและสมาชิก โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และจุดมุ่งหมายในการประชุม

1.2 เตรียมสถานที่ เป็นการการจองสถานที่ล่วงหน้าให้มีขนาดพอเหมาะกับสมาชิก รวมทั้งระบบแสง หรือเสียงที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม

1.3 เตรียมข้อมูล อาจเตรียมเฉพาะผู้ศึกษารายกรณีสำหรับรายงานในที่ประชุม หรืออาจมีบันทึกย่อแจกแก่สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมซึ่งแล้วแต่กรณี

2. ขั้นดำเนินการประชุม

ในขั้นดำเนินการประชุมมีการปฏิบัติดังนี้

2.1 ประธานกล่าวเปิดการประชุมและแนะนำผู้ทำการศึกษารายกรณีพร้อมทั้งอนุญาตให้ผู้ศึกษารายกรณีรายงานผลการศึกษาแก่สมาชิกในชุมชน

2.2 ผู้ทำการศึกษารายกรณีรายงานข้อมูลต่างๆที่ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม

2.3 ประธานเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อมูลหรือข้อสงสัยจากผู้ศึกษา

2.4 สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.5 ประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม โดยมีเลขานุการเป็นผู้จดบันทึกการประชุม และให้ผู้ศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อผู้รับการศึกษา

3. ขั้นตอนการประชุม

การยุติการประชุมกระทำเมื่อประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมแล้วประธานจะกล่าวขอบคุณสมาชิกและปิดการประชุม

2.5 ข้อควรระวังในการประชุมปรึกษาหารือ

การประชุมปรึกษาหารือ ผู้ร่วมประชุมมีข้อควรระวังดังนี้

1. จะต้องให้ข้อมูลตามข้อเท็จจริงโดยปราศจากอคติ
2. ไม่นำคำกล่าวที่ไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงได้จริงมากล่าวในที่ประชุม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

อังศนา เปชนะนันท์ (2536:91) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมสุดโต่งรุนแรง ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมสุดโต่งรุนแรงของนักเรียน มีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัวของเด็กที่มีพัฒนาการบุคลิกภาพไม่เหมาะสมมาจากสภาพครอบครัวที่แตกแยก บิดา มารดา ทะเลาะกันบ่อย ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัด ซึ่งมีการระบาดของยาเสพติด

รุ่งทิพย์ ยอดประดู่ (2537:106-109) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อวินในชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมก่อวินในชั้นเรียนมีสาเหตุมาจากตัวเด็ก โดยปัญหาที่พบคือเด็กขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่มั่นคง สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมปัญหาคือ สภาพครอบครัว การอบรมสั่งสอน บรรยากาศของครอบครัว การประพฤติปฏิบัติของบิดามารดาและสมาชิกภายในครอบครัว ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก่อวินในชั้นเรียนและอีกสาเหตุหนึ่งคือการเลือกคบเพื่อน

จากการศึกษารายกรณีในเรื่องดังกล่าวข้างต้นพบว่า การศึกษารายกรณีสามารถใช้ได้ผลเกี่ยวกับการค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สามารถแก้ไข และลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและวัยรุ่นอันจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและสังคม โดยการศึกษากรณีนี้นั้นได้มีการช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมแก่ผู้รับการศึกษา ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษารายกรณีที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้นผู้รับการศึกษามีความเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง และสามารถพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีและเหมาะสมขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าการศึกษารายกรณีเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้แก้ปัญหาและลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548:21) กล่าวว่า ปัญหาเศรษฐกิจ เป็นปัญหาด้านทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน ทุนทรัพย์ที่ต้องใช้จ่ายในครอบครัวของบุคคลนั้นเป็นเรื่องจำเป็นมากทั้งสองอย่าง ดังนั้นหากมีความพร้อมก็จะเป็นการสนับสนุนให้มีการดำเนินชีวิตได้ในลักษณะปกติ แต่หากมีปัญหา ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตได้ไม่น้อยเลยทีเดียว จะเห็นว่าบุคคลที่ขาดทุนทรัพย์มักขาดโอกาสดี ๆ ในชีวิต โดยเฉพาะบุคคลในวัยเด็กที่ควรต้องได้รับทั้งอาหารสุขภาพและอาหารสมองจึงจะทำให้เขามีพัฒนาการให้สมบูรณ์ได้ทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เป็นบุคคลวัยทำงานที่มีประสิทธิภาพเต็มไปด้วยความรู้ ความสามารถ ในการสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ตน ครอบครัว และสังคมได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กขาดอาหารทั้งอาหารกายหรืออาหารสมอง ย่อมจะทำให้เขาสุขภาพไม่แข็งแรง สมองไม่ได้รับการพัฒนาตามที่ควรเป็นไป ด้วยสาเหตุมาจากเศรษฐกิจที่ไม่ดีของครอบครัวนั้น เขาจะเป็นคนที่ไม่มีความภาคภูมิใจในอนาคตซึ่งมีผลต่อสังคมและประเทศชาติ เพราะจะมีประชากรที่ไร้ความรู้ความสามารถ จึงสมควรอย่างยิ่งที่บุคคลที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจควรได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและเหมาะสม

พนม ลิ้มอารีย์ (2548:15) กล่าวว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

1. ขาดผู้อุปการะสงเคราะห์ให้เล่าเรียน
2. ต้องทำงานหารายได้ช่วยตนเองเพื่อใช้เป็นทุนในการซื้ออุปกรณ์ในการศึกษาเล่าเรียน
3. ต้องการหารายได้ช่วยเหลือตนเอง
4. ต้องการรู้จักวิธีการใช้จ่ายเงินที่เหมาะสม
5. ต้องการให้ผู้ปกครองให้เงินเป็นก้อนเพื่อตนจะได้รับผิดชอบการใช้จ่ายเอง
6. ต้องการให้ผู้ปกครองให้เงินเพิ่มขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ปัญหาทางเศรษฐกิจ หมายถึง การขาดแคลนทั้งในด้านทุนทรัพย์ในการใช้จ่ายต่างๆ ซึ่งต้องทำงานหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัวและตนเอง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากไม่เคยมีผู้ใดเคยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหาเศรษฐกิจมาก่อน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

3.1 ประวัติโรงเรียนสวนมิสกวัน

โรงเรียนสวนมิสกวันก่อตั้งเมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2504 ผู้ก่อตั้งคือ พันโท สุรัตน์ ชลทรัพย์ ผู้บังคับกองพันสารวัตรที่ 1 โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนสุรตนิเวศวิทยา”

3.2 นโยบายของโรงเรียน

3.2.1 พัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการเรียนให้สูงขึ้น

3.2.2 พัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลายแนวทาง

3.2.3 บุคลากรของโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.2.4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการและการวางแผนติดตามการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3.2.5 ปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่

เสมอ

3.2.6 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

3.3 สถานที่ตั้ง

เดิมใช้พื้นที่บริเวณโรงเรียนโชนเกล้าสมัยรัชกาลที่ 6 ชื่อว่า “โรงเรียนสวนมิสกวัน” มีความหมายว่า “สวนของพระอินทร์” ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวตั้งอยู่ในกองทัพอากาศที่ 1

ปี พ.ศ.2522 ได้ย้ายที่ตั้งจากบริเวณเดิมมายังที่แห่งใหม่ เลขที่ 75/4 ถนนโยธี แขวงทุ่งพญาไท พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนสวนมิสกวัน” โดย พันโท เชิดชาย เหล่าหล้า ผู้บังคับกองพันสารวัตรที่ 1 และได้ใช้ชื่อนี้มาจนถึงปัจจุบัน มีพื้นที่โดยรวมทั้งสิ้น 5 ไร่ 3 งาน 11 ตารางวา ทิศเหนือติดกับถนนโยธี ทิศใต้ติดกับกองพันทหารสารวัตรที่ 11 และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทิศตะวันออกติดกับกรมการสารวัตรทหารบก ทิศตะวันตกติดกับกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน โรงเรียนสวนมิสกวันมีอาคารเรียนจำนวนทั้งสิ้น 4 หลัง อาคารปฏิบัติการจำนวน 1 หลัง และโรงอาหาร 1 หลัง

3.4 สัญลักษณ์โรงเรียน

สัญลักษณ์ของโรงเรียนสวนมิสกวันประกอบด้วยเครื่องหมายอาร์มวงกลม ภายในมีข้อชัยพฤกษ์ล้อมคอบเพลิง ธรรมจักร ปืนพกไขว้ และหนังสือ

ข้อชัยพฤกษ์ หมายถึง สัญลักษณ์ของความเจริญงอกงามแห่งกาย วาจา ใจ

ปืนพกไขว้ หมายถึง ความเข้มแข็ง แน่วแน่ กล้าคิด กล้าทำ

คอบเพลิง หมายถึง แสงสว่างแห่งความรู้สู่ความสำเร็จ

ธรรมจักร หมายถึง ผู้มีคุณธรรม ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในหลักคำสอนของศาสนา

หนังสือ หมายถึง คลังแห่งความรู้ และประสบการณ์เพื่อนำไปสู่ความเป็นผู้รู้และเป็นผู้มีสติปัญญา

3.5 สีประจำโรงเรียน

สีประจำโรงเรียนสวนมิสกวันคือสีฟ้ากับสีชมพู

สีฟ้า หมายถึง ความสุขุม เยือกเย็น กว้างขวาง ไม่มีอาณาเขตจำกัด ซึ่งเปรียบเสมือนความรู้ ความคิดที่สามารถพัฒนาไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุด

สีชมพู หมายถึง ความสดใส อ่อนโยน อ่อนน้อมถ่อมตน มีพลังในตัวเองที่สามารถจุดประกายให้เกิดความคิด การเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

3.6 อักษรย่อ

อักษรย่อโรงเรียนคือ ส.ม.ก.

3.7 ขนาดและประเภทของโรงเรียน

โรงเรียนสวนมิสกวันเป็นโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาขนาดกลาง เปิดสอนระดับปฐมวัย (อนุบาล 1-3) ถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับที่ 1 (ระดับประถมศึกษาปีที่ 6) จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 963 คน ครูจำนวน 44 คน และเจ้าหน้าที่ 3 คน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ จำนวน 97 คน เป็นนักเรียนชาย 49 คน และนักเรียนหญิง 48 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จำนวน 6 คน เป็นนักเรียนชาย 3 คน และนักเรียนหญิง 3 คนซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรโดยมีข้อจำกัดดังนี้

- 2.1 อายุใกล้เคียงกัน คือ 10-12 ปี
- 2.2 สถานภาพทางครอบครัวใกล้เคียงกัน
- 2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดามีรายได้รวมกัน ประมาณ 6,000 - 15,000 บาทต่อเดือน
- 2.4 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 1.แบบสอบถามปัญหาทางเศรษฐกิจ
- 2.โปรแกรมการศึกษารายกรณี

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1.ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
- 2.ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

โปรแกรมการศึกษารายกรณี

มีวิธีการศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การวินิจฉัย

ขั้นตอนที่ 4 การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ขั้นตอนที่ 5 การทำนายผล

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามผล

ขั้นตอนที่ 7 การสรุปและข้อเสนอแนะ

วิธีการศึกษารายกรณีทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดปัญหาและกำหนดขอบเขต

ผู้วิจัยกำหนดปัญหา คือ นักเรียนที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและมีข้อจำกัดดังนี้

1.1 อายุใกล้เคียงกัน คือ 10-12 ปี

1.2 สถานภาพทางครอบครัวใกล้เคียงกัน

1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดามีรายได้รวมกัน

ประมาณ 6,000 - 15,000 บาทต่อเดือน

1.4 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 8 เทคนิค ดังนี้

2.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต เพื่อเก็บข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณาและวินิจฉัย อีกทั้งเข้าใจพฤติกรรมเพื่อการช่วยเหลือต่อไป โดยการสังเกตนักเรียนจากสถานการณ์ต่างๆ เช่น สถานการณ์ในการเรียน สถานการณ์ในการเล่นหรือพูดคุยกับเพื่อน และสถานการณ์ที่อยู่ในบ้าน โดยหลังจากการสังเกตสถานการณ์แต่ละสถานการณ์ผู้วิจัยจะทำการบันทึกการสังเกตโดยใช้ระเบียบพฤติกรรม

2.2 การสัมภาษณ์ เพื่อหาข้อมูลจากนักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) กับบุคคลต่อไปนี้ คือ

1. นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. อาจารย์ประจำชั้น

3. อาจารย์ประจำวิชาต่างๆ
4. อาจารย์ฝ่ายปกครอง
5. เพื่อนสนิทที่โรงเรียนเดียวกัน และเพื่อนที่อยู่ใกล้เคียงบ้านเดียวกัน
6. ผู้ปกครอง

ในการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์ครั้งละ 30-60 นาที และบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีหลังจากยุติการสัมภาษณ์ ส่วนบุคคลอื่นๆจะสัมภาษณ์คนละ 2 ครั้ง ใช้เวลา 30-60 นาที และบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีหลังจากยุติการสัมภาษณ์

2.3 การเยี่ยมบ้าน เพื่อสังเกตความเป็นอยู่ทางบ้านและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้านของนักเรียน และยังเป็นการร่วมมือกับผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนโดยปฏิบัติดังนี้

2.3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการไปเยี่ยมบ้าน

2.3.2 นัดหมายวัน เวลา ที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครองของนักเรียน

2.3.3 ไปเยี่ยมบ้านพร้อมทั้งสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคลในบ้านตามความเหมาะสม เพื่อหาข้อมูลในเรื่องปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน และทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อผู้รับการศึกษา ความเป็นอยู่ตลอดจนค่านิยมของผู้ปกครองในด้านต่างๆ

2.3.4 บันทึกการเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยใช้เวลาในการไปเยี่ยมบ้านคนละ 1 ครั้ง ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30 นาที

2.4 การเขียนอัตชีวประวัติ ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเขียนหลังจากผู้วิจัยได้สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนแล้ว โดยให้เขียนอัตชีวประวัติโดยไม่กำหนดหัวข้อ แต่ให้แนวทางว่าให้เขียนเล่าเรื่องของตนเองและครอบครัวตั้งแต่จำความได้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และให้บอกความคาดหวังในอนาคตของนักเรียนด้วย เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติที่นักเรียนมีต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อโรงเรียน ต่อเพื่อน และต่อการศึกษา โดยใช้แบบฟอร์มในระดับประถมศึกษา (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2527 : 144-146) มีดังต่อไปนี้

นี่คือชีวิตของฉัน

ฉันชื่อ.....นับจากวันเกิดวันสุดท้าย

ฉันอายุ.....ผมของฉัน.....ตาของฉัน

.....เดี๋ยวนี้ฉันเรียนชั้น.....

ที่โรงเรียน.....ฉันมีพี่.....คน มีน้อง.....คน เราชอบ
ด้วยกัน พ่อและฉันชอบ.....ด้วยกัน ฉันอยู่
 ในเมือง.....ฉันมักไม่นอนเวลา.....ฉันตื่นนอน
 เวลา.....ฉันมักนอนไม่หลับ.....ชั่วโมง ในทุกๆคืน

นี่คือเพื่อนของฉัน

ฉันและเพื่อนชอบเล่น.....กลางแจ้ง เราชอบเล่น
ในบ้าน เพื่อนที่ฉันชอบเล่นด้วยมากที่สุด
 คือ.....เพราะเขาเป็น.....เพื่อนที่ฉัน
 ชอบทำงานด้วยที่โรงเรียนคือ.....เพื่อนที่ฉันของนั่งใกล้คือ
เมื่อใดที่ฉันเล่นที่บ้านฉันมักจะเล่นกับ.....โดย
 ปกติฉัน (ชอบ, ไม่ชอบ) เล่นคนเดียว เพื่อนที่ดีที่สุดของฉันคือ.....เราชอบที่
 จะ.....

สิ่งที่ฉันเป็นเจ้าของ

ฉัน (มี, ไม่มี) สัตว์เลี้ยงเพราะว่า.....สัตว์เลี้ยง
 ของฉันคือ.....ฉันมักเรียกมันว่า.....ฉัน (ชอบ,
 ไม่ชอบ) สัตว์เลี้ยง.....ฉัน (มี , ไม่มี) เงินใช้จ่ายส่วนตัว

 ทุกๆสัปดาห์ ฉันได้เงินจาก.....ฉันชอบซื้อ.....และ
ด้วยเงินของตัวเองฉันเก็บเงินไว้สำหรับ.....

งานอดิเรกของฉัน

งานอดิเรกของฉันคือ.....งานอดิเรกอื่นๆที่ฉัน
 อยากมีคือ.....ฉันสนุกกับการเก็บรวบรวม.....
 ทั้งหมดที่ฉันเป็นเจ้าของ ฉันชอบมากที่สุดคือ.....

สิ่งที่ฉันอ่าน

ฉัน(ชอบ,ไม่ชอบ)อ่าน ฉันอ่านหนังสือนวนิยายชื่อ.....
 หนังสือพิมพ์ชื่อ..... หนังสือรายสัปดาห์ชื่อ.....
 หนังสือการ์ตูนชื่อ..... ฉัน (ชอบ, ไม่ชอบ) หนังสือมาจากห้องสมุด
 ฉันมี.....ที่บ้านของฉัน..... ฉันชอบเรื่องราวเกี่ยวกับ.....

สถานที่ที่ฉันเคยไป

ฉันจะเขียนวงกลม ☐ รอบสถานที่ที่ฉันเคยไปเที่ยวมา
 สวนสัตว์ ละครสัตว์ ชายทะเล ที่ทำการไปรษณีย์ สนามบิน
 ห้องสมุด สถานีวิทยุกระจายเสียง ที่แสดงสินค้า พิพิธภัณฑ์
 โรงงาน ท่าเรือ
 ฉันเคยอยู่ที่แคมป์..... ชายทะเล..... ภูเขา..... เมืองใหญ่..... ที่..... และ.....
 ฉันเคยท่องเที่ยวโดย รถประจำทาง รถยนต์ เครื่องบิน เรือกลไฟ รถบรรทุก
 รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน เรือท่องเที่ยว.....
 ถ้าฉันมีโอกาสไปเที่ยวเมืองอื่นๆฉันควรไปที่.....
 ฉันสนใจเมืองนั้นเพราะ.....

สิ่งต่างๆที่ฉันชอบทำนอกโรงเรียน

ฉันฟังโปรแกรมวิทยุเรื่อง.....แต่ละวันฉันดูโปรแกรมทีวี
แต่ละวันโปรแกรมที่ฉันชอบคือ.....
 ฉัน (ไป,ไม่ไป) ดูหนังทุกสัปดาห์ สิ่งที่ฉันชอบมากที่สุดคือ (การเดินร่ำ, แตรวง, วงดนตรี, การร้อง
 เพลง) ฉันอยากเล่น.....ฉันกำลังเรียน.....
 ฉันชอบไปที่..... สิ่งอื่นๆที่ฉันชอบทำคือ.....
 และ..... ถ้าฉันสามารถไปงานใหญ่ๆแห่งหนึ่ง เช่น สนามกีฬา
 หรืออื่นๆ ฉันควรไปที่..... ถ้าฉันสามารถพนาดารา
 แสดงละครหรือดาราภาพยนตร์ ฉันอยากจะทำ.....

สิ่งอื่นๆที่เกี่ยวกับฉัน

ที่โรงเรียนฉันสนุกสนานมากที่สุดเมื่อ.....
 ถ้าฉันสามารถเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างที่โรงเรียนได้ ฉันอยากเปลี่ยน.....
 ฉันสนุกน้อยที่สุดที่บ้านเมื่อ.....
 บางครั้งฉันนึกกลัว.....
 สิ่งหนึ่งที่ทำให้ฉันประหลาดใจคือ.....
 พ่อ แม่ของฉันต้องการให้ฉันเป็น.....

เมื่อทราบข้อมูลจากการเขียนอัตชีวประวัติแล้วจึงนำการเขียนอัตชีวประวัติมาวิเคราะห์ โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ของโฟรลิช (Froehlich) (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. 2519:148 ; อ้างอิงจาก Froehlich. 1959) โดยพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งที่ขาดหายไปหรือการเว้นข้อความบางอย่าง (Omission)
2. ความยาวของอัตชีวประวัติ (Length)
3. คำศัพท์ที่ใช้ (Vocabulary)
4. ระดับความลึกของความรู้สึก (Level or Depth of Expression)
5. การจัดลำดับความคิด (Organization)
6. การกลบเกลื่อน (Gloss)
7. การแต่งเรื่องขึ้นเอง (Fabrication)
8. ลักษณะของการเขียน (Appearance)
9. ความผันแปรของปฏิกิริยา (Tonal Variations)

2.5 บันทึกระจำวัน คือ การให้นักเรียนเขียนบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง เป็นการเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยการชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเขียนบันทึกประจำวัน และเขียนต่อเนื่องเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. 2527:176)

1. ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก
2. วัน เดือน ปี ที่บันทึก
3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้น

นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกประจำวันมาวิเคราะห์ ตีความหมาย เพื่อหาข้อมูลในการดำเนินเรื่องราวในชีวิตประจำวันตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงก่อนเข้านอน ความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ความขัดแย้งและความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนที่ถูกศึกษา

2.6 สังคมมิติ เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม และศึกษาโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มว่ามีธรรมชาติที่แท้จริงอย่างไร โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำสังคมมิติให้ครูประจำชั้นทราบ และผู้วิจัยขอเวลาในการทำสังคมมิติเองในชั้นเรียน มีการกำหนดสถานการณ์ขึ้นตามความมุ่งหมายในการสำรวจของผู้วิจัย คือ ต้องการสำรวจว่านักเรียนที่ถูกศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ทางด้านสังคมในการคบเพื่อนอย่างไร

ขั้นตอนในการทำสังคมมิติมีดังนี้

1. แจกกระดาษที่มีขนาด 3×5 นิ้ว แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล ของตนไว้ที่หัวกระดาษ พร้อมทั้งเขียนวันที่และห้องเรียนกำกับไว้ด้วย

2. กำหนดสถานการณ์ คือ “ ในการไปเข้าค่ายพักแรม นักเรียนจะเลือกนอนกับใคร ซึ่งต้องเน้นว่าเป็นเพื่อนในห้องเรียนเดียวกันโดยให้เลือกเพื่อนได้ 2 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ”

3. ให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อนลงในแผ่นกระดาษที่แจกให้โดยการเรียงลำดับ เลือกใครคนแรกเป็นอันดับ 1 และคนรองลงมาเป็นอันดับ 2

เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาจัดกระทำข้อมูล สร้างตารางสังคมมิติขึ้น เขียนชื่อนักเรียนในช่องผู้เลือกและผู้ได้รับเลือก กรอกระดาษในตารางพร้อมกับสรุปผลของคะแนนที่กรอกลงในตารางนั้น นำผลสรุปของคะแนนที่กรอกลงในตารางมาสร้างแผนผังสังคมมิติ โดยดำเนินการสร้างดังนี้

1. กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ได้แก่

นักเรียนชาย

นักเรียนหญิง

เลือกเป็นอันดับที่ 1

เลือกเป็นอันดับที่ 2

2. สร้างแผนผังสังคมมิติโดยใช้หลักทางสถิติดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. 2527:194 – 195)

กำหนดวงกลม 4 วง ที่มีขนาดต่างกัน สามารถซ้อนกันทั้ง 4 วง โดยใช้หลักของควอไทล์ (Quatile) ซึ่งแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน

1. เรียงลำดับคะแนน (x)

2. หาความถี่ของคะแนน (f)

3. หาความถี่สะสมของคะแนน (cf)

4. หาดำแหน่งควอไทล์ที่ 1, 2 และ 3

เขียนแผนผังตามค่าควอไทล์ที่คำนวณได้ ดังนี้

วงกลมในสุด คือ คนที่ได้คะแนนมากกว่าควอไทล์ที่ 3 ขึ้นไป

วงกลมถัดออกมาติดวงกลมใน คือ คนที่ได้คะแนนอยู่ในระหว่าง
ควอไทล์ที่ 2 และ 3

วงกลมถัดออกมาติดวงกลมนอก คือ คนที่ได้คะแนนอยู่ในระหว่างควอไทล์ที่ 1 และ 2

วงกลมนอกสุด คือ คนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนในควอไทล์ที่ 1

3. ตีความหมายของแผนผังสังคมมิติที่จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยพิจารณาว่า
นักเรียนในชั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีการแบ่งกลุ่มเป็นกี่กลุ่มแต่ละกลุ่มมีใครบ้าง ลักษณะของ
กลุ่มเป็นอย่างไร มีใครอยู่โดดเดี่ยว หรือถูกทอดทิ้ง เป็นการตีความหมายความสัมพันธ์ของนักเรียนที่
ถูกศึกษากับเพื่อนในกลุ่ม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลวิธี “ ใครเอ่ย ” (Guess Who or Who's Who Technique)
โดยใช้แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ควบคู่ไปกับการทำสังคมมิติ

2.7 ใช้แบบทดสอบ เพื่อนำผลการทดสอบมาช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อเป็นประโยชน์ใน
การให้ความช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบทดสอบที่ใช้มีดังนี้

1. แบบทดสอบบุคลิกภาพ ได้แก่

1.1 Bender Gestalt Test

1.2 Draw A Person Test (DAP)

1.3 Kinetic House-Tree-Person (K-H-T-P)

1.4 Sentence Completion Test (SCT)

2.8 ระเบียนสะสม เพื่อใช้เก็บข้อมูลของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนได้รวบรวมไว้แล้ว โดยเก็บ
ข้อมูลของนักเรียนเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ครอบครัว สุขภาพ การศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ
ช่วยเหลือร่วมกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่นๆ

3. การวินิจฉัย

การหาสาเหตุของปัญหา ซึ่งผู้วิจัยนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นพื้นฐานประกอบการ
พิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าอะไรเป็นสาเหตุของปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ พร้อมทั้งหาวิธีแก้ไขเพื่อ
ช่วยเหลือและแนะแนวทางแก่นักเรียนต่อไป

4. การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

การที่ผู้วิจัยให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มีปัญหาทั้ง 6 คน ด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ การให้คำแนะนำ การชี้แนะ การให้คำปรึกษา ตลอดจนการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ เพื่อการรักษาในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

5. การทำนายผล

การคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อบอกให้ทราบว่าจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจได้มากน้อยเพียงใด

6. การติดตามผล

ผู้วิจัยได้กระทำหลังจากการช่วยเหลือแล้ว และศึกษาเพิ่มเติมภายหลังการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนไปแล้วว่าได้ผลอย่างไร การช่วยเหลือประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไข จนสามารถแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจได้

7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

7.1 สรุปผลทุกครั้งหลังทำการศึกษาในแต่ละครั้ง ทำให้ทราบว่าทำอะไรไปแล้วบ้าง และให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการวางแผนว่าจะทำอะไรในการศึกษารั้งต่อไป

7.2 สรุปก่อนที่จะปิดการศึกษา โดยสรุปผลของการทำการศึกษาไว้ทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่จะศึกษานักเรียนทั้ง 6 คน ต่อไป โดยเสนอแนะไว้ 3 กลุ่ม คือ

7.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

7.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

7.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจศึกษานักเรียนปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป

หลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้วมีการประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี ดังนี้

การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

ในการศึกษารายกรณีต้องมีการประชุมปรึกษารายกรณี เพื่อปรึกษาร่วมกันหลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว โดยมีจุดประสงค์ของการประชุมปรึกษารายกรณี เพื่อพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริงจากบุคคลหลายๆฝ่ายในที่ประชุมและเพื่อลดความไม่เอียงหรือการมองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแง่ร้าย ทำให้ได้รับข้อเสนอในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาจากบุคคลหลายๆฝ่ายในที่ประชุม โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการประชุมปรึกษารายกรณีสำหรับนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 6 ราย รายละ 1 ครั้ง ใช้เวลาในการประชุม 1 ชั่วโมง

แบบแผนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงสัมพันธ์ (Interrelationship Studies) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองอย่างละเอียดทุกขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือต่างๆ ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหัวข้อเรื่องเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเป็นการนำข้อมูลมาสรุปหาข้อเท็จจริง

ดังนั้นการรายงานการวิจัยจึงเขียนสรุปเป็นรายบุคคลโดยภาพรวมทั้ง 6 คน ตั้งแต่ลักษณะของปัญหา ประวัติด้านต่างๆ โดยย่อ การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การป้องกัน การส่งเสริม การติดตามผล การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการใช้เทคนิค 9 เทคนิค ในการรวบรวมข้อมูล สามารถสรุป และวิเคราะห์ โดยภาพรวมดังนี้

กรณีศึกษารายที่ 1 เด็กชาย ก. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน 2551 ถึง 25 กุมภาพันธ์ 2552)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ก. เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 11 ปี ผิวคล้ำ รูปร่างอ้วน ไม่ค่อยสูง ใบหน้ากลม ตาเล็ก ผิวหน้าเรียบสะอาด แต่งกายสะอาด พูดจาสุภาพ เสียงดังชัดเจน ขี้อาย ร่าเริง สนุกสนาน จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 9 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 2 ครั้ง และนอกห้องเรียน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที พบว่า เด็กชาย ก. เป็นคนพูดเก่ง ช่วยเหลือเพื่อนๆดี ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนกับครูประจำวิชา ในการตอบคำถาม และในเวลาเรียนเด็กชาย ก. ชอบแอบคุยกับเพื่อนบ้างเป็นบางครั้ง

การสังเกตนอกห้องเรียนขณะที่มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น เด็กชาย ก. พูดเก่ง ร่าเริง สนุกสนาน ชอบเล่นกับเพื่อนๆทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่ม จะกลับบ้านทันทีที่เลิกเรียน

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ เด็กชาย ก. จำนวน 2 ครั้ง ที่โรงอาหารและโต๊ะนั่งบริเวณโรงเรียน ทราบว่า เด็กชาย ก. อาศัยอยู่ในห้องเช่ากับบิดามารดาและน้องสาว บิดามารดามีอาชีพค้าขาย น้องสาวอายุ 9 ปี เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตอนเย็นหลังเลิกเรียนเด็กชาย ก. จะไปรับน้องสาวอีก โรงเรียนที่อยู่ใกล้กันและไปหาบิดามารดาที่ร้านขายของ เด็กชาย ก. กับน้องสาวจะช่วยบิดามารดาขายของจนเย็น เมื่อทานข้าวเย็นเสร็จ เด็กชาย ก. กับน้องสาวจะเดินกลับบ้านไปอาบน้ำ ทำการบ้าน และเล่นกับเพื่อน แล้วจึงออกมาหาบิดามารดาที่ร้านเพื่อช่วยเก็บของปิดร้าน เมื่อเก็บร้านเสร็จ เด็กชาย ก. กับบิดามารดาและน้องสาวจะเดินกลับบ้านพร้อมกัน

2.2 การสัมภาษณ์บิดามารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กชาย ก. เป็นคนขี้มั่งขี้แข็ง ช่วยเหลืองานได้หลายอย่างแต่จะไม่ค่อยทำเองต้องคอยบอกตลอดเวลา วันจันทร์- ศุกร์หลังเลิกเรียนก็จะมาช่วยบิดามารดาขายของ ส่วนวันหยุดเสาร์- อาทิตย์ จะมาช่วยขายของตั้งแต่เช้าจนถึงเที่ยง เด็กชาย ก. ก็จะกลับเข้าบ้านมาอยู่กับน้องสาว ตอนเย็นบิดาจะเข้ามารับไปที่

ร้านขายของและจะกลับบ้านพร้อมกัน บิดามารดาของเด็กชาย ก. เป็นคนใจดี ไม่ค่อยดุเด็กชาย ก. กับน้องสาว ส่วนมารดาจะดุถ้าเด็กชาย ก. กับน้องสาวไม่เชื่อฟังหรือทำตามคำสั่ง บิดามารดาของเด็กชาย ก. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ทำงานตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำเพื่อเก็บเงินไว้ให้ เด็กชาย ก. กับน้องสาวได้เรียนต่อโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและหวังว่าจะมีเงินซื้อบ้านเป็นของตนเอง

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น จำนวน 1 ครั้ง ที่หน้าโรงอาหารของโรงเรียน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กชาย ก. เป็นคนมีน้ำใจ ตั้งใจเรียน ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ดื้อบ้างเป็นบางครั้ง ทำการบ้านส่งรายงานครบทุกครั้ง ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมดี และช่วงปีที่ผ่านมา เด็กชาย ก. จะมาโรงเรียนสายบ้างบางครั้ง

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่สนามเด็กเล่นหน้าโรงเรียน แสดงความคิดเห็นว่า เป็นเพื่อนที่ดี มีน้ำใจ ประหยัดไม่ค่อยใช้เงิน หลังเลิกเรียนจะไม่เล่นกับเพื่อนจะรีบไปรีบกลับบ้านทันทีเพื่อไปช่วยที่บ้านขายของ

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดามีดังนี้

3.1 การสังเกตพบว่า ห้องเช่าอยู่ในซอยเข้าไปไม่ไกลมากนักจากถนนใหญ่ ตลอดทางในซอยมีร้านค้าและบ้านเช่าอยู่มากมาย ซ้ำตึกมีสนามเล็กๆให้เล่นฟุตบอล บ้านของเด็กชาย ก. เป็นห้องเช่าไม่ใหญ่มากนัก ตึกที่อยู่มี 4 ชั้น ซึ่งห้องของครอบครัว เด็กชาย ก. เช่าอยู่ที่ชั้น 2 ภายในห้องสะอาด มีตู้เสื้อผ้า 2 ตู้ มีที่นอน 3 อัน มีโซฟา โทรทัศน์ เครื่องเล่นวีซีดี พัดลม กระดาษไฟฟ้า ตู้เย็น มีภาพของบิดามารดา เด็กชาย ก. และน้องสาวติดอยู่ข้างผนังห้อง ภายนอกห้องมีห้องเช่าหลายห้อง บางห้องเปิดหน้าห้องเป็นร้านขายของชำเล็กๆ

3.2 การสัมภาษณ์พบว่า ในการสนทนา เด็กชาย ก. ได้ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี เช่นเดียวกับมารดาซึ่งให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี เล่าเรื่องอย่างละเอียดชัดเจน บิดากับน้องสาวไม่อยู่บ้านขณะที่ไปเยี่ยมบ้าน เรื่องต่างๆ ภายในบ้านและเรื่องการเรียนรู้ของเด็กชาย ก. กับน้องสาวมารดาจะเป็นผู้ดูแลทั้งหมด

จากการเยี่ยมบ้านพอสรุปได้ว่า สถานที่พักอาศัยถูกสุขลักษณะ มีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก สะอาด มีระเบียบเรียบร้อย มารดาจะเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อย และบิดามารดาจะช่วยกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

4. อดิชนิประวัติ

อดิชนิประวัติทราบว่า เด็กชาย ก. เกิดในครอบครัวไทย ขนาดเล็ก ประกอบด้วยบิดามารดา เด็กชาย ก. และน้องสาว รวมสมาชิกในครอบครัวมี 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเยาว์ พบว่า เด็กชาย ก. ครอบครัวอบอุ่นดี บิดามารดาดูแลงานจึงมีปัญหาด้านการเงินมาตลอด

4.2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า เด็กชาย ก. ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเพื่อนสนิทเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกัน ชอบกินขนม น้ำอัดลม ชอบร้องเพลง ชีวิตปัจจุบันตั้งใจเรียน มีความสุข และภูมิใจที่ได้เรียนโรงเรียนนี้

4.3 ชีวิตในอนาคต พบว่า เด็กชาย ก. ต้องการมีจุดมุ่งหมายสูงสุดในชีวิตที่จะเป็นนักวิทยาศาสตร์ เพราะชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ทดลองสิ่งต่างๆ

วิเคราะห์อดีตชีวิตประวัติ ของเด็กชาย ก. ครอบครัวนั้นมีปัญหาทางการเงินมาตลอดตั้งแต่เด็กชาย ก. ยังเด็กจนถึงปัจจุบัน

5. บันทึกประจำวัน

การบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2552 ถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 ทำให้ทราบว่าลักษณะนิสัยของเด็กชาย ก. บันทึกเรื่องในแต่ละวันมีเหตุการณ์เกิดขึ้นคล้ายๆกันทุกวัน เช่นตื่นเข้ามาไปโรงเรียน วันนี้เรียนวิชาอะไรบ้าง หลังเลิกเรียนไปช่วยแม่ขายของ ช่วยแม่เก็บร้านกลับบ้าน แล้วจึงเข้านอน

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ สถานการณ์ การไปทัศนศึกษา มีสมาชิกทั้งหมด 37 คน ปรากฏว่าในสถานการณ์ดังกล่าว เด็กชาย ก. มีบทบาทเป็น mutual choice คือการที่บุคคลสองคนต่างเลือกซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นอันดับเดียวกันหรือคนละอันดับก็ได้โดยเลือกเพื่อนในกลุ่มอันดับ 1 แล้วเพื่อนเด็กชาย ก. ก็เลือกเป็นอันดับ 1 เช่นกัน

7. แบบสอบถาม

แบบสอบถามปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล

แบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า เด็กชาย ก. อาศัยอยู่กับบิดามารดาและน้องสาว บิดามารดามีอาชีพค้าขาย บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิและหน้าโรงพยาบาลพระมงกุฎ มีรายได้รวมกันประมาณเดือนละ 12,000 – 15,000 บาท เด็กชาย ก. ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับเงินค่าใช้จ่ายวันละ 50 บาท จากบิดามารดา ด้านสุขภาพพบว่า เด็กชาย ก. มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ในด้านประวัติสังคมพบว่า เด็กชาย ก. ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและให้ความสำคัญกับเพื่อน จะให้เพื่อนมาบ้านเป็นครั้งคราว เด็กชาย ก. จะไม่ได้รับการอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเองจากบิดามารดา เด็กชาย ก. ชอบฟังวิทยุเป็นประจำ ชอบเล่นกีฬาฟุตบอล ในด้านการศึกษาพบว่า เด็กชาย ก. ไม่ได้ทำตารางกำหนดดูหนังสือ มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อจบการศึกษา

ต้องการที่จะประกอบอาชีพนักวิทยาศาสตร์ และต้องการเรียนจบในระดับสูงสุดคือปริญญาเอก บิดาและมารดาต้องการที่จะให้เด็กชาย ก. ประกอบอาชีพนักวิทยาศาสตร์ ในสถานศึกษาปัจจุบัน เด็กชาย ก. มีเพื่อนเยอะ ความเป็นอยู่ทางบ้านค่อนข้างลำบากแต่ก็ภูมิใจและมีความสุข ปัญหาและความไม่สบายใจที่เด็กชาย ก. อยากได้รับความช่วยเหลือคือปัญหาทางด้านการเรียน

7.2 แบบสอบถาม “ ใครเอ่ย ”

จากแบบสอบถาม “ ใครเอ่ย ” พบว่า เด็กชาย ก. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ดังนี้ เด็กชาย ก. ชอบให้ผู้อื่นทำตามความคิดของตน ชอบให้ผู้อื่นทำตามความคิดของตน ชอบพูดจา ขบขันให้เพื่อนสนุกสนาน น่ารัก ชอบล้อเลียนเพื่อน

8. แบบทดสอบ

แบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

8.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ พบว่า เด็กชาย ก. มีจินตนาการ อารมณ์อ่อนไหว ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ มีอคติ มีเหตุผลไม่ค่อยตามใคร ง่าย ๆ และมีความทะเยอทะยาน

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กชาย ก. มีจินตนาการ ตระหนักรู้ถึงสังคม เป็นคนอารมณ์เศร้า มีความก้าวร้าว ดื้อเงียบ พึงพาคนอื่น รู้สึกผิด สนใจแต่ตนเอง และมีความทะเยอทะยาน

8.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic-House-Tree-Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ก. มีจินตนาการ ดื้อเงียบ ก้าวร้าว ปกป้องตนเอง และมีความทะเยอทะยานมาก

8.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้งสิบห้าด้าน ได้แก่ มารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ก. มีปัญหาทางด้านความกลัว ความรู้สึกผิด และความสามารถ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.1 ด้านความกลัว เด็กชาย ก. มีบางสิ่งบางอย่างฝังอยู่ในใจ ทั้งๆที่เห็นว่าเป็นสิ่งไร้สาระแต่เด็กชาย ก. ก็ยังกลัว เพื่อนของเด็กชาย ก. ส่วนมากไม่ทราบว่าเด็กชาย ก. กลัวผีหรือ

วิญญาณ เด็กชาย ก. อยากขจัดความกลัวในเรื่องผีหรือวิญญาณ และบางครั้งความกลัวก็บังคับให้เด็กชาย ก. ต้องทรนทนเมื่ออยู่คนเดียว

8.4.2 ด้านความรู้สึกผิด เด็กชาย ก. จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืมสิ่งไร้สาระ รู้สึกละอายใจกับสิ่งที่ทำผิด และรู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่เด็กชาย ก. ได้โกหก

8.4.3 ด้านความสามารถ เด็กชาย ก. มั่นใจว่ามีความสามารถที่จะชนะการกลัวสิ่งไร้สาระ จุดอ่อนของเด็กชาย ก. คือสิ่งที่เด็กชาย ก. ที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้ว เด็กชาย ก. ด้อยกว่าตรงไหน

นอกจากนี้ เด็กชาย ก. มีแนวโน้มของปัญหาในด้านมารดา และบิดา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.4 ด้านมารดา เด็กชาย ก. อยากให้มารดาของตนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และอยากให้มารดาสนใจตนเองมากกว่านี้

8.4.5 ด้านบิดา เด็กชาย ก. รู้สึกว่าบิดาไม่ค่อยจะสบาย อยากให้บิดามีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เพียงเท่านี้เด็กชาย ก. ก็ดีใจ

9. ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบสะสมของเด็กชาย ก. มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 9 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ก. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ จากสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า ที่บ้านของเด็กชาย ก. มีปัญหาทางด้านการเงินมาหลายปีแล้ว เด็กชาย ก. ไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียน ถ้าวันไหนผู้ปกครองขายของไม่ได้วันรุ่งขึ้นเด็กชาย ก. ก็จะไม่มาโรงเรียนเนื่องจากไม่มีเงินค่าขนม ทุกวันตอนเย็นเด็กชาย ก. จะไปช่วยผู้ปกครองขายของและช่วยเก็บร้าน

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บิดามารดาของเด็กชาย ก. จะช่วยกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ค่าเล่าเรียนของเด็กชาย ก. กับน้องสาว ทำให้ต้องทำงานหนักขึ้น เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจึงมีรายได้น้อยลงทำให้บางวันเด็กชาย ก. ไม่มีเงินไปโรงเรียน

2.2 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กชาย ก. มีอาชีพค้าขาย ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคงทางด้านการเงิน ทำให้ครอบครัวของเด็กชาย ก. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

2.3 ด้านสังคม จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัยส่งผลต่อภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กชาย ก. เพราะว่าครอบครัวของเด็กชาย ก. ต้องจ่ายค่าเช่าบ้านก่อนที่จะใช้จ่ายอย่างอื่น

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กชาย ก. โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาในเรื่องความรับผิดชอบหน้าที่ในครอบครัว การแบ่งเวลาในการเรียนและช่วยบิดามารดาทำงาน การลดทิว และ การให้อภัยผู้อื่น เพื่อให้เด็กชาย ก. มีกำลังใจ มีความเข้าใจตนเองตามความเป็นจริง ยอมรับสภาพชีวิตของตนได้ ตรงกับความเป็นจริง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าไม่ด้อยไปกว่าคนอื่น และมีการตั้งเป้าหมายชีวิตในอนาคตได้ถูกต้อง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ให้คำปรึกษา ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเงียบ การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจ และการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่าเด็กชาย ก. มีความเข้าใจถึงปัญหาเศรษฐกิจของตน

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 09.00 น. ถึง 10.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาดังกล่าวเบื้องต้นเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหของเด็กชาย ก. ในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจ โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติเสนอแนะให้เด็กชาย ก. ยอมรับกับปัญหาเศรษฐกิจ เข้าใจในปัญหาของตนเอง เป็นกำลังใจให้ผู้ปกครองและเด็กชาย ก. ในการใช้ชีวิต ลดความเครียดที่เกิดขึ้นโดยการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ เช่น การหางานพิเศษ ในที่นี้ครูทุกคนที่เกี่ยวข้องให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้เด็กชาย ก. มีปัญหาทางเศรษฐกิจลดลง

การทํานายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ก. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ ปัญหาเกิดจากผู้รับการศึกษาเอง และปัญหาจากครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กชาย ก. รวมทั้งผู้ปกครองและอาจารย์ในโรงเรียนมีความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหานี้ ผู้วิจัยทำนายผลว่าสาเหตุดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก หากเด็กชาย ก. ได้รับการดูแลเอาใจ

ใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้เด็กชาย ก. ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเป็นอย่างดีอีกด้วย

การติดตามผล

หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏว่าจากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า เด็กชาย ก. ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ก. มีดังนี้

เด็กชาย ก. ควรเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นกับชีวิต มีความรักและภูมิใจในตนเองและครอบครัว รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แบ่งเวลาในการทำงานกับการเรียนให้เหมาะสม มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และปัญหาทางเศรษฐกิจก็จะลดลง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กชาย ก. มีดังนี้

2.1 บิดามารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจ ให้อยอมรับกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาของบุตรให้มากกว่าเดิม

2.2 ครูประจำชั้น ควรให้กำลังใจ ให้ความสนใจ ให้คำแนะนำในการจัดแบ่งเวลาสำหรับการเรียนกับการทำงานพิเศษ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาเด็กชาย ก. ต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรจะต้องยอมรับและเข้าใจในตัวเด็กชาย ก. โดยการให้คำแนะนำเรื่องงานพิเศษ เอาใจใส่ สนใจ ห่วงใยเด็กชาย ก. อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กชาย ก. ศรัทธาในตัวผู้ศึกษา กล่าวที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาและช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องต่อไป นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรมีการใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา และควรมีการฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีให้เกิดความชำนาญเพื่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

กรณีศึกษาตอนที่ 2 เด็กชาย ข. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน 2551 ถึง 25 กุมภาพันธ์ 2552)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ข. เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 11 ปี ผิวขาว รูปร่างสูงโปร่งสมส่วน นัยน์ตาสีดำ คิ้วเข้มหนา ผิวหน้าเรียบ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย พูดน้อย เสียงเบา ทำงานช้าไม่ค่อยคล่องแคล่ว จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 9 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 2 ครั้ง และนอกห้องเรียน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที พบว่า เด็กชาย ข. เป็นคนพูดน้อย เวลาพูดเสียงเบา น้ำเสียงสุภาพ เรียบร้อย ยิ้มเก่ง ช่วยเหลือเพื่อนๆ ทำงานในชั่วโมงเรียนช้า และในเวลาเรียนเด็กชาย ข. ชอบแอบคุยกับเพื่อนบ้างเป็นบางครั้ง

การสังเกตนอกห้องเรียนขณะที่มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น เด็กชาย ข. พูดน้อย พูดเสียงเบา ยิ้มเก่ง ร่าเริง สนุกสนาน มีอัธยาศัยดี ชอบเล่นกับเพื่อนๆ ทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่ม จะกลับบ้านทันทีที่เลิกเรียน

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ เด็กชาย ข. จำนวน 2 ครั้ง ที่สนามเด็กเล่นของโรงเรียน เด็กชาย ข. อาศัยอยู่กับบิดามารดาและพี่สาว 1 คน พี่สาวอายุห่างจากเด็กชาย ข. 1 ปี อาศัยอยู่ห้องเช่า ปัจจุบันบิดาทำงานในบริษัทเอกชน มารดาทำงานที่มูลนิธิรามาริบัติ โรงพยาบาลรามาริบัติ พี่สาวเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บิดาเป็นคนอารมณ์ร้อน แต่ใจดี มารดาเป็นคนใจดี พูดเก่ง คล่องแคล่ว เป็นผู้ออกคำสั่งทั้งหมดภายในบ้าน พี่สาวเป็นคนพูดเก่ง อารมณ์ดี ชอบร้องเพลง ส่วนเด็กชาย ข. จะช่วยมารดากับพี่สาวทำงานบ้านเป็นประจำแต่หน้าที่หลักคือการกรอกน้ำแช่ตู้เย็น ช่วงที่ผ่านมาครอบครัวของเด็กชาย ข. ประสบปัญหาทางการเงินอย่างหนัก ทำให้บางครั้งบิดาและมารดาของเด็กชาย ข. เกิดความเครียดทำให้บรรยากาศในครอบครัวไม่ดี

2.2 การสัมภาษณ์มารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กชาย ข. มักจะแสดงอาการน้อยใจเมื่อมีเรื่องขัดแย้งเล็กๆน้อยๆเกิดขึ้นในบ้าน ส่วนเรื่องการเอาใจใส่ดูแลของมารดา พี่สาวกับเด็กชาย ข. คิดว่ามารดาเคียดแค้นมากเกินไป มารดาให้ความสำคัญกับการศึกษาของพี่สาวและเด็กชาย ข. เป็นอย่างมาก ต้องการจะให้เรียนสูงที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น จำนวน 1 ครั้ง ที่โรงอาหารของโรงเรียน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กชาย ข. กิริยามารยาทเรียบร้อย สุภาพ ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางมีบางครั้งที่ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลืองานต่างๆ ของครูและเพื่อนดี

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่หน้าโรงเรียน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กชาย ข. เป็นเพื่อนที่มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนๆในกลุ่มทุกคน เป็นคนสนุกสนาน พูดน้อย เรียบร้อย และโกรธง่ายหายเร็ว

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านจำนวน 1 ครั้ง วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2552 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดา มีดังนี้

3.1 การสังเกต พบว่า สถานที่พักอาศัยอยู่ในเขตชุมชนย่านประชาชื่น มีถนนทางเข้าบ้าน ค่อนข้างแคบ มีร้านขายของชำ ร้านขายกับข้าว อยู่หลายร้าน ลักษณะเป็นตึก 2 ชั้น เป็นห้องให้เช่า ซึ่งครอบครัวของเด็กชาย ข. เช่าห้องอยู่ชั้น 2 ห้องที่ 5 ภายในห้องมีคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ เครื่องเล่น วีซีดี ตู้เสื้อผ้า โต๊ะคอมพิวเตอร์ ตู้กับข้าว มีที่นอน 3 อัน มีชั้นวางหนังสือ โซฟา 1 ตัว และที่ผนังมีรูปดาวเกาหลีติดอยู่

3.2 การสัมภาษณ์ พบว่า เด็กชาย ข. พูดสอพลอขึ้นมาบางครั้งในขณะสัมภาษณ์ มารดา โดยในตอนแรกขณะสัมภาษณ์มารดาจะแสดงลักษณะเกร็งเล็กน้อย เมื่อเวลาผ่านไปมารดา แสดงอาการพอใจที่จะตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

จากการเยี่ยมบ้านพอสรุปได้ว่า สถานที่พักถูกสุขลักษณะพอสมควร การจัดวางของในบ้านยังไม่เป็นระเบียบมากนัก ภายในที่พักและบริเวณรอบๆ ค่อนข้างสะอาด ครอบครัวจะมีความขัดแย้งกันในเรื่องปัญหาทางการเงิน ทำให้ทุกคนในบ้านเกิดความเครียด

4. อัตชีวประวัติ

อัตชีวประวัติทราบว่า เด็กชาย ข. เกิดในครอบครัวขนาดเล็กที่ประกอบด้วย บิดา มารดา พี่สาว และเด็กชาย ข. รวมสมาชิกในครอบครัวมี 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเยาว์ ของเด็กชาย ข. มีครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า มีความอบอุ่น เด็กชาย ข. เป็นคนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ชีวิตในปัจจุบัน ของเด็กชาย ข. ขณะนี้ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเพื่อนสนิท 4 คน มีความสุขในการเรียน ที่บ้านมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจบ้างแต่ก็ผ่านไปได้

4.3 ชีวิตในอนาคต ของเด็กชาย ข. ต้องการที่จะเรียนให้จบชั้นสูงที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

การวิเคราะห์อัตชีวประวัติของเด็กชาย ข. จุดที่เป็นข้อสังเกตที่น่าจะเป็นปัญหามากที่สุด คือที่บ้านมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

5. บันทึกประจำวัน

การบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2552 จนถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 ทำให้ทราบว่าเด็กชาย ข. มีกิจวัตรประจำวันดังนี้คือ เด็กชาย ข. มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายๆกัน ตื่นนอนไปโรงเรียนตั้งแต่เช้า เรียนเสร็จก็จะกลับบ้านทันที ถึงบ้านก็จะทำงานบ้าน ทำการบ้าน ทานข้าว อาบน้ำ และเข้านอน แต่ถ้าเป็นวันหยุดเด็กชาย ข. จะเข้านอนดึกและตื่นสาย

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ สถานการณ์ การไปทัศนศึกษา มีสมาชิกทั้งหมด 37 คน ปรากฏว่าในสถานการณ์ดังกล่าว เด็กชาย ข. เป็นผู้ที่ใครๆก็อยากให้นั่งด้วย star คือเป็นผู้ที่สมาชิกในกลุ่มเลือกเป็นจำนวนมาก

7. แบบสอบถาม

แบบสอบถามปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล

แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า เด็กชาย ข. อาศัยอยู่กับบิดามารดาและพี่สาว ในห้องเช่า บิดาทำงานในบริษัทเอกชน มารดาทำงานที่มูลนิธิรามาริบัติ โรงพยาบาลรามาริบัติ มีรายได้รวมกันประมาณ 15,000 บาทต่อเดือน พี่สาวเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับค่าใช้จ่ายประจำวันจากบิดามารดาวันละ 50 บาท ในปัจจุบันเด็กชาย ข. มีสุขภาพดีพอใช้ ไม่เคยเจ็บป่วยอย่างหนัก ไม่เคยเป็นโรคเรื้อรัง และไม่เคยประสบอุบัติเหตุร้ายแรงมาก่อน นอกจากนี้เด็กชาย ข. มีความรู้สึกชอบต่อที่อยู่อาศัย ไม่ชอบให้เพื่อนมาเที่ยวหรือมาเยี่ยมที่บ้าน ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง เด็กชาย ข. ชอบฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ และดูภาพยนตร์เป็นประจำ ชอบอ่านหนังสือประเภทผจญภัย ชอบเล่นกีฬากลางแจ้งคือการวิ่ง ในด้านกิจกรรมและการศึกษา พบว่าเด็กชาย ข. ไม่ได้ทำตารางกำหนดไว้ดูหนังสือ และต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่เด็กชาย ข. เข้าร่วมและชื่นชอบมากที่สุดคือกีฬาฟุตบอล เด็กชาย ข. ต้องการประกอบอาชีพนักกีฬาทีมชาติ ส่วนบิดามารดาก็ต้องการให้ประกอบอาชีพเป็นนักกีฬาทีมชาติเช่นกัน นอกจากนั้นความรู้สึกที่มีเกี่ยวกับสถาบันที่ศึกษาอยู่มีความรู้สึกดี และความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทางบ้านมีความสุขดีถึงแม้จะมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

7.2 แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กชาย ข. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ดังนี้ เด็กชาย ข. พุดจาสุภาพ พุดจามีเหตุผล แต่งกายเรียบร้อย ชอบถามนอกเรื่องเวลาเรียนบ่อยๆ ชอบให้ผู้อื่นทำตามความคิดของตน เป็นที่รักของเพื่อนมากที่สุด

8. แบบทดสอบ

แบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

8.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ พบว่า เด็กชาย ข. มีจินตนาการสูง ความคิดกระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ ไม่มีอคติ มีความยุติธรรม และมีความทะเยอทะยาน

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กชาย ข. มีจินตนาการสูง เก็บตัว เป็นคนถือตัว ชอบวางท่า ช่างสงสัย หลงตนเอง และสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นไม่ค่อยดี

8.3แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic-House-Tree-Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ข. มีจินตนาการสูง พยายามหลีกเลี่ยงความรู้สึกไม่เพียงพอ สัมพันธ์ภาพกับคนอื่นไม่ค่อยดี และมีความลังเลใจ

8.4แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้งสิบห้าด้าน ได้แก่ มารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ข. มีปัญหาทางด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ ความรู้สึกผิด และความกลัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.1 ด้านทางด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ ผู้ชายในอุดมคติของเด็กชาย ข. เป็นคนไม่ค่อยดี เด็กชาย ข. คิดว่าผู้ชายส่วนมากเจ้าชู้ สิ่ง que เด็กชาย ข. ชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับบุรุษเพศคือการทะเลาะกัน เด็กชาย ข. คิดว่าผู้หญิงส่วนมากนิสัยไม่ดี และสิ่งที่เด็กชาย ข. ชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับสตรีเพศคือชอบตบกัน

8.4.2 ด้านความรู้สึกผิด เด็กชาย ข. จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืมสิ่งนั้นให้ได้ เด็กชาย ข. ได้ทำผิดอย่างมากที่ทะเลาะกับเพื่อน รู้สึกละอายใจกับสิ่งที่ทำผิด และรู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่เด็กชาย ก. ได้ทำผิด

8.4.3 ด้านความกลัว เด็กชาย ข. ทั้งที่เห็นว่าไร้สาระแต่เด็กชาย ข. ก็ยังกลัวผีหรือวิญญาณอยู่ เด็กชาย ข. อยากขจัดความกลัวในเรื่องต่างๆที่เคยกลัว และบางครั้งความกลัวก็บังคับให้เด็กชาย ข. ต้องกลัว

นอกจากนี้ เด็กชาย ข. มีแนวโน้มของปัญหาในด้านบิดา และความสามารถ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.4 ด้านบิดา เด็กชาย ข. รู้สึกว่าบิดาไม่ค่อยจะสบาย ไม่อยากให้บิดาติดยาเสพติด

8.4.5 ด้านความสามารถ เด็กชาย ข. มีจุดอ่อนคือการไม่กล้าแสดงออก เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วเด็กชาย ข. เป็นคนที่เรียนไม่ค่อยเก่ง

9. ระเบียบนสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบนสะสมของเด็กชาย ข. มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 9 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ข. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า ที่บ้านของเด็กชาย ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ บิดามารดามักจะเครียดอยู่เป็นประจำ เนื่องจากไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนที่ขอผ่อนผันทางโรงเรียน เอาไว้

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บิดามารดาของเด็กชาย ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างมาก เงินเดือนแต่ละเดือนไม่พอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว บิดาต้องทำงานพิเศษเพื่อที่จะนำรายได้ส่วนนี้มาเป็นค่าเล่าเรียนของเด็กชาย ข. กับพี่สาว

2.2 อาชีพของผู้ปกครอง บิดาของเด็กชาย ข. ทำงานในบริษัทเอกชน มารดาทำงานที่มูลนิธิรามาริบัติ โรงพยาบาลรามาริบัติ ทั้งบิดาและมารดาเป็นลูกจ้างทั่วไป ซึ่งเป็นอาชีพที่มีการเงินไม่มั่นคง ทำให้ครอบครัวของเด็กชาย ข. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

2.3 ด้านสังคม จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัยส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กชาย ข. เนื่องจากต้องเช่าบ้านอยู่ บิดามารดาต้องนำเงินจ่ายค่าเช่าบ้านก่อนที่จะให้จ่ายอย่างอื่นภายในบ้าน

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กชาย ข. โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนต่อบิดามารดา ความรับผิดชอบในหน้าที่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ยอมรับสภาพชีวิตของตนได้ตรงตามความเป็นจริง มีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ให้คำปรึกษา ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเงียบ การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจ และการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่าเด็กชาย ข. มีความเข้าใจถึงปัญหาเศรษฐกิจของตน

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 10.00 น. ถึง 11.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาดังกล่าวเบื้องต้นเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหของเด็กชาย ข. ในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจ โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติเสนอแนะให้เด็กชาย ข. ยอมรับกับปัญหาเศรษฐกิจ เข้าใจในปัญหาของตนเอง เป็นกำลังใจให้ผู้ปกครองและเด็กชาย ข. ในการใช้ชีวิต ลดความเครียดที่เกิดขึ้นโดยการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ในที่นี้ครูทุกคนที่เกี่ยวข้องให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้เด็กชาย ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจลดลง

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ข. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ ปัญหาเกิดจากผู้รับการศึกษาเอง และปัญหาจากครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กชาย ข. รวมทั้งผู้ปกครองและอาจารย์ในโรงเรียนมีความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหานี้ ผู้วิจัยทำนายผลว่าสาเหตุดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก หากเด็กชาย ข. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้เด็กชาย ข. ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเป็นอย่างดีอีกด้วย

การติดตามผล

หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏว่าจากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า เด็กชาย ข. ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ข. มีดังนี้

เด็กชาย ข. ควรเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นกับชีวิต มีความรักและภูมิใจในตนเองและครอบครัว รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แบ่งเวลาในการทำงานกับการเรียนให้เหมาะสม มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และปัญหาทางเศรษฐกิจก็จะลดลง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กชาย ข. มีดังนี้

2.1 บิดามารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจ ให้ยอมรับกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต

2.2 ครูประจำชั้น ควรให้กำลังใจ ให้ความสนใจ ให้คำแนะนำในการจัดแบ่งเวลาสำหรับการเรียนกับการทำงานพิเศษ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาเด็กชาย ก. ต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรจะต้องยอมรับและเข้าใจในตัวเด็กชาย ข. โดยการให้คำแนะนำเรื่องงานพิเศษ เอาใจใส่ สนใจ ห่วงใยเด็กชาย ข. อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กชาย ข. ศรัทธาในตัวผู้ศึกษา กล่าวที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาและช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องต่อไป นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรมีการใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา และควรมีการฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีให้เกิดความชำนาญเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

กรณีศึกษารายที่ 3 เด็กชาย ค. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน 2551 ถึง 25 กุมภาพันธ์ 2552)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ค. เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 12 ปี ผิวขาว รูปร่างสูง ผอม ผิวหน้าเรียบ แต่งกายสะอาด พูดจาอ่อนช้าสุภาพ พูดน้อย ทำงานคล่องแคล่ว ว่องไว จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 9 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 2 ครั้ง และนอกห้องเรียน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที พบว่า เด็กชาย ค. เป็นคนพูดน้อย เงียบขรึม ตั้งใจเรียน ส่งงานทันตามเวลาที่กำหนด และในเวลาเรียน เด็กชาย ค. ชอบแอบคุยกับเพื่อนบ้างเป็นบางครั้ง

การสังเกตนอกห้องเรียนขณะที่มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น เด็กชาย ค. พูดน้อย ให้ความร่วมมือในการทำงานกับเพื่อนดี หลังเลิกเรียนเด็กชาย ค. จะเตะฟุตบอลกับกลุ่มเพื่อน แล้วจึงไปรับน้องชายกลับบ้านพร้อมกัน

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ เด็กชาย ค. จำนวน 2 ครั้ง ที่บริเวณโรงอาหารของโรงเรียน พบว่า เด็กชาย ค. อาศัยอยู่กับมารดาและน้องชาย 1 คน บิดาเสียชีวิต มีบ้านเป็นของตนเอง เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น เด็กชาย ค. ไม่มีห้องส่วนตัว มารดาเป็นลูกจ้างอยู่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เด็กชาย ค. ชอบร้องเพลง มารดาเป็นคนใจดี ไม่ค่อยว่าหรือบ่น เด็กชาย ค. รู้สึกเสียใจมากที่บิดาเสียชีวิต ไม่รู้จะอยู่อย่างไรเมื่อขาดบิดาไปแล้ว ช่วงแรกที่มาโรงเรียนโดนเพื่อนล้อว่าเป็นลูกไม่มีพ่อ ทำให้ไม่อยากมาโรงเรียน เด็กชาย ค. ต้องการที่จะเรียนหนังสือให้ดีและประกอบอาชีพที่ตนต้องการคือนักจัดรายการวิทยุ

2.2 การสัมภาษณ์มารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กชาย ค. เป็นคนเงียบ พูดน้อย พูดจาห้วน ี้นขบขี้ม ชอบฟังเพลง มารดาเป็นห่วงในเรื่องต่างๆ และใส่ใจอยู่เสมอ มารดาให้ความสำคัญกับการเรียน และให้อิสระในการตัดสินใจในการเรียนหนังสือ

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น จำนวน 1 ครั้ง ที่ห้องพักครู แสดงความคิดเห็นว่า เด็กชาย ค. ไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยยิ้ม นิสัยไม่ก้าวร้าว มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีน้ำใจ บางครั้งจะมาโรงเรียนสาย และชอบทำกิจกรรม

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่สนามฟุตบอล แสดงความคิดเห็นว่า เด็กชาย ค. เป็นคนมีน้ำใจ ตั้งใจเรียน พูดน้อย ไม่ค่อยยิ้ม จริ่งใจต่อเพื่อน เล่นฟุตบอลเก่ง และบางครั้งเหมือนเป็นคนคิดมาก

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านจำนวน 1 ครั้ง วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดา มีดังนี้

3.1 การสังเกต พบว่า สถานที่พักอาศัยเป็นบ้านเช่า ทำด้วยไม้ทั้ง 2 ชั้น อยู่ในเขตชุมชน ต้องเดินเข้าไปในซอยเล็ก ภายในบ้านสะอาด เป็นระเบียบพอสมควร มีบันไดขึ้นชั้นบนอยู่ด้านซ้าย ในตัวบ้าน ด้านบนมีที่นอนอยู่ 3 อัน วางอยู่ที่พื้น มีตู้เสื้อผ้า โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องเล่นวีซีดี ชั้นวางของ รูปนักฟุตบอลติดอยู่ที่ผนัง เครื่องซักผ้า ตู้กับข้าว โต๊ะกินข้าว และโซฟา ที่อยู่โดยรอบบ้านค่อนข้างแออัดพอสมควร

3.2 การสัมภาษณ์ พบว่า ในการสนทนา เด็กชาย ค. ยิ้มบ้างเป็นบางครั้งและนั่งฟังด้วย ส่วนมารดาให้ความร่วมมือในการตอบคำถามดีมาก เล่าเรื่องอย่างละเอียดชัดเจน เรื่องต่างๆ ภายในบ้านและเรื่องการเรียนรู้ของเด็กชาย ค. กับน้องชายมารดาจะเป็นผู้ดูแลทั้งหมด

จากการเยี่ยมบ้านสรุปได้ว่า สถานที่พักภายในบ้านสะอาดเรียบร้อยพอสมควร อยู่ในเขตชุมชนค่อนข้างแออัด มีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก มารดาเป็นคนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพียงผู้เดียว

4. อัตชีวประวัติ

อัตชีวประวัติทราบว่า เด็กชาย ค. เกิดในครอบครัวขนาดเล็กที่ประกอบด้วย บิดา มารดา เด็กชาย ค. และน้องชาย ปัจจุบันบิดาเสียชีวิตแล้ว รวมสมาชิกในครอบครัวมี 3 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเยาว์ ของเด็กชาย ค. มีความสุขดี

4.2 ชีวิตในปัจจุบัน ของเด็กชาย ค. ขณะนี้ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสุขในการเล่นกีฬาฟุตบอล

4.3 ชีวิตในอนาคต ของเด็กชาย ค. อยากเป็นนักร้องหรือมีวงดนตรีเป็นของตนเอง

สรุปอัตชีวประวัติเด็กชาย ค. กล่าวถึงปัจจุบันหรืออนาคตสั้นมาก บอกความต้องการในอนาคต แต่เรื่องราวสัมพันธ์ภาพกับคนในบ้านไม่ได้กล่าวถึง

5. บันทึกประจำวัน

การบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2552 จนถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 ทำให้ทราบว่าเด็กชาย ค. มีกิจวัตรประจำวันดังนี้คือ เด็กชาย ค. มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายๆกัน ตื่นนอนไปโรงเรียนตั้งแต่เช้า โรงเรียนเล็กก็จะเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ไปรับน้องและกลับบ้านทันที ถึงบ้านก็จะทำงานบ้าน ทำการบ้าน ทานข้าว อาบน้ำ และเข้านอน แต่ถ้าเป็นวันหยุดเด็กชาย ค. จะเข้านอนดึกและตื่นสาย

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ สถานการณ์ การไปทัศนศึกษา มีสมาชิกทั้งหมด 35 คน ปรากฏว่าในสถานการณ์ดังกล่าว เด็กชาย ค. มีบทบาทเป็น neglectee คือเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย เด็กชาย ค. ได้รับเลือกเพียง 1 คน และเด็กชาย ค. ยังมีบทบาทเป็น mutual choice คือการที่บุคคลสองคนต่างเลือกซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นอันดับเดียวกันหรือคนละอันดับก็ได้โดยเลือกเพื่อนในกลุ่มอันดับ 1 แล้วเพื่อนเด็กชาย ค. ก็เลือกเป็นอันดับ 1 เช่นกัน

7. แบบสอบถาม

แบบสอบถามปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล

แบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า เด็กชาย ค. อาศัยอยู่กับมารดาและน้องชาย บิดาเสียชีวิต มารดาทำงานเป็นลูกจ้างอยู่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า มีรายได้ประมาณเดือนละ 15,000 บาท น้องชายอายุ 2 ขวบ เรียนเตรียมอนุบาล เด็กชาย ค. ได้รับเงินค่าใช้จายจากมารดาวันละ 50

บาท มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี ไม่เคยเจ็บป่วยหรือเป็นโรคเรื้อรัง มีอาการเป็นลมวิงเวียนศีรษะบ้าง บางครั้ง เด็กชาย ค. อาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีความรู้สึกชอบที่อยู่อาศัย อยากให้เพื่อนมาเที่ยวหรือ มาเยี่ยมเยียนที่บ้านเสมอ มีความสุขที่ได้พบกับเพื่อนๆ ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ชอบ ฟังวิทยุเป็นบางครั้ง ชอบดูโทรทัศน์ ชอบอ่านหนังสือประเภทตลกขบขัน ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ กีฬา และเรื่องรักใคร่ ชอบเล่นกีฬาฟุตบอลกับแบดมินตัน สามารถเล่นกีตาร์ได้ ในด้านกิจกรรมและการศึกษาพบว่าเด็กชาย ค.ชอบเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและงานวันปีใหม่ ในด้านการศึกษาพบว่าเด็กชาย ค. ไม่ได้ทำตารางกำหนดไว้ดูหนังสือ ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มารดาต้องการให้ประกอบอาชีพตำรวจหรือทหาร ส่วนเด็กชาย ค. ต้องการจะเป็นนักจัดรายการวิทยุ ต้องการจะศึกษาต่อจนจบระดับปริญญาตรี ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียนคือโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ช่วยปลุกฝังความมีมารยาททำให้เป็นคนดี ปัญหาที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือคือเรื่องบ้าน

7.2 แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กชาย ค. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ดังนี้ เด็กชาย ค. ชอบเสนอความคิดเห็น พุดจามีเหตุผล ชอบให้ผู้อื่นทำตามความคิดของตนเองเสมอ ทำงานเร็ว ขึ้น้อยใจ มีความรับผิดชอบดี ชอบเอาเปรียบเพื่อน

8. แบบทดสอบ

แบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

8.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ พบว่า เด็กชาย ค. ไม่มีความรอบคอบ ไม่มีการวางแผน ไม่คิดก่อนทำ มีความคิดกระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ มีอคติ มีเหตุผลไม่คล้อยตามใครง่าย ๆ สุขภาพ อ่อนโยน มีความหยابกระด้างแฝงอยู่ และมีความทะเยอทะยาน

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กชาย ค. เก็บกด หลงใหลตนเอง ไม่พอใจในตนเอง มีอารมณ์รุนแรง มองโลกในแง่ร้าย มีปมด้อย และอ่อนแอ

8.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic-House-Tree-Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ค. ถูกขัดขวางความรักและความสุข ลังเลใจ ไม่ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง

8.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้งสิบห้าด้าน ได้แก่ มารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ค. มีปัญหาทางด้านความกลัว และความรู้สึกผิด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.1 ด้านทางด้านความกลัว เด็กชาย ค. ทั้งๆที่เห็นว่าไร้สาระก็กลัวที่จะไม่ได้ทำเพื่อนของเด็กชาย ค. ส่วนมากไม่ทราบว่าเด็กชาย ค. กลัวกับ เด็กชาย ค. อยากขจัดความกลัวเรื่องความกลัวผีหรือวิญญาณ

8.4.2 ด้านความรู้สึกผิด เด็กชาย ค. จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืมสิ่งที่ไม่อยากจำ เด็กชาย ค. ได้ทำผิดอย่างมากที่ไม่ได้ทำการบ้าน เด็กชาย ค. รู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่ไม่ยอมถอดปลั๊กเตารีด

นอกจากนี้ เด็กชาย ค. มีแนวโน้มของปัญหาในด้านมารดา บิดา ครอบครัว เพื่อนทั่วไป และเป้าหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.3 ด้านมารดา เด็กชาย ค. อยากให้มารดาอยู่บ้านและประหยัดมากกว่านี้

8.4.4 ด้านบิดา เด็กชาย ค. ไม่อยากให้บิดาเสียชีวิต

8.4.5 ด้านครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวของเด็กชาย ค. ไม่ค่อยได้อยู่ด้วยกันเหมือนกับครอบครัวอื่น และคนที่บ้านทำอย่างกับว่าเด็กชาย ค. เป็นคนอื่น

8.4.6 ด้านเพื่อนทั่วไป เด็กชาย ค. ไม่ชอบคนที่เห็นแก่ตัว และเมื่อเด็กชาย ค. ไม่อยู่เพื่อนจะคอยนิทราเด็กชาย ค.

8.4.7 ด้านเป้าหมาย เด็กชาย ค. คงมีความสุขถ้าบิดายังมีชีวิตอยู่ และสิ่งที่ต้องการมากที่สุดในชีวิตคือความอบอุ่นจากบิดา

9. ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบสะสมของเด็กชาย ค. มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 9 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ค. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า ที่บ้านของเด็กชาย ค. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่บิดาของเด็กชาย ค. เสียชีวิต มารดามักจะเครียดอยู่เป็นประจำ เนื่องจากต้องเลี้ยงเด็กชาย ค. กับน้องเพียงลำพัง มารดาเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายในบ้านทั้งหมดเพียงผู้เดียว ถ้าวันไหนไม่เงิน

ค่าขนมไปโรงเรียนเด็กชาย ค. จะห่อข้าวไปทานที่โรงเรียน และมารดาของเด็กชาย ค. ยังขอผ่อนผันค่าเล่าเรียนจากทางโรงเรียนเอาไว้ก่อน

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มารดาของเด็กชาย ค. มีปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างมาก เงินเดือนแต่ละเดือนพอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัวพอดี ทำให้ต้องประหยัดอย่างมาก

2.2 อาชีพของผู้ปกครอง มารดาทำงานเป็นลูกจ้างอยู่ที่อยู่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ซึ่งเป็นอาชีพที่มั่นคง แต่มีรายได้น้อยทำให้ครอบครัวของเด็กชาย ค. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

2.3 ด้านสังคม จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัยส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กชาย ค. เนื่องจากต้องเช่าบ้านอยู่ บิดามารดาต้องนำเงินจ่ายค่าเช่าบ้านก่อนที่จะใช้จ่ายอย่างอื่นภายในบ้าน และสภาพแวดล้อมรอบๆบ้านเป็นชุมชนแออัด

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กชาย ค. โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนต่อบิดามารดา ความรับผิดชอบในหน้าที่ การใช้เวลาวางให้เกิดประโยชน์ ยอมรับสภาพชีวิตของตนได้ตรงตามความเป็นจริง มีความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีคุณค่า มีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ให้คำปรึกษา ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเงียบ การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจ และการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่าเด็กชาย ค. มีความเข้าใจถึงปัญหาเศรษฐกิจของตน

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 11.00 น. ถึง 12.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาดังกล่าวเบื้องต้นเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของเด็กชาย ค. ในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจ โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติเสนอแนะให้เด็กชาย ค. ยอมรับกับปัญหาเศรษฐกิจ เข้าใจในปัญหาของตนเอง เป็นกำลังใจให้ผู้ปกครองและเด็กชาย ค. ในการใช้ชีวิต ลดความเครียดที่เกิดขึ้นโดยการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ในที่นี้ครูทุกคนที่เกี่ยวข้องให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้เด็กชาย ค. มีปัญหาทางเศรษฐกิจลดลง

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ค. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ ปัญหาเกิดจากผู้รับการศึกษาเอง และปัญหาจากครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กชาย ค. รวมทั้งผู้ปกครองและอาจารย์ในโรงเรียนมีความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหานี้ ผู้วิจัยทำนายผลว่าสาเหตุดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก หากเด็กชาย ค. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้เด็กชาย ค. ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเป็นอย่างดีอีกด้วย

การติดตามผล

หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏว่าจากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า เด็กชาย ค. ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง ช่วยมารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ค. มีดังนี้

เด็กชาย ค. ควรเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นกับชีวิต มีความรักและภูมิใจในตนเองและครอบครัว รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แบ่งเวลาในการทำงานกับการเรียนให้เหมาะสม มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และปัญหาทางเศรษฐกิจก็จะลดลง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กชาย ค. มีดังนี้

2.1 มารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจ ให้ยอมรับกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต

2.2 ครูประจำชั้น ควรให้กำลังใจ ให้ความสนใจ ให้คำแนะนำในการจัดแบ่งเวลาสำหรับการเรียนกับการทำงานพิเศษ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาเด็กชาย ค. ต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรจะต้องยอมรับและเข้าใจในตัวเด็กชาย ค. โดยการให้คำแนะนำเรื่องงานพิเศษ เอาใจใส่ สนใจ ห่วงใยเด็กชาย ค. อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กชาย ค. ศรัทธาในตัวผู้ศึกษา กล่าวที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาและช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องต่อไป นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรมีการใช้เทคนิคต่างๆในการให้

คำปรึกษา และควรมีการฝึกการประชุมปรึกษาหารือให้เกิดความชำนาญเพื่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

กรณีศึกษารายที่ 4 เด็กหญิง ง. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน 2551 ถึง 25 กุมภาพันธ์ 2552)

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง ง. เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 11 ปี ผิวขาว รูปร่างผอม ตัวเล็ก umpyาวตักเปื้อยสองข้าง ผูกโบว์สีขาวเรียบร้อย ผิวหน้าเรียบ แต่งกายสะอาด พูดจาอ่อนช้าสุภาพ พูดเก่ง ทำงานคล่องแคล่วว่องไว จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 9 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 2 ครั้ง และนอกห้องเรียน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที พบว่า เด็กหญิง ง. เป็นคนพูดเก่ง ร่าเริง สนุกสนาน ตั้งใจเรียน ส่งงานทันตามเวลาที่กำหนด และในเวลาเรียนเด็กหญิง ง. ชอบแอบคุยและเล่นกับเพื่อนบ้างเป็นบางครั้ง

การสังเกตนอกห้องเรียนขณะที่มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น เด็กหญิง ง. พูดเก่ง คุยสนุก มีน้ำใจ ให้ความร่วมมือในการทำงานกับเพื่อนดี หลังเลิกเรียนจะเรียนพิเศษแล้วกลับบ้านทันที

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษและผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ เด็กหญิง ง. จำนวน 2 ครั้ง ที่บริเวณหน้าอาคารเรียน พบว่าเด็กหญิง ง. อาศัยอยู่กับบิดามารดา น้องชาย 2 คน ย่า ลุง ป้า และอา เข้าบ้านอยู่ เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น เด็กหญิง ง. ไม่มีห้องส่วนตัว บิดามีอาชีพค้าขาย มารดามีอาชีพเป็นผู้ช่วยพยาบาลอยู่โรงพยาบาล พระมงกุฎเกล้า น้องชาย 2 คนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นอนุบาล 2 เด็กหญิง ง. ชอบร้องเพลง บิดาเป็นคนเฉยๆ บางทีก็ดุ ชอบสูบบุหรี่ มารดาเป็นคนใจดี ทำงานเข้าเวรบ่อยจึงไม่ค่อยว่าง เด็กหญิง ง. ต้องช่วยบิดามารดาดูแลน้องๆตลอดเวลา เพราะบิดามารดาทำงานไม่ค่อยมีเวลาว่าง เด็กหญิง ง. ต้องการเรียนต่อในโรงเรียนที่ดีๆ

2.2 การสัมภาษณ์บิดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กหญิง ง. เป็นคนคล่องแคล่วว่องไว พูดเก่ง พูดจาห้วน ชอบร้องเพลง ถึงบิดาจะไม่ค่อยมีเวลาแต่ก็เป็นห่วงในเรื่องต่างๆ และใส่ใจอยู่เสมอ บิดากับมารดาให้ความสำคัญกับการเรียนอย่างมากอยากให้ลูกได้เรียนสูงๆ และเด็กหญิง ง. ช่วยบิดามารดาทำงานบ้าน ดูแลน้อง หรือช่วยขายของอยู่เสมอ

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น จำนวน 1 ครั้ง ที่หน้าห้องพักครู แสดงความคิดเห็นว่า เด็กหญิง ง. พูดเก่งมาก ยิ้มแย้มแจ่มใส นิสัยไม่ก้าวร้าว มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ง

กายสุภาพเรียบร้อย มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีน้ำใจ ชอบทำกิจกรรมของโรงเรียน และส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่โรงอาหารของโรงเรียน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กหญิง ง. เป็นคนน่ารัก มีน้ำใจ ตั้งใจเรียน พุดเก่ง เสียงดัง ตลก ยิ้มเก่ง จริงใจต่อเพื่อน ชอบร้องเพลง ชอบเต้น และคิดมาก

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านจำนวน 1 ครั้ง วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและบิดา มีดังนี้

3.1 การสังเกต พบว่า สถานที่พักอาศัยอยู่ในเขตชุมชน ต้องเดินเข้าไปในซอยประมาณ 500 เมตร บ้านของเด็กหญิง ง. เป็นบ้านเช่า มี 2 ชั้น มี 6 ห้อง ห้องน้ำชั้นล่างมี 1 ห้อง ห้องน้ำชั้นบนมี 2 ห้อง ภายในบ้านสะอาด เป็นระเบียบพอสมควร มีบันไดขึ้นชั้นบนอยู่ด้านหลังบ้าน เด็กหญิง ง. กับครอบครัวอยู่ด้วยกัน 1 ห้อง ภายในห้องมีที่นอนอยู่ 3 อัน วางอยู่ที่พื้น มีตู้เสื้อผ้า โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องเล่นวีซีดี ชั้นวางของ รับประทานอาหารติดอยู่ที่ผนัง ชั้นล่างของบ้านเป็นร้านขายของชำของบิดา เด็กหญิง ง. ห้องครัวมีตู้กับข้าว และโต๊ะกินข้าว ที่อยู่โดยรอบบ้านค่อนข้างแออัดพอสมควร

3.2 การสัมภาษณ์ พบว่า ในการสนทนา เด็กหญิง ง. ยิ้มแย้มแจ่มใส ช่วยบิดาขายของและนั่งฟังด้วย ส่วนบิดาให้ความเป็นกันเองมากและให้ความร่วมมือในการตอบคำถามชัดเจนดีมาก เล่าเรื่องอย่างละเอียด เรื่องต่างๆ ภายในบ้านและเรื่องการเรียนรู้ของ เด็กหญิง ง. กับน้องชายบิดามารดาจะเป็นผู้ดูแลทั้งหมด

จากการเยี่ยมบ้านสรุปได้ว่า สถานที่พักภายในบ้านสะอาดเรียบร้อยพอสมควร อยู่ในเขตชุมชนค่อนข้างแออัด มีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก บิดามารดาช่วยกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

4. อดีตชีวิตประวัติ

อดีตชีวิตประวัติทราบว่า เด็กหญิง ง. เกิดในครอบครัวขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วย บิดามารดา เด็กหญิง ง. น้องชาย 2 คน ย่า ลุง ป้า และอา ปัจจุบันอาศัยอยู่ร่วมกัน รวมสมาชิกในครอบครัวมี 9 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเยาว์ ของเด็กหญิง ง. มีความสุขมากที่ได้ไปไหนกับครอบครัว

4.2 ชีวิตในปัจจุบัน ของเด็กหญิง ง. ขณะนี้ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยากศึกษาต่อในโรงเรียนที่ดีและมีชื่อเสียง

4.3 ชีวิตในอนาคต ของเด็กหญิง ง. อยากทำงานในบริษัทใหญ่ๆจะได้มีเงิน

สรุปอดีตชีวิตประวัติเด็กหญิง ง. กล่าวถึงความสุขในวัยเยาว์ บอกความต้องการในปัจจุบันและอนาคตสั้นมาก

5. บันทึกประจำวัน

การบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2552 จนถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 ทำให้ทราบว่าเด็กหญิง ง. มีกิจวัตรประจำวันดังนี้คือ เด็กหญิง ง. มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายๆกัน ตื่นนอนไปโรงเรียนตั้งแต่เช้า โรงเรียนเล็กก็เรียนพิเศษต่อ และกลับบ้านทันที ถึงบ้านก็จะทำงานบ้าน ดูแลน้อง ทำการบ้าน ทานข้าว อาบน้ำ และเข้านอน แต่ถ้าเป็นวันหยุดเด็กหญิง ง. จะเข้านอนดึกและตื่นสาย

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ สถานการณ์ การไปทัศนศึกษา มีสมาชิกทั้งหมด 37 คน ปรากฏว่าในสถานการณ์ดังกล่าว เด็กหญิง ง. มีบทบาทเป็น rejectee คือไม่ได้รับเลือกจากกลุ่มเลย เพราะเป็นที่รังเกียจของสมาชิกในกลุ่ม แต่บุคคลนั้นยังเลือกสมาชิกในกลุ่ม

7. แบบสอบถาม

แบบสอบถามปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล

แบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า เด็กหญิง ง. อาศัยอยู่กับบิดามารดา น้องชาย 2 คน ย่า ลุง ป้า และอา บิดาประกอบอาชีพค้าขาย มารดาประกอบอาชีพผู้ช่วยพยาบาล มีรายได้รวมกันประมาณ 15,000 บาทต่อเดือน เด็กหญิง ง. ได้รับค่าใช้จ่ายจากบิดามารดาวันละ 80 บาท เด็กหญิง ง. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี ไม่เคยเจ็บป่วยหรือเป็นโรคเรื้อรัง โรคประจำตัวคือโรคกระเพาะอาหาร ปัจจุบันครอบครัวของเด็กหญิง ง. เช้าบ้านอยู่ รู้สึกชอบที่อยู่อาศัย ชอบให้เพื่อนมาบ้านเป็นครั้งคราว เด็กหญิง ง. ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเองได้ ชอบฟังวิทยุบ้าง ชอบดูโทรทัศน์เป็นประจำ ชอบอ่านหนังสือประเภทลึกลับ ชอบเล่นกีฬากลางแจ้งคือการวิ่ง ในด้านกิจกรรมและการศึกษาพบว่าเด็กหญิง ง. ชอบเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนคือการจับฉลากและเดินในงานวันปีใหม่ ในด้านการศึกษาพบว่า เด็กหญิง ง. ไม่ได้ทำตารางกำหนดไว้ดูหนังสือ ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง บิดามารดาต้องการให้ประกอบอาชีพรับราชการ ส่วนเด็กหญิง ง. ต้องการจะเป็นพนักงานอยู่ในบริษัทใหญ่ ต้องการจะศึกษาต่อจนจบระดับปริญญาตรี ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียนคือรู้สึกดี มีความสุข มีเพื่อนเยอะ และครูเอาใจใส่ดูแล ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทางบ้านคือเดือดร้อนเรื่องการเงินแต่ก็มีความสุข ปัญหาที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือคือปัญหาเรื่องการเงินของครอบครัว

7.2 แบบสอบถาม “ใครเอ่ย ”

จากแบบสอบถาม “ ใครเอ่ย ” พบว่า เด็กหญิง ง. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ดังนี้
เด็กหญิง ง. ชอบพูดจาขบขันให้เพื่อนสนุกสนาน ชอบเอาเปรียบเพื่อน

8. แบบทดสอบ

แบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

8.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ พบว่า เด็กหญิง ง. มีความรอบคอบ มีการวางแผน คิดก่อนทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ดื้อเงียบ มีอคติ มีเหตุผลไม่ค่อยตามใครง่ายๆ มีความหยาบกระด้าง ไม่มีระเบียบวินัย และมีความทะเยอทะยาน

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กหญิง ง. มีจินตนาการ ไม่พอใจตนเอง ลังเลใจ ชอบระแวง คิดมาก รู้สึกผิด สนใจแต่ตนเอง พึงพาคนอื่น อ่อนแอ กลัว จะต้องโตเป็นผู้ใหญ่

8.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic-House-Tree-Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กหญิง ง. มีจินตนาการ ลังเลใจ ดื้อ อารมณ์ฉุนเฉียว มีความทะเยอทะยานมาก

8.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้งสิบห้าด้าน ได้แก่ มารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กหญิง ง. มีปัญหาทางด้านความรู้สึกผิด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.1 ด้านความรู้สึกผิด เด็กหญิง ง. จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืมสิ่งที่ทำผิดไป เด็กหญิง ง. ได้ทำผิดอย่างมากที่เถียงบิดามารดา บางครั้งเด็กหญิง ง. รู้สึกละอายเมื่อเอาของของคนอื่นไปโดยไม่บอก เด็กหญิง ง. รู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่ฉันได้เถียงบิดามารดา

นอกจากนี้ เด็กหญิง ง. มีแนวโน้มของปัญหาในด้านบิดา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.2 ด้านบิดา เด็กหญิง ง. รู้สึกว่าบิดาไม่ค่อยจะอารมณ์ดี บิดาของเด็กหญิง ง. ชอบสูบบุหรี่

9. ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบสะสมของเด็กหญิง ง. มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 9 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กหญิง ง. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า เด็กหญิง ง. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากครอบครัวของเด็กหญิง ง. เป็นครอบครัวใหญ่ทำให้ค่าใช้จ่ายมาก บิดาของเด็กหญิง ง. ต้องขอผ่อนผันค่าเทอมทางโรงเรียนเอาไว้ก่อน และเด็กหญิง ง. จะห่อข้าวมาทานที่โรงเรียนทุกวัน เพื่อเก็บเงินค่าขนมไว้จ่ายค่าเรียนพิเศษแทน

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บิดามารดาของเด็กหญิง ง. มีปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างมาก เงินเดือนแต่ละเดือนไม่ค่อยจะพอกับค่าใช้จ่ายในบ้าน ทำให้ต้องประหยัดอย่างมาก

2.2 อาชีพของผู้ปกครอง บิดามีอาชีพค้าขายเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่มั่นคง มารดาทำงานเป็นผู้ช่วยพยาบาลซึ่งเป็นอาชีพที่มั่นคง ทั้งบิดามารดามีรายได้น้อยทั้งคู่ทำให้ครอบครัวของเด็กหญิง ง. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

2.3 ด้านสังคม จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัยไม่ได้ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กหญิง ง. แต่เนื่องจากครอบครัวของเด็กหญิง ง. เป็นครอบครัวใหญ่ซึ่งบิดามารดามีภาระค่าใช้จ่ายต่อเดือนมากไม่พอกับค่าใช้จ่าย และสภาพแวดล้อมรอบๆบ้านเป็นชุมชนแออัด

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กหญิง ง. โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนต่อบิดามารดา ความรับผิดชอบในหน้าที่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ยอมรับสภาพชีวิตของตนได้ตรงตามความเป็นจริง มีความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีคุณค่า มีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ให้คำปรึกษา ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเงียบ การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจ และการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่าเด็กหญิง ง. มีความเข้าใจถึงปัญหาเศรษฐกิจของตน

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 09.00 น. ถึง 10.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาดังกล่าวเบื้องต้นเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหของเด็กหญิง ง. ในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจ โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติเสนอแนะให้เด็กหญิง ง. ยอมรับกับปัญหาเศรษฐกิจ เข้าใจในปัญหาของตนเอง เป็นกำลังใจให้ผู้ปกครองและเด็กหญิง ง. ในการใช้ชีวิต ลดความเครียดที่เกิดขึ้นโดยการทำสิ่งที่ประโยชน์ ในที่นี้ครูทุกคนที่เกี่ยวข้องให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้เด็กหญิง ง. มีปัญหาทางเศรษฐกิจลดลง

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กหญิง ง. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ ปัญหาเกิดจากผู้รับการศึกษาเอง และปัญหาจากครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กหญิง ง. รวมทั้งผู้ปกครองและอาจารย์ในโรงเรียนมีความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหานี้ ผู้วิจัยทำนายผลว่าสาเหตุดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก หากเด็กหญิง ง. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้เด็กหญิง ง. ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเป็นอย่างดีอีกด้วย

การติดตามผล

หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏว่าจากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า เด็กหญิง ง. ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหญิง ง. มีดังนี้

เด็กหญิง ง. ควรเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นกับชีวิต มีความรักและภูมิใจในตนเองและครอบครัว รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แบ่งเวลาในการทำงานกับการเรียนให้เหมาะสม มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และปัญหาทางเศรษฐกิจก็จะลดลง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กหญิง จ. มีดังนี้

2.1 บิดามารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจ ให้ยอมรับกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต

2.2 ครูประจำชั้น ควรให้กำลังใจ ให้ความสนใจ ให้คำแนะนำในการจัดแบ่งเวลาสำหรับการเรียนกับการทำงานพิเศษ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาเด็กหญิง จ. ต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรจะต้องยอมรับและเข้าใจในตัวเด็กหญิง จ. โดยการให้คำแนะนำ เรื่องงานพิเศษ เอาใจใส่ สนใจ ห่วงใยเด็กหญิง จ. อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กหญิง จ. ศรัทธาในตัวผู้ศึกษา กล่าวที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาและช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องต่อไป นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรมีการใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา และควรมีการฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีให้เกิดความชำนาญเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

กรณีศึกษารายที่ 5 เด็กหญิง จ. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน 2551 ถึง 25 กุมภาพันธ์ 2552)

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง จ. เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 12 ปี ผิวขาว รูปร่างอวบ ผิวหน้าเรียบ จมูกโด่ง ริมฝีปากเปื้อนสองข้าง ผูกโบว์สีขาวเรียบร้อย แต่งกายสะอาด พูดจาอ่อนหวานสุภาพ พูดเก่ง ทำงานคล่องแคล่วว่องไว จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 9 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 2 ครั้ง และนอกห้องเรียน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที พบว่า เด็กหญิง จ. เป็นคนพูดเก่ง วาจาเสียง สนุกสนาน ตั้งใจเรียน ทำงานคล่องแคล่วว่องไว ส่งงานทันตามเวลาที่กำหนด

การสังเกตนอกห้องเรียนขณะที่มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น เด็กหญิง จ. พูดเก่ง คุยสนุก เสียงแหลม มีน้ำใจ ให้ความร่วมมือในการทำงานกับเพื่อนดี มีความรับผิดชอบในการทำงานดีมาก หลังเลิกเรียนจะเรียนพิเศษแล้วกลับบ้านทันที

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ เด็กหญิง จ. จำนวน 2 ครั้ง ที่บริเวณหน้าโรงเรียน พบว่าเด็กหญิง จ. อาศัยอยู่กับบิดามารดา พี่ชาย 2 คน เข้าบ้านอยู่ เด็กหญิง จ. ไม่มีห้องส่วนตัว บิดามารดามีอาชีพ

ค้าขาย พี่ชาย 2 คนเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 4 บิดามารดาเป็นคนใจดี ขยันทำงาน ไม่ค่อยว่าหรือบ่น อารมณ์ดี ใจเย็น และมักจะเครียดเรื่องการเงินอยู่บ่อยๆ ครอบครัวของเด็กหญิง จ. นั้นมีปัญหาเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ เด็กหญิง จ. จึงต้องการเรียนต่อในโรงเรียนที่ดีๆ ทำงานดีๆ เพื่อที่จะได้รับผิดชอบครอบครัวในอนาคต

2.2 การสัมภาษณ์มารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กหญิง จ. เป็นคนคล่องแคล่วว่องไว พุดเก่ง พุดจาสุภาพ ขยัน ตั้งใจเรียน มีความจริงจังต่อคนในครอบครัวและคนอื่น บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาดูแลแต่ก็เป็นห่วงในเรื่องต่างๆ และใส่ใจอยู่เสมอ บิดากับมารดาให้ความสำคัญกับการเรียนของลูกทุกคน อยากให้ลูกได้เรียนจบสูงๆ และเด็กหญิง จ. ยังแบ่งเบามารดาด้วยการช่วยทำงานบ้านและถ้าว่างก็จะไปช่วยขายของอยู่เสมอ

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น จำนวน 1 ครั้ง ที่หน้าห้องพักครู แสดงความคิดเห็นว่า เด็กหญิง จ. พุดเก่ง พุดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส นิสัยไม่ก้าวร้าว มีน้ำใจ มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี ชอบทำกิจกรรมของโรงเรียน และส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่โรงอาหารของโรงเรียน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กหญิง จ. เป็นคนดี มีน้ำใจ ตั้งใจเรียน พุดเก่ง ยิ้มเก่ง มีความจริงจังต่อเพื่อน รู้จักใช้เงินประหยัด และชอบคิดมาก

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านจำนวน 1 ครั้ง วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2552 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดา มีดังนี้

3.1 การสังเกต พบว่า สถานที่พักอาศัยอยู่ในเขตชุมชน บ้านของเด็กหญิง จ. เป็นบ้านเช่า อยู่ห้องที่ 6 ภายในบ้านสะอาด เป็นระเบียบพอสมควร เด็กหญิง จ. กับครอบครัวอยู่ด้วยกัน 1 ห้อง ภายในห้องมีที่นอนอยู่ 4 อัน วางอยู่ที่พื้น มีตู้เสื้อผ้า โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องเล่นวีซีดี ชั้นวางของ ตู้เย็น ตู้กับข้าว กระทะไฟฟ้า หม้อหุงข้าว และมีรูปดาราติดอยู่ที่ผนัง ที่อยู่โดยรอบบ้านค่อนข้างแออัดพอสมควร

3.2 การสัมภาษณ์ พบว่า ในการสนทนา เด็กหญิง จ. พุดน้อย และตอบคำถามเมื่อถามคำถาม มารดาให้ความร่วมมือในการตอบคำถามชัดเจนดีมาก เล่าเรื่องอย่างละเอียด เรื่องต่างๆ ภายในบ้านและเรื่องการเรียนของพี่ชายกับเด็กหญิง จ. บิดามารดาจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบทั้งหมด

จากการเยี่ยมบ้านสรุปได้ว่า สถานที่พักภายในบ้านสะอาดเรียบร้อยพอสมควร อยู่ในเขตชุมชนค่อนข้างแออัด มีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก บิดามารดาช่วยกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

4. อัตชีวประวัติ

อัตชีวประวัติทราบว่า เด็กหญิง จ. เกิดในครอบครัวไทย ขนาดเล็กที่ประกอบด้วย บิดา มารดา พี่ชาย 2 คน และเด็กหญิง จ. รวมสมาชิกในครอบครัวมี 5 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุป ได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเยาว์ ของเด็กหญิง จ. มีครอบครัวที่อบอุ่น มีความสุขดี เป็นคนที่มีผลการ เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ชีวิตในปัจจุบัน ของเด็กหญิง จ. ขณะนี้ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสุขใน การเรียน ที่บ้านมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

4.3 ชีวิตในอนาคต ของเด็กหญิง จ. ต้องการที่จะเรียนให้จบชั้นสูงที่สุดเท่าที่จะสามารถ ทำได้ และมีงานทำ

การวิเคราะห์อัตชีวประวัติของเด็กหญิง จ. จุดที่เป็นข้อสังเกตที่น่าจะเป็นปัญหามากที่สุด คือที่บ้านมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

5. บันทึกประจำวัน

การบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2552 จนถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 ทำให้ทราบว่าเด็กหญิง จ. มีกิจวัตรประจำวันดังนี้คือ เด็กหญิง จ. มีกิจวัตร ประจำวันในแต่ละวันคล้ายๆกัน ตื่นนอนไปโรงเรียนตั้งแต่เช้า โรงเรียนเลิกก็จะนั่งรถเมล์กลับบ้าน ทันที ถึงบ้านก็จะทำงานบ้าน ทำการบ้าน ทานข้าว อาบน้ำ และเข้านอน แต่ถ้าเป็นวันหยุด เด็กหญิง จ. จะเข้านอนดึกและตื่นสาย

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ สถานการณ์ การไปทัศนศึกษา มีสมาชิกทั้งหมด 37 คน ปรากฏว่าใน สถานการณ์ดังกล่าว เด็กหญิง จ. มีบทบาทเป็น neglectee คือเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียง เล็กน้อย เด็กหญิง จ. ได้รับเลือกเพียง 2 คน

7. แบบสอบถาม

แบบสอบถามปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล

แบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า เด็กหญิง จ. อาศัยอยู่กับบิดา มารดา และพี่ชาย 2 คน บิดามารดาประกอบอาชีพค้าขาย รายได้รวมกันประมาณ 6,000 – 10,000 บาทต่อเดือน พี่ชายทั้ง 2 คนกับเด็กหญิง จ. ได้รับค่าใช้จ่ายประจำวันจากมารดาวันละ 120 บาท สุขภาพแข็งแรงดี เคยเจ็บป่วยอย่างหนักคือโรคไข้หวัด ไม่เคยประสบอุบัติเหตุร้ายแรง มีอาการเวียนศีรษะบ้าง บางครั้ง ครอบครัวของเด็กหญิง จ. เข้าบ้านอยู่ รู้สึกชอบที่อยู่อาศัย ชอบให้เพื่อนมาบ้านเป็นครั้ง คราว เมื่อได้พบเพื่อนรู้สึกดีใจ ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์บ้าง

ชอบอ่านหนังสือประเภทตลกขบขัน ชอบเล่นกีฬาในร่มคือบาสเกตบอล ในด้านกิจกรรมและการศึกษา เด็กหญิง จ. ได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาสี ส่วนด้านการศึกษาก็เด็กหญิง จ. ไม่ได้ทำตารางกำหนดไว้ดูหนังสือ ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน บิดามารดาต้องการให้เด็กหญิง จ. ประกอบอาชีพพยาบาล ต้องการศึกษาต่อจนจบระดับปริญญาเอก เด็กหญิง จ. มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพพยาบาล ความรู้สึกเกี่ยวกับโรงเรียนคือสนุกมากมาย ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทางบ้านคือค่อนข้างลำบาก ปัญหาที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือคือที่บ้านมีปัญหาทางเศรษฐกิจและการเรียน

7.2 แบบสอบถาม “ ใครเอ่ย ”

จากแบบสอบถาม “ ใครเอ่ย ” พบว่า เด็กหญิง จ. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ดังนี้ เด็กหญิง จ. ชอบฟุ้ง พุดจาเหลวไหล ขี้อาย ชอบอยู่ลำพัง ขี้น้อยใจ

8. แบบทดสอบ

แบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

8.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ พบว่า เด็กหญิง จ. มีจินตนาการสูง ความคิดกระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ มีอคติ มีเหตุผลไม่ค่อยตามใครง่ายๆ สุภาพ อ่อนโยน มีเมตตา กรุณา มีระเบียบ และมีความทะเยอทะยาน

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กหญิง จ. ไม่พอใจตนเอง ลังเลใจ เก็บกด รู้สึกผิด สนใจแต่ตนเอง มีอารมณ์เศร้าแฝงอยู่ และพึ่งพาคนอื่น

8.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic-House-Tree-Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กหญิง จ. มีจินตนาการ ปรับตัวได้ดี ลังเลใจมาก ต้องการมีอำนาจ เจ้าระเบียบ คิดมาก ปรับตัวเรื่องเพศไม่ได้ และมีความทะเยอทะยานมาก

8.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้งสิบห้าด้าน ได้แก่ มารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กหญิง จ. มีปัญหาทางด้านความรู้สึกผิด และความกลัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.1 ด้านความรู้สึกผิด เด็กหญิง จ. จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืมเวลาที่เราไม่มีเพื่อนเล่น เด็กหญิง จ. ได้ทำผิดอย่างมากที่ทำจานแตก บางครั้งเด็กหญิง จ. รู้สึกละอายใจที่ทำผิด เด็กหญิง จ. รู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่ฉันได้ทำแก้วแตก

นอกจากนี้ เด็กหญิง จ. มีแนวโน้มของปัญหาในด้านบิดา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.2 ด้านบิดา เด็กหญิง จ. รู้สึกว่าบิดาไม่ค่อยจะดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการดูแลสุขภาพของฉัน บิดาของเด็กหญิง จ. เพียงแต่ช่วยทำงานบ้าน

9. ระเบียบสนทนา

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบสนทนาของเด็กหญิง จ. มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 9 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กหญิง จ. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า เด็กหญิง จ. มีปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างมาก มีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก เด็กหญิง จ. จะไม่ทานข้าวกลางวัน ประหยัดเงินขนม เพื่อที่จะเก็บเงินไว้จ่ายค่ากิจกรรม ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่าเล่าเรียนที่บิดามารดาขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บิดามารดาของเด็กหญิง จ. มีปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างมาก เงินเดือนแต่ละเดือนไม่ค่อยจะพอกับค่าใช้จ่ายในบ้าน มีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก ทำให้ต้องประหยัดอย่างมาก

2.2 อาชีพของผู้ปกครอง บิดามารดามีอาชีพค้าขายเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่มั่นคง ทั้งบิดามารดามีรายได้น้อยทั้งคู่ทำให้ครอบครัวของเด็กหญิง จ. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

2.3 ด้านสังคม จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัยส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กหญิง จ. ในแต่ละเดือน บิดามารดาจะต้องจ่ายค่าเช่าบ้านก่อนที่จะนำไปใช้จ่ายอย่างอื่น และสภาพแวดล้อมรอบๆบ้านเป็นชุมชนแออัด

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กหญิง จ. โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนต่อบิดามารดา ความรับผิดชอบในหน้าที่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ยอมรับสภาพชีวิตของตนได้ตรงตามความเป็นจริง มีความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า มีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ให้คำปรึกษา ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเงียบ การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจ และการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่าเด็กหญิง จ. มีความเข้าใจถึงปัญหาเศรษฐกิจของตน

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 10.00 น. ถึง 11.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาดังกล่าวเบื้องต้นเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของเด็กหญิง จ. ในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจ โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติเสนอแนะให้เด็กหญิง จ. ยอมรับกับปัญหาเศรษฐกิจ เข้าใจในปัญหาของตนเอง เป็นกำลังใจให้ผู้ปกครองและเด็กหญิง จ. ในการใช้ชีวิต ลดความเครียดที่เกิดขึ้นโดยการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ในที่นี้ครูทุกคนที่เกี่ยวข้องให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้เด็กหญิง จ. มีปัญหาทางเศรษฐกิจลดลง

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กหญิง จ. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ ปัญหาเกิดจากผู้รับการศึกษาเอง และปัญหาจากครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กหญิง จ. รวมทั้งผู้ปกครองและอาจารย์ในโรงเรียนมีความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหานี้ ผู้วิจัยทำนายผลว่าสาเหตุดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก หากเด็กหญิง จ. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้เด็กหญิง จ. ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเป็นอย่างดีอีกด้วย

การติดตามผล

หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏว่าจากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า เด็กหญิง จ. ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหญิง จ. มีดังนี้

เด็กหญิง จ. ควรเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นกับชีวิต มีความรักและภูมิใจในตนเองและครอบครัว รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แบ่งเวลาในการทำงานกับการเรียนให้เหมาะสม มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และปัญหาทางเศรษฐกิจก็จะลดลง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กหญิง จ. มีดังนี้

2.1 บิดามารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจ ให้อยอมรับกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต

2.2 ครูประจำชั้น ควรให้กำลังใจ ให้ความสนใจ ให้คำแนะนำในการจัดแบ่งเวลาสำหรับการเรียนกับการทำงานพิเศษ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาเด็กหญิง จ. ต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรจะต้องยอมรับและเข้าใจในตัวเด็กหญิง จ. โดยการให้คำแนะนำเรื่องงานพิเศษ เอาใจใส่ สนใจ ห่วงใยเด็กหญิง จ. อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กหญิง จ. ศรัทธาในตัวผู้ศึกษา กล่าวที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาและช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องต่อไป นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรมีการใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา และควรมีการฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีให้เกิดความชำนาญเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

กรณีศึกษารายที่ 6 เด็กหญิง ข. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน 2551 ถึง 25 กุมภาพันธ์ 2552)

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง ข. เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 11 ปี ผิวขาว รูปร่างผอม เตี้ย ตาเล็ก ผอมตรงยาวถักเปียสองข้าง ผูกโบว์สีขาวเรียบร้อย ผิวหน้าเรียบ แต่งกายสะอาด พูดจาอ่อนหวานสุภาพ พูดน้อย ยิ้มง่าย เชื่องช้า จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 9 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 2 ครั้ง และนอกห้องเรียน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที พบว่า เด็กหญิง ข. เป็นคนพูดน้อย ร่าเริง สนุกสนาน ตั้งใจเรียน ทำงานช้าแต่ก็ส่งงานทันตามเวลาที่กำหนด และในเวลาเรียนเด็กหญิง ข. แอบคุยกับเพื่อนบ้างเป็นบางครั้ง

การสังเกตนอกห้องเรียนขณะที่มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น เด็กหญิง ข. พุดน้อย คุยสนุก มีน้ำใจ ทำอะไรเชิงซ้ำ ให้ความร่วมมือในการทำงานกับเพื่อนดี หลังเลิกเรียนจะเรียนพิเศษต่อไปหาบิดาที่ทำงานแล้วกลับบ้านพร้อมกัน

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ เด็กหญิง ข. จำนวน 2 ครั้ง ที่สนามเด็กเล่นของโรงเรียน เด็กหญิง ข. อาศัยอยู่กับบิดามารดาและน้องชาย 1 คน อาศัยอยู่บ้านเช่า ปัจจุบันบิดาประกอบอาชีพผู้รักษาความปลอดภัย มารดาประกอบอาชีพค้าขาย น้องชายอายุ 1 ขวบ บิดาเป็นคนที่มีจิตใจดี ชอบร้องเพลง มารดาเป็นคนใจดี พุดเก่ง คล่องแคล่วว่องไว คุยง่ายเป็นบางครั้ง ส่วน เด็กหญิง ข. จะช่วยบิดามารดาทำงานบ้านเป็นประจำ ช่วงที่ผ่านมามีครอบครัวของ เด็กหญิง ข. ประสบปัญหาทางการเงินอย่างหนัก ทำให้บางครั้งบิดาและมารดาของ เด็กหญิง ข. เกิดความเครียด ทำให้บรรยากาศในครอบครัวไม่ดี

2.2 การสัมภาษณ์บิดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กหญิง ข. มักจะแสดงอาการน้อยใจเมื่อมีเรื่องขัดแย้งเล็กๆน้อยๆเกิดขึ้นในบ้าน ชยัน ช่วยทำงานบ้านเป็นประจำ มีน้ำใจ ชอบร้องเพลง บิดามารดาจะเข้มงวดเรื่องการกลับบ้านมากเพราะสภาพแวดล้อมในปัจจุบันไม่ค่อยปลอดภัยเท่าที่ควร ความคาดหวังในอนาคตของเด็กหญิง ข. ต้องการเรียนให้สูงที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น จำนวน 1 ครั้ง ที่โรงอาหารของโรงเรียน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กหญิง ข. ไม่ค่อยพูด ยิ้มเก่ง ศึกษามารยาทเรียบร้อย สุภาพ ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางมีบางครั้งที่ไม่เอาใจใส่ในการเรียน มีน้ำใจ ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลืองานต่างๆของครูและเพื่อนดี

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่หน้าห้องเรียน แสดงความคิดเห็นว่า เด็กหญิง ข. เป็นเพื่อนที่มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนๆในกลุ่มทุกคน เป็นคนสนุกสนาน ชอบร้องเพลง แต่พุดน้อย ตั้งใจเรียน เรียบร้อย และโกรธง่ายหายเร็ว

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านจำนวน 1 ครั้ง วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2552 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและบิดา มีดังนี้

3.1 การสังเกต พบว่า สถานที่พักอาศัยอยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายามีถนนทางเข้าบ้านเป็นถนนลาดยาง มีหอพัก ห้องเช่า ร้านซักรีด ร้านขายของชำ ร้านขายกับข้าวอยู่หลายร้าน ลักษณะเป็นตึก 5 ชั้น เป็นห้องให้เช่า ซึ่งครอบครัวของเด็กหญิง ข. เช่าห้องอยู่ชั้น 4

ภายในห้องมีคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ เครื่องเล่นวีซีดี ตู้เสื้อผ้า โต๊ะคอมพิวเตอร์ ตู้เย็น ตู้กับข้าว มีที่นอน 2 อัน มีชั้นวางหนังสือ ด้านหลังทำเป็นห้องครัว และประตูหน้าต่างห้องยังติดเหล็กดัดเพื่อความปลอดภัยด้วย

3.2 การสัมภาษณ์ พบว่า เด็กหญิง ข. ไม่ค่อยพูด ยึดตลอดเวลา และนั่งอยู่ด้วยในขณะสัมภาษณ์บิดา โดยในตอนแรกขณะสัมภาษณ์บิดาจะแสดงลักษณะเกร็งเล็กน้อยแต่ก็ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

จากการเยี่ยมบ้านพอสรุปได้ว่า สถานที่พักถูกสุขลักษณะดี การจัดวางของในบ้านยังไม่เป็นระเบียบมากนัก ภายในที่พักและบริเวณรอบๆ ค่อนข้างสะอาด ครอบครัวจะมีความขัดแย้งกันในเรื่องปัญหาทางการเงิน มีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก ทำให้ทุกคนในบ้านเกิดความเครียด

4. อัตชีวประวัติ

อัตชีวประวัติทราบว่า เด็กหญิง ข. เกิดในครอบครัวไทย ขนาดเล็กที่ประกอบด้วย บิดา มารดา เด็กหญิง ข. ปัจจุบันอาศัยอยู่ร่วมกัน รวมสมาชิกในครอบครัวมี 3 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเยาว์ ของเด็กหญิง ข. มีความสุขมาก

4.2 ชีวิตในปัจจุบัน ของเด็กหญิง ข. ขณะนี้ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยากศึกษาต่อในโรงเรียนที่ดีและมีชื่อเสียง

4.3 ชีวิตในอนาคต ของเด็กหญิง ข. อยากเป็นนักวิทยาศาสตร์

สรุปอัตชีวประวัติเด็กหญิง ข. กล่าวถึงความสุขในวัยเยาว์ บอกความต้องการในปัจจุบัน และอนาคตสั้นมาก

5. บันทึกประจำวัน

การบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2552 จนถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 ทำให้ทราบว่าเด็กหญิง ข. มีกิจวัตรประจำวันดังนี้คือ เด็กหญิง ข. มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายๆกัน ตื่นนอนตั้งแต่เช้า ไปช่วยมารดาจัดร้านที่ตลาด ทานข้าวเช้า ไปโรงเรียน โรงเรียนเล็กก็จะนั่งรถเมย์ไปหาบิดาที่ทำงาน ทำการบ้าน อ่านหนังสือ กลับบ้าน ถึงบ้านก็จะทำงานบ้าน ทานข้าว อาบน้ำ และเข้านอน แต่ถ้าเป็นวันหยุดเด็กหญิง ข. จะตื่นเข้าไปทำงานกับบิดา สายๆไปเรียนพิเศษ และกลับบ้านพร้อมบิดา

6. สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ สถานการณ์ การไปทัศนศึกษา มีสมาชิกทั้งหมด 35 คน ปรากฏว่าในสถานการณ์ดังกล่าว เด็กหญิง ข. มีบทบาทเป็น neglectee คือเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย เด็กหญิง ข. ได้รับเลือกเพียง 1 คน

7. แบบสอบถาม

แบบสอบถามปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล

แบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า เด็กหญิง ช. อาศัยอยู่กับบิดามารดา บิดาประกอบอาชีพเป็นผู้รักษาความปลอดภัยที่คณะทันตแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 8,000 บาท มารดาประกอบอาชีพค้าขายที่ตลาดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสื่อสาร รายได้เฉลี่ยเดือนละ 6,000 บาท เด็กหญิง ช. ได้รับค่าใช้จ่าจากมารดาวันละ 40 บาท น้องชายของเด็กหญิง ช. อยู่กับย่าที่ต่างจังหวัด เด็กหญิง ช. มีสุขภาพแข็งแรงพอใช้ เคยประสบอุบัติเหตุขาดล้อรถจักรยาน อาศัยอยู่บ้านเช่า รู้สึกชอบที่อยู่อาศัย ไม่ชอบให้เพื่อนมาเที่ยวหรือมาเยี่ยมเยียนที่บ้าน เมื่อได้พบเพื่อนรู้สึกดีใจที่จะได้เล่นกับเพื่อน ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ชอบดูโทรทัศน์เป็นประจำ ชอบอ่านหนังสือประเภทวิทยาศาสตร์ ไม่ชอบเล่นกีฬา ชอบร้องเพลง ด้านกิจกรรมกับการศึกษา เด็กหญิง ช. ชอบเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและทัศนศึกษา ด้านการศึกษา เด็กหญิง ช. ไม่ได้ทำตารางกำหนดไว้ดูหนังสือ ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน บิดามารดาต้องการให้ประกอบอาชีพผู้ช่วยทันตแพทย์ แต่เด็กหญิง ช. ต้องการประกอบอาชีพเป็นนักวิทยาศาสตร์ ต้องการจะศึกษาต่อจนจบระดับปริญญาโท ความรู้สึกเกี่ยวกับโรงเรียนคือมีครูที่ดีและเพื่อนที่ดี ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทางบ้านคือชอบรู้สึกดี ปัญหาที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือคือเรื่องปัญหาเศรษฐกิจในบ้าน

7.2 แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กหญิง ช. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ดังนี้ เด็กหญิง ช. พุดจาสุภาพ ขี้บ่น ตรงต่อเวลา กล้าแสดงออก พุดเสียงดัง

8. แบบทดสอบ

แบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

8.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ พบว่า เด็กหญิง ช. จัดลำดับความคิดไม่ดี คิดไม่ต่อเนื่อง ความคิดกระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ มีความยุติธรรม ขี้ระแวง มีเหตุผลไม่ค่อยตามใจง่าย ๆ สุภาพ อ่อนโยน มีเมตตา กรุณา มีระเบียบ และมีความทะเยอทะยาน

8.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า เด็กหญิง ช. มีจินตนาการสูง ไม่พอใจตนเอง ลังเลใจ คับข้องใจในการเรียน ขี้ระแวง เก็บกด รู้สึกผิด สนใจแต่ตนเอง มีลักษณะของเด็กแฝงอยู่ สัมพันธภาพกับคนอื่นไม่ดี และมีความก้าวร้าวแฝงอยู่

8.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic-House-Tree-Person Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กหญิง ช. มีจินตนาการสูง ต้องการมีอำนาจ ลังเลใจ พึ่งพาคนอื่น และมีความทะเยอทะยานมาก

8.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากผลการทดสอบด้วย แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้งสิบห้าด้าน ได้แก่ มารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กหญิง ช. มีปัญหาทางด้านความรู้สึกผิด ความกลัว และความสามารถ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.1 ด้านความรู้สึกผิด เด็กหญิง ช. จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืมสิ่งที่น่ากลัว เด็กหญิง ช. ได้ทำผิดอย่างมากที่ชอบโกหก บางครั้งเด็กหญิง ช. รู้สึกละอายในการโกหก เด็กหญิง ช. รู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่ฉันได้โกหกบิดามารดา

8.4.2 ด้านความกลัว เด็กหญิง ช. ทั้งๆ ที่เห็นว่ามันไร้สาระแต่ก็ยังกลัวผีหรือวิญญาณ เพื่อนส่วนมากไม่ทราบว่าเด็กหญิง ช. กลัวโดนทิ้ง เด็กหญิง ช. อยากขจัดความกลัวในเรื่องการสอบ

8.4.3 ด้านความสามารถ เด็กหญิง ช. เมื่อเคราะห์ร้ายประดังกันเข้ามาจะรู้สึกตกใจ จุดอ่อนของเด็กหญิง ช. คือการคิดเลข เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วเด็กหญิง ช. ทำงานไม่ค่อยเก่งและคิดเลขไม่เร็ว

นอกจากนี้ เด็กหญิง ช. มีแนวโน้มของปัญหาในด้านมารดา และด้านบิดา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.4.4 ด้านมารดา ถ้าคุณแม่ของเด็กหญิง ช. เพียงแต่คิดเลขไม่ค่อยเก่ง คุณแม่ของเด็กหญิง ช. ไม่ค่อยจะใจดี

8.4.5 ด้านบิดา เด็กหญิง ช. รู้สึกว่าคุณพ่อไม่ค่อยจะใจดี ถ้าคุณพ่อของเด็กหญิง ช. มีเงิน

9. ระเบียบนสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบนสะสมของเด็กหญิง ช. มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 9 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กหญิง ช. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จากสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า เด็กหญิง ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างมาก มีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก เด็กหญิง ข. จะห่อข้าวกับน้ำมาทานที่โรงเรียนทุกวัน เพื่อที่จะได้นำเงินค่าขนมมาจ่ายค่าเล่าเรียนที่ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บิดามารดาของเด็กหญิง ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างมาก เงินเดือนแต่ละเดือนไม่ค่อยจะพอกับค่าใช้จ่ายในบ้าน มีความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก ทำให้ต้องประหยัดอย่างมาก

2.2 อาชีพของผู้ปกครอง บิดามีอาชีพรับจ้างส่วนมารดาเป็นอาชีพค้าขายเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่มั่นคง ทั้งบิดามารดามีรายได้น้อยทั้งคู่ ทั้งสองมักจะทะเลาะกันเรื่องค่าใช้จ่ายภายในบ้านเสมอ ทำให้ครอบครัวของเด็กหญิง ข. มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

2.3 ด้านสังคม จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัยส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กหญิง ข. ในแต่ละเดือน บิดามารดาจะต้องจ่ายค่าเช่าบ้านก่อนที่จะนำไปใช้จ่ายอย่างอื่น

การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กหญิง ข. โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนต่อบิดามารดา ความรับผิดชอบในหน้าที่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ยอมรับสภาพชีวิตของตนได้ตรงตามความเป็นจริง มีความรู้สึกว่าคุณค่า มีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ให้คำปรึกษา ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเงียบ การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจ และการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่าเด็กหญิง ข. มีความเข้าใจถึงปัญหาเศรษฐกิจของตน

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 เวลา 11.00 น. ถึง 12.00 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาดังกล่าวเบื้องต้นเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกสาวของเด็กหญิง ข. ในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจ โดยการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติเสนอแนะให้เด็กหญิง ข. ยอมรับกับปัญหาเศรษฐกิจเข้าใจในปัญหาของตนเอง เป็นกำลังใจให้ผู้ปกครองและเด็กหญิง ข. ในการใช้ชีวิต ลดความเครียดที่

เกิดขึ้นโดยการทำสิ่งที่ประโยชน์ ในที่นี้ครูทุกคนที่เกี่ยวข้องให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้เด็กหญิง ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจลดลง

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กหญิง ข. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ ปัญหาเกิดจากผู้รับการศึกษาเอง และปัญหาจากครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าเด็กหญิง ข. รวมทั้งผู้ปกครองและอาจารย์ในโรงเรียนมีความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหานี้ ผู้วิจัยทำนายผลว่าสาเหตุดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก หากเด็กหญิง ข. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้เด็กหญิง ข. ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเป็นอย่างดีอีกด้วย

การติดตามผล

หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏว่าจากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า เด็กหญิง ข. ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหญิง ข. มีดังนี้

เด็กหญิง ข. ควรเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นกับชีวิต มีความรักและภูมิใจในตนเองและครอบครัว รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แบ่งเวลาในการทำงานกับการเรียนให้เหมาะสม มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และปัญหาทางเศรษฐกิจก็จะลดลง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กหญิง ข. มีดังนี้

2.1 บิดามารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจ ให้ยอมรับกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต

2.2 ครูประจำชั้น ควรให้กำลังใจ ให้ความสนใจ ให้คำแนะนำในการจัดแบ่งเวลาสำหรับการเรียนกับการทำงานพิเศษ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาเด็กหญิง ข. ต่อไป ดังนี้

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรจะต้องยอมรับและเข้าใจในตัวเด็กหญิง ช. โดยการให้คำแนะนำเรื่องงานพิเศษ เอาใจใส่ สนใจ ห่วงใยเด็กหญิง ช. อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กหญิง ช. ศรัทธาในตัวผู้ศึกษา กล่าวที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาและช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องต่อไป นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรมีการใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษาและควรมีการฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีให้เกิดความชำนาญเพื่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

จากการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 6 คน โดยใช้การศึกษารายกรณีนั้น พบว่า หลังจากให้การช่วยเหลือแล้ว นักเรียนทั้ง 6 คน ได้พยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ทำงานหารายได้พิเศษช่วยครอบครัว โดยการเก็บเงินที่หาได้เอาไว้มาย่อยค่าเล่าเรียน ซื้ออุปกรณ์การเรียน และชุดนักเรียน เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของบิดามารดา ดังแสดงผลการศึกษารายกรณีโดยสรุปได้ดังแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ก่อน – หลัง ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อผู้รับ การศึกษา	ก่อนทำการศึกษา	หลังทำการศึกษา	
		ดีขึ้น	คงเดิม
1. เด็กชาย ก.	1.ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง 2.ไม่เคยทำงานหารายได้ พิเศษ	1.เริ่มมีความเชื่อมั่น ในตนเอง 2.ช่วยบิดามารดา ทำงานหารายได้ พิเศษช่วงปิดเทอม	-
2. เด็กชาย ข.	1.ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง 2.สัมพันธ์ภาพกับคนอื่นไม่ดี 3.ไม่เคยทำงานหารายได้ พิเศษ	1.เริ่มมีความเชื่อมั่น ในตนเอง 2.มีสัมพันธ์ภาพกับ คนอื่นดีขึ้น 3.ช่วยบิดามารดา ทำงานหารายได้ พิเศษช่วงปิดเทอม	-
3. เด็กชาย ค.	1.ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง 2.ไม่พอใจในตนเอง 3.มองโลกในแง่ร้าย 4.ไม่เคยทำงานหารายได้ พิเศษ	1.เริ่มมีความเชื่อมั่น ในตนเอง 2.พยายามปรับปรุง ตนเองให้ดีขึ้น 3.ช่วยบิดามารดา ทำงานหารายได้ พิเศษช่วงปิดเทอม	1.มองโลกในแง่ร้าย
4. เด็กหญิง ง.	1.ไม่เคยทำงานหารายได้ พิเศษ	1.ช่วยบิดามารดา ทำงานหารายได้ พิเศษช่วงปิดเทอม	-

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อผู้รับ การศึกษา	ก่อนทำการศึกษา	หลังทำการศึกษา	
		ดีขึ้น	คงเดิม
5. เด็กหญิง จ.	1.ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง 2.คิดมาก 3.ไม่เคยทำงานหารายได้ พิเศษ	1.เริ่มมีความเชื่อมั่น ในตนเอง 2.พยายามปรับปรุง ตนเองให้ดีขึ้น 3.ช่วยบิดามารดา ทำงานหารายได้ พิเศษช่วงปิดเทอม	-
6. เด็กหญิง ช.	1.ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง 2.สัมพันธ์ภาพกับคนอื่นไม่ดี 3.ไม่เคยทำงานหารายได้ พิเศษ	1.เริ่มมีความเชื่อมั่น ในตนเอง 2.มีสัมพันธ์ภาพกับ คนอื่นดีขึ้น 3.ช่วยบิดามารดา ทำงานหารายได้ พิเศษช่วงปิดเทอม	-

จากตาราง 1 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบนักเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ก่อน - หลัง
ทำการศึกษารายกรณีจะเห็นว่าผู้รับการศึกษาทั้ง 6 คน มีปัญหาทางเศรษฐกิจลดลง โดยที่ผู้รับ
การศึกษาทั้ง 6 คน ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษในช่วงปิดเทอม เพื่อที่จะนำเงินมาใช้จ่าย
ในตอนเปิดเทอม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างละเอียด เพื่อดำเนินการช่วยเหลือโดยการศึกษารายกรณี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1.ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจจำนวน 97 คน เป็นนักเรียนชาย 49 คน และนักเรียนหญิง 48 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสวนมิสกวัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจจำนวน 6 คน เป็นนักเรียนชาย 3 คน และนักเรียนหญิง 3 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรโดยมีข้อจำกัดดังนี้

2.1 อายุใกล้เคียงกัน คือ 10-12 ปี

2.2 สถานภาพทางครอบครัวใกล้เคียงกัน

2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดามีรายได้รวมกันประมาณ 6,000-15,000 บาทต่อเดือน

2.4 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทำการศึกษารายกรณีคือ

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การเยี่ยมบ้าน
4. อัดชีวประวัติ
5. บันทึกประจำวัน

6. สังคมมิติ
7. แบบสอบถาม
8. แบบทดสอบ
9. ระเบียนสะสม

วิธีดำเนินการ

ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 6 คน เป็นรายกรณี โดยใช้กระบวนการศึกษาเป็นรายกรณี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
2. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม
5. ทำนายผล
6. ติดตามผล
7. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

1. กรณีศึกษาของเด็กชาย ก.

1.1 ประวัติ

เด็กชาย ก. เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 2 คน บิดามารดามีอาชีพค้าขาย บิดามารดาเป็นคนใจดี พุดคุยสนุกสนาน จะคุยบ้างเป็นบางครั้งถ้าไม่เชื่อฟัง เด็กชาย ก. กับน้องสาวจะมาช่วยบิดามารดาขายของในตอนเย็นหลังเลิกเรียนและช่วยเก็บร้าน ผลการเรียนของเด็กชาย ก. อยู่ในระดับปานกลาง สุขภาพแข็งแรง ผิวคล้ำ รูปร่างอ้วน ไม่ค่อยสูง ใบหน้ากลม ตาเล็ก ผิวหน้าเรียบสะอาด แต่งกายสะอาด พุดจาสุภาพ เสียงดังชัดเจน ขี้อาย ร่าเริง สนุกสนาน อารมณ์อ่อนไหว ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ มีอคติ ฟังพาคคนอื่น รู้สึกผิด สนใจแต่ตนเอง และมีความทะเยอทะยาน เมื่อจบการศึกษาต้องการที่จะประกอบอาชีพนักวิทยาศาสตร์ และต้องการเรียนจบในระดับสูงสุดคือปริญญาเอก

1.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่าเด็กชาย ก. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากบิดามารดามีอาชีพค้าขายซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่มั่นคง ครอบครัวของเด็กชาย ก. มีปัญหาทางด้านการเงินขัดข้อง ทำ

ให้เด็กชาย ก. ไม่มีเงินจ่ายค่ากิจกรรมและค่าเล่าเรียนซึ่งบิดามารดาของเด็กชาย ก. ได้ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้ จากปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ทำให้เด็กชาย ก. เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และรู้สึกอายเพื่อนที่ไม่มีเงินไปโรงเรียน

1.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า เด็กชาย ก. มีปัญหาทางเศรษฐกิจโดยเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ บิดามารดาจึงมีรายได้จากการขายของน้อยลงกว่าเดิมทำให้เด็กชาย ก. บางวันไม่มีเงินไปโรงเรียน และไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนที่ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้

1.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แกเด็กชาย ก. คือการให้คำปรึกษาและทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นในการดูแล ให้กำลังใจแกเด็กชาย ก. ต่อไป

1.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา เด็กชาย ก. มีความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของตน โดยเด็กชาย ก. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ หลังทำการศึกษารายกรณีเด็กชาย ก. ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

2. กรณีศึกษาของเด็กชาย ข.

2.1 ประวัติ

เด็กชาย ข. เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวน 2 คน บิดาทำงานในบริษัทเอกชน มารดาทำงานที่มูลนิธิรามาธิบดี โรงพยาบาลรามาธิบดี พี่สาวเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการเรียนของเด็กชาย ข. อยู่ในระดับปานกลาง สุขภาพแข็งแรง ผิวขาว รูปร่างสูงโปร่ง สมส่วน นัยน์ตาสีดำ คิ้วเข้ม หน้าผากเรียบ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย พูดน้อยเสียงเบา ทำงานช้าไม่ค่อยคล่องแคล่ว ความคิดกระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ สัมพันธภาพกับคนอื่นไม่ค่อยดี และมีความลังเลใจ

2.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่าเด็กชาย ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากบิดามารดามีอาชีพเป็นลูกจ้างซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย ครอบครัวของเด็กชาย ข. มีปัญหาทางด้านการเงินขัดข้อง ทำให้เด็กชาย ข. กับพี่สาว ไม่มีเงินไปโรงเรียนและไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนซึ่งบิดามารดาของเด็กชาย ข. ได้ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้ จากปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ทำให้เด็กชาย ข. เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และรู้สึกอายเพื่อนที่ไม่มีเงินไปโรงเรียน

2.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า เด็กชาย ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจโดยเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ บิดามารดามีรายได้ต่อเดือนน้อยทำให้เด็กชาย ข. บางวันไม่มีเงินไปโรงเรียน และไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนที่ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้

2.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แกเด็กชาย ข. คือการให้คำปรึกษาและทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นในการดูแล ให้กำลังใจแกเด็กชาย ข. ต่อไป

2.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา เด็กชาย ข. มีความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของตน โดยเด็กชาย ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ หลังทำการศึกษารายกรณีเด็กชาย ข. ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

3. กรณีศึกษาของเด็กชาย ค.

3.1 ประวัติ

เด็กชาย ค. เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 2 คน บิดาเสียชีวิต มารดาทำงานเป็นลูกจ้างที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า มีน้องชาย 1 คน เด็กชาย ค. รู้สึกเสียใจมากที่บิดาเสียชีวิต ไม่รู้จะอยู่ยังไถ่เมื่อขาดบิดาไปแล้ว ช่วงแรกที่มาโรงเรียนโดนเพื่อนล้อว่าเป็นลูกไม่มีพ่อ ทำให้ไม่อยากมาโรงเรียน ผลการเรียนของเด็กชาย ข. อยู่ในระดับปานกลาง สุขภาพแข็งแรง ชอบร้องเพลง ผิวขาว รูปร่างสูง ผอม ผิวหน้าเรียบ แต่งกายสะอาด พูดจาอ่อนหวานสุภาพ พูดน้อย ทำงานคล่องแคล่ว ว่องไว ไม่มีความรอบคอบ ไม่มีการวางแผน ไม่คิดก่อนทำ มีความคิดกระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ มีอคติ ไม่พอใจในตนเอง มีอารมณ์รุนแรง มองโลกในแง่ร้าย มีปมด้อยและอ่อนแอ ในอนาคตเด็กชาย ค. อยากเป็นนักจัดรายการวิทยุ

3.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่าเด็กชาย ค. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากบิดาเสียชีวิต มารดามีอาชีพเป็นลูกจ้างซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย ค่าใช้จ่ายภายในบ้านทั้งหมดมารดาของเด็กชาย ค.เป็นผู้รับผิดชอบเพียงผู้เดียว ครอบครัวของเด็กชาย ค. มีปัญหาทางด้านการเงินขัดข้องมาก ทำให้เด็กชาย ค. ไม่มีเงินไปโรงเรียนและไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนซึ่งมารดาของเด็กชาย ค. ได้ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้ จากปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ทำให้เด็กชาย ค. เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และรู้สึกอายเพื่อนที่ไม่มีเงินไปโรงเรียน

3.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า เด็กชาย ค. มีปัญหาทางเศรษฐกิจโดยเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ บิดาก็เสียชีวิต มารดาก็มีรายได้ต่อเดือนน้อยทำให้เด็กชาย ค. บางวันไม่มีเงินไปโรงเรียน และไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนที่ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้

3.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แกเด็กชาย ค. คือการให้คำปรึกษาและทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นในการดูแล ให้กำลังใจแกเด็กชาย ค. ต่อไป

3.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา เด็กชาย ค. มีความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของตน โดยเด็กชาย ค. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ หลังทำการศึกษารายกรณีเด็กชาย ค. ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ช่วยมารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอม มาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

4. กรณีศึกษาของเด็กหญิง ง.

4.1 ประวัติ

เด็กหญิง ง. เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 3 คน บิดามีอาชีพค้าขาย มารดามีอาชีพเป็นผู้ช่วยพยาบาลอยู่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า มีน้องชาย 2 คน เด็กหญิง ง. อาศัยอยู่กับบิดามารดา น้องชาย 2 คน ย่า ลุง ป้า และอา ผลการเรียนของเด็กหญิง ง. อยู่ในระดับปานกลาง สุขภาพแข็งแรง ผิวขาว รูปร่างผอม ตัวเล็ก ผอมยาวถักเปียสองข้าง ผูกโบว์สีขาวเรียบร้อย ผิวหน้าเรียบ แต่งกายสะอาด พูดจาอ่อนหวานสุภาพ พูดเก่ง ทำงานคล่องแคล่วว่องไว มีความรอบคอบ มีการวางแผน คิดก่อนทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ตั้งใจเรียน มีอคติอารมณ์ฉุนเฉียว และมีความทะเยอทะยานมาก

4.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่าเด็กหญิง ง. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากบิดามีอาชีพค้าขาย มารดามีอาชีพเป็นผู้ช่วยพยาบาลซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย ครอบครัวของเด็กหญิง ง. มีปัญหาทางด้านการเงินขัดข้อง เนื่องจากบิดามารดาต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในบ้าน ทำให้เด็กหญิง ง. กับน้องชาย ไม่มีเงินไปโรงเรียนและไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนซึ่งบิดามารดาของเด็กหญิง ง. ได้ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้ จากปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ทำให้เด็กหญิง ง. เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และรู้สึกอายเพื่อนที่ไม่มีเงินไปโรงเรียน

4.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า เด็กหญิง ง. มีปัญหาทางเศรษฐกิจโดยเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ บิดามารดามีรายได้ต่อเดือนน้อยทำให้เด็กหญิง ง. บางวันไม่มีเงินไปโรงเรียน และไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนที่ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้

4.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แกเด็กหญิง ง. คือการให้คำปรึกษาและทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นในการดูแล ให้กำลังใจแกเด็กหญิง ง. ต่อไป

4.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา เด็กหญิง ง. มีความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของตน โดยเด็กหญิง ง. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ หลังทำการศึกษารายกรณีเด็กหญิง ง. ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

5. กรณีศึกษาของเด็กหญิง จ.

5.1 ประวัติ

เด็กหญิง จ. เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 3 คน บิดามารดามีอาชีพค้าขาย มีพี่ชาย 2 คน บิดามารดามักจะเครียดเรื่องการเงินอยู่บ่อยๆ ผลการเรียนของเด็กหญิง จ. อยู่ในระดับปานกลาง สุขภาพแข็งแรง ผิวขาว รูปร่างอวบ ผิวหน้าเรียบ จมูกโด่ง ฌมยวถักเปียสองข้าง ผูกโบว์สีขาวเรียบร้อย แต่งกายสะอาด พูดจาอ่อนหวานสุภาพ พูดเก่ง ทำงานคล่องแคล่วว่องไว ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ มีอคติ สุภาพ อ่อนโยน มีเมตตา กรุณา มีอารมณ์เศร้าแฝงอยู่ คิดมาก และมีความทะเยอทะยาน เด็กหญิง จ. จึงต้องการเรียนต่อในโรงเรียนที่ดีๆ ทำงานดีเพื่อที่จะได้รับมิตรภาพครอบครัวในอนาคต

5.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่าเด็กหญิง จ. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากบิดามารดามีอาชีพค้าขายซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคง ครอบครัวของเด็กหญิง จ. มีปัญหาทางด้านการเงินขัดข้อง เนื่องจากบิดามารดาต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในบ้าน ทำให้เด็กหญิง จ. กับพี่ชายไม่มีเงินไปโรงเรียนและไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนซึ่งบิดามารดาของเด็กหญิง จ. ได้ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้ จากปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ทำให้เด็กหญิง จ. เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และรู้สึกอายเพื่อนที่ไม่มีเงินไปโรงเรียน

5.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า เด็กหญิง จ. มีปัญหาทางเศรษฐกิจโดยเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ บิดามารดามีรายได้ต่อเดือนน้อยทำให้เด็กหญิง จ. บางวันไม่มีเงินไปโรงเรียน และไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนที่ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้

5.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แกเด็กหญิง จ. คือการให้คำปรึกษาและทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นในการดูแล ให้กำลังใจแกเด็กหญิง จ. ต่อไป

5.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา เด็กหญิง จ. มีความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของตน โดยเด็กหญิง จ. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ หลังทำการศึกษารายกรณีเด็กหญิง จ. ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

6. กรณีศึกษาของเด็กหญิง ข.

6.1 ประวัติ

เด็กหญิง ข. เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 2 คน บิดามีอาชีพเป็นผู้รักษาความปลอดภัยที่คณะทันตแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา มารดามีอาชีพค้าขายที่ตลาดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร มีน้องชาย 1 คน บิดามารดามักจะเครียดเรื่องการเงินอยู่บ่อยๆ ผลการเรียนของเด็กหญิง ข. อยู่ในระดับปานกลาง สุขภาพแข็งแรง ผิวขาว รูปร่างผอม เตี้ย ตาเล็ก ผมหงอกยาวถักเปียสองข้าง ผูกโบว์สีขาวเรียบร้อย ผิวหน้าเรียบ แต่งกายสะอาด พูดจาอ่อนหวานสุภาพ พูดน้อย ยิ้มง่าย เชื่องช้า สุภาพ อ่อนโยน มีเมตตา กรุณา แต่จัดลำดับความคิดไม่ดี คิดไม่ต่อเนื่อง ความคิดกระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดื้อเงียบ สัมพันธภาพกับคนอื่นไม่ดี และมีความทะเยอทะยานมาก

6.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่าเด็กหญิง ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากบิดามีอาชีพเป็นผู้รักษาความปลอดภัยที่คณะทันตแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา มารดามีอาชีพค้าขายซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคง ครอบครัวของเด็กหญิง ข. มีปัญหาทางด้านการเงินขัดข้อง ทำให้เด็กหญิง ข. กับน้องชาย บางวันไม่มีเงินไปโรงเรียนและไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนซึ่งบิดามารดาของเด็กหญิง ข. ได้ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้ จากปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ทำให้เด็กหญิง ข. เกิดความเครียด รู้สึกกดดัน และรู้สึกอายเพื่อนที่ไม่มีเงินไปโรงเรียน

6.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า เด็กหญิง ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจโดยเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ บิดามารดามีรายได้ต่อเดือนน้อยทำให้เด็กหญิง ข. บางวันไม่มีเงินไปโรงเรียน และไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนที่ขอผ่อนผันทางโรงเรียนเอาไว้

6.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แกเด็กหญิง ข. คือการให้คำปรึกษาและทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นในการดูแล ให้กำลังใจแกเด็กหญิง ข. ต่อไป

6.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา เด็กหญิง ข. มีความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของตน โดยเด็กหญิง ข. มีปัญหาทางเศรษฐกิจ หลังทำการศึกษารายกรณีเด็กหญิง ข. ยอมรับกับสภาพความเป็นจริง พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้พิเศษช่วงปิดเทอมมาสมทบค่าเล่าเรียนในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา

การช่วยเหลือ ป้องกัน และการส่งเสริม

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือผู้รับการศึกษาทั้ง 6 คน ปฏิบัติดังนี้

1. การให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา
2. การประชุมปรึกษารายกรณี ประกอบด้วย ครูฝ่ายแนะแนว ครูประจำชั้น และครูประจำวิชา เพื่อหาทางช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม ให้ผู้รับการศึกษาสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง
3. การให้ความสนใจ ได้แก่ การเอาใจใส่ ให้การยอมรับ ให้ความสนใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้รับการศึกษาทั้ง 6 คน เกิดความมั่นใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจตนเอง และพร้อมที่จะแก้ปัญหาที่ตนเองต้องเผชิญ

4. ติดตามผลโดยการไปเยี่ยมบ้านและสอบถามทางโทรศัพท์

การป้องกัน

ผู้วิจัยได้แนะนำวิธีปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว การแก้ไขข้อบกพร่องในตนเอง การไม่มีอคติ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อที่ปัญหาทางเศรษฐกิจจะได้ลดลง

การส่งเสริม

การประชุมปรึกษารายกรณีคนละ 1 ครั้ง กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูฝ่ายแนะแนว ครูประจำชั้น และครูประจำวิชา เพื่อทำความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาที่ผู้รับ

การศึกษาประสบอยู่ และหาแนวทางแก้ไขร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหา และส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง

การทำนายผล

จากการศึกษารายกรณีทั้ง 6 คน พบว่าการทำนายผลอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้รับการศึกษายังอยู่ในวัยที่สามารถแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงได้ และให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูฝ่ายแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และผู้ปกครอง ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือเป็นอย่างดี

การติดตามผล

จากการติดตามผลเป็นระยะตลอดเวลาของการศึกษาโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน พบว่า ผู้รับการศึกษามีการพัฒนาขึ้น มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการทำงานหารายได้พิเศษมาช่วยเหลือผู้ปกครอง แสดงให้เห็นว่า ผู้รับการศึกษาพยายามที่จะทำให้ปัญหาทางเศรษฐกิจของตนเองลดลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

ให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเอง และยอมรับในปัญหาที่เกิดขึ้น เชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นและหาทางแก้ไขปัญหานั้น เพื่อความสุขที่เกิดขึ้นและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา

2.1 บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

บิดามารดาควรดูแลเอาใจใส่ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา คอยให้กำลังใจ และสร้างความภาคภูมิใจให้แก่เด็ก ให้ความสำคัญและสนใจในความอยู่ของเด็ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งต้องอยู่บนรากฐานของความยืดหยุ่นเพราะครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญในการส่งเสริมให้เด็กใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 ครูฝ่ายแนะแนวและครูประจำชั้น

ผู้ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ควรให้ความสนใจติดตาม เอาใจใส่ดูแลผู้รับการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ให้ผู้รับการศึกษาเกิดความรู้สึกว่าครูรักและหวังดีจริงใจ ห่วงใยในตัวศิษย์ จะทำให้ผู้รับการศึกษาเกิดความไว้วางใจและพร้อมที่จะมาขอรับคำปรึกษามากขึ้น เป็นการช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหได้อย่างถูกต้องต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษารายกรณีควรมีเวลาในการศึกษาให้มากขึ้น เพราะยังใช้เวลานานเท่าไรก็จะทำให้เข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางในการช่วยเหลือ แก้ไข และส่งเสริมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2 ควรรศึกษารายกรณีกลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ทศพร มณีศรีขำ. (2539). *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนม ลิ้มอารีย์. (2548). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์. (2536). *การศึกษารายกรณี*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุพา วงศ์ไชย;และคณะ. (2540). *เด็กในภาวะยากลำบากในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสารระพีพรรณ คำหอม;และเฉลิมชัย โรจน์นครินทร์. (2543). *แนวทางการพัฒนาบริการสวัสดิการเด็กสำหรับเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน : ศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รุ่งทิพย์ ยอดประดู. (2537). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อวณในชั้นเรียน โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2543). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2548). *การศึกษารายกรณี*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ). (2533). *รายงานการประชุมปฏิบัติการเรื่องเด็กในภาวะยากลำบาก*. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- อังศนา เปตะนันท์. (2536). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดบางโพธิ์มาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมสุดดมสารระเหย*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมข้อความในแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงที่สุด การตอบตามความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนเอง

ก. ประวัติส่วนตัวและครอบครัว

1. ข้าพเจ้าชื่อ.....นามสกุล.....เพศ.....
กำลังศึกษาอยู่ในระดับ.....นับถือศาสนา.....เชื้อชาติ.....
สัญชาติ.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.
อายุ.....ปี
2. สถานที่เกิด.....ถนน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....
อยู่บ้านตัวเองหรือบ้านเช่า.....มีห้องส่วนตัวหรือไม่.....
3. บิดาชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....
สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....
มารดาชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....
สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....
4. สถานภาพสมรสของบิดามารดา (เขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความ)

.....อยู่ด้วยกัน	บิดาสมรสใหม่
.....แยกกันอยู่	บิดาถึงแก่กรรม
.....หย่าร้างกัน	มารดาสมรสใหม่
	มารดาถึงแก่กรรม
5. นักเรียนพักอาศัยอยู่กับ (เขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความ)

.....บิดามารดา	บิดาและมารดาเลี้ยง
.....บิดา	มารดาและบิดาเลี้ยง
.....มารดา	บิดามารดานุญกรรม
	อื่นๆ (ระบุ).....
6. ผู้ปกครองชื่อ.....นามสกุล.....
เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น.....อายุ.....ปี
อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

7. ระดับการศึกษาของบิดา.....
 ระดับการศึกษาของมารดา.....
8. นักเรียนได้ค่าใช้จ่ายประจำวันจาก.....ประมาณวันละ.....
9. นักเรียนมีพี่น้องเกิดจากบิดามารดาเดียวกัน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 นักเรียนมีพี่น้องเกิดจากบิดากับภรรยาคนอื่น.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 นักเรียนมีพี่น้องเกิดจากมารดากับสามีคนอื่น.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
10. พี่น้องของนักเรียนรวมทั้งตัวของนักเรียนเรียงตามลำดับดังนี้

คนที่	อายุ	เพศ	การศึกษา	อาชีพ
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				

11. เพื่อนของนักเรียนที่สามารถจะติดต่อได้สะดวกที่สุด
 ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับการศึกษา.....
 โรงเรียน.....โทรศัพท์.....
 ที่บ้าน.....โทรศัพท์.....

ข. ประวัติสุขภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่เหมาะสมกับนักเรียนและเติมข้อความ

ในช่องว่างตามความเป็นจริง

- สุขภาพของข้าพเจ้าในขณะนี้ () ดีมาก () ดี () พอใช้ () ไม่ดี เลย
- ข้าพเจ้าเคยเจ็บป่วยอย่างหนักมาก่อน () เคย () ไม่เคย
 ถ้าเคยเป็น บอกชื่อโรค.....อายุขณะเป็นโรค.....ปี
- ข้าพเจ้าเคยเป็นโรคเรื้อรังมาก่อน () เคย () ไม่เคย
 ถ้าเคยเป็น บอกชื่อโรค.....อายุขณะเป็นโรค.....ปี

4. ข้าพเจ้าเคยประสบอุบัติเหตุร้ายแรงมาก่อน () เคย () ไม่เคย
ถ้าเคย ประสบอุบัติเหตุอะไร.....
ได้รับบาดเจ็บอะไรบ้าง.....
5. ข้าพเจ้าเคยเป็นลมวิงเวียนศีรษะบ่อยๆ () เป็นเสมอ () เป็นบ้าง () ไม่เคยเป็น
6. ข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับโรคประสาท () มีปัญหา () ไม่มีปัญหา
7. ข้าพเจ้าต้องใช้แว่นสายตาในขณะนี้ () ใช้เป็นประจำ () ใช้บ้าง () ไม่ต้องใช้
8. ข้าพเจ้าไม่เคยใช้แว่นสายตามาก่อนเลย แต่คิดว่าจำเป็นต้องใช้
() จำเป็นมาก () จำเป็น () ไม่จำเป็น
9. ในเรื่องการพูด () ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการพูดคล่อง
() พูดไม่คล่องหรือพูดซ้ำ
() พูดติดอ่าง
10. ในเรื่องการได้ยิน () ชัดเจน () ไม่ชัดเจน
11. ตามปกติข้าพเจ้านอนวันละ () 4-6 ชั่วโมง () 6-8 ชั่วโมง () 8-10 ชั่วโมง
12. โรคประจำตัวของข้าพเจ้าที่เป็นอยู่เสมอ คือ.....
13. ในบางครั้งข้าพเจ้าวิตกกังวลอย่างมากเกี่ยวกับสุขภาพขณะนี้ () วิตก () ไม่วิตก
14. ขณะนี้ข้าพเจ้าสูง.....ซ.ม. น้ำหนัก.....ก.ก.
15. ตรวจสุขภาพปีละ.....ครั้ง ครั้งสุดท้ายตรวจร่างกายเมื่อ.....
ตรวจที่.....

ค. ประวัติสังคมและกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่เหมาะสมกับนักเรียนและเติมข้อความ
ในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ที่อยู่ของครอบครัวของข้าพเจ้า () บ้านบิดามารดา
() บ้านญาติ
() บ้านเช่า
() อื่นๆ อธิบาย.....
2. ความรู้สึกของข้าพเจ้าต่อที่อยู่อาศัย () ชอบ
() ชอบมาก
() ไม่ชอบเลย

3. เพื่อนๆ มาเที่ยวหรือเยี่ยมเยียนข้าพเจ้า () มาบ้าง
() มาบ่อยๆ
() ไม่มาเลย
4. ข้าพเจ้าชอบให้เพื่อนมาบ้าน () ชอบให้มาเสมอ
() ชอบให้มาบ้างเป็นครั้งคราว
() ไม่ชอบให้มาเลย
5. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเมื่อได้พบปะกับเพื่อนๆ.....
6. ความรู้สึกของเพื่อนที่มีต่อข้าพเจ้า.....
7. ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง.....
8. ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ () ใช้เป็นประจำ
() ใช้บ้าง
() ไม่ใช้เลย
9. ข้าพเจ้าชอบฟังวิทยุ
() ชอบฟังเป็นประจำ () ชอบฟังบ้าง () ไม่ชอบฟังเลย
10. ข้าพเจ้าชอบดูโทรทัศน์
() ดูเป็นประจำ () ดูบ้าง () ไม่ได้ดูเลย
ชอบดูประเภท.....
11. ข้าพเจ้าชอบดูภาพยนตร์
() ดูบ่อย () ดูบางครั้ง () ไม่ได้ดูเลย
ชอบดูประเภท.....
12. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือประเภท
() ผจญภัย () ลึกลับ () รักใคร่
() ตลกขบขัน () วิทยาศาสตร์ () กีฬา
() ประวัติศาสตร์ () โคลงบทละคร () แนวจินตนาการ
() เครื่องยนต์กลไก () ชีวิตประวัติ
13. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน
() เป็นประจำ () เป็นครั้งคราว () ไม่เคยอ่านเลย
14. ข้าพเจ้าชอบเล่นกีฬากลางแจ้ง
() ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
15. ข้าพเจ้าชอบเล่นกีฬาในร่ม
() ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย

16. ข้าพเจ้าเคยแสดงละครในงานต่างๆ () เคย () ไม่เคย
17. ข้าพเจ้าสามารถเล่นดนตรี () ได้ดี () พอใช้ () ไม่ได้เลย
เครื่องดนตรีที่ชอบเล่นคือ.....
18. ข้าพเจ้าชอบร้องเพลง () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
ประเภทของเพลงที่ชอบคือ.....
19. ข้าพเจ้ามีความสนใจนาฏศิลป์ไทย () สนใจมาก () สนใจบ้าง () ไม่สนใจเลย
20. ข้าพเจ้า () ทำงาน () ไม่ทำงาน พิเศษหรือหารายได้ส่วนตัว
21. งานอดิเรกของข้าพเจ้าคือ.....

ง. กิจกรรม การศึกษา และปัญหาของข้าพเจ้า

1. เมื่อปีที่แล้วข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนได้จัด คือ.....
กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุด คือ.....
2. ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม
ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย เป็นหัวหน้าชั้น
3. ในโรงเรียนนี้ข้าพเจ้ามี
() เพื่อนมาก () เพื่อนน้อย () ไม่มีเพื่อนเลย
เพื่อนที่ดีที่สุดในของข้าพเจ้า ชื่อ.....
สิ่งที่ข้าพเจ้าและเพื่อนที่ดีที่สุดในของข้าพเจ้าทำด้วยกันเสมอ คือ.....
4. ตามปกติข้าพเจ้าใช้เวลาอ่านหนังสือเรียนในวันหนึ่งๆ ประมาณ.....ชั่วโมง
ข้าพเจ้า () มี () ไม่มี สถานที่เงียบสงบเหมาะกับการอ่านหนังสือหรือทำการบ้าน
5. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับวิชาที่เคยเรียน
ชอบมากที่สุด ชอบน้อยที่สุด ยากที่สุด ง่ายที่สุด
(วิชา) (วิชา) (วิชา) (วิชา)
.....
.....
6. วิชาที่ข้าพเจ้าต้องท่องบ่น เอาใจใส่มากที่สุด.....
7. ข้าพเจ้า () ทำ () ไม่ได้ทำ ตารางกำหนดไว้ดูหนังสือ
8. ข้าพเจ้าทำให้มีสมาธิในเวลาดูหนังสือ () ได้ง่าย () ได้ยาก
9. ข้าพเจ้า () ต้องการ () ไม่ต้องการ คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน
10. ตามปกติข้าพเจ้า () ชอบ () ไม่ชอบ เรียนหนังสือและเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนๆ
ข้าพเจ้าเรียนอยู่ในเกณฑ์ () ดี () ปานกลาง () ใช้ไม่ได้

11. เมื่อข้าพเจ้าเติบโตขึ้น บิดาต้องการให้มีอาชีพ.....
 มารดาต้องการให้มีอาชีพ.....
 ข้าพเจ้าต้องการมีอาชีพ.....
12. ข้าพเจ้าตั้งใจจะเรียนให้จบชั้นสูงสุดของโรงเรียนแห่งนี้
 () ตั้งใจแน่วแน่ () ไม่แน่วแน่ () ไม่ตกลงใจเลย
13. ข้าพเจ้าต้องการจะเรียนจบระดับ () ปริญญาตรี
 () ปริญญาโท
 () ปริญญาเอก
 () อื่นๆ โปรดระบุ.....
14. อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกตามความตั้งใจของข้าพเจ้าในขณะนี้ เรียงตามลำดับ
 1..... 2.....
 3..... 4.....
15. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้

16. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทางบ้าน

17. ปัญหาหรือความไม่สบายใจที่ข้าพเจ้าต้องการได้รับความช่วยเหลือ
 1..... 2.....
 3..... 4.....

แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน

คำชี้แจงการกรอกแบบสอบถาม

1. ขอให้ท่านกรอกแบบสอบถามด้วยความจริงใจที่สุด
2. เติมข้อความลงในช่องว่างและใส่เครื่องหมาย / ใน () หน้าข้อความที่ต้องการ
3. กรุณากรอกข้อความหมดทุกข้อ **ยกเว้น** ผู้ปกครองที่เป็นบิดามารดา ไม่ต้องกรอกข้อความ ข้อ ก.

วัน / เดือน / ปี.....

ชื่อ - นามสกุลนักเรียน.....

ชั้น.....

ก. สำหรับผู้ปกครอง (ที่ไม่ใช่บิดามารดา)

1. ข้าพเจ้า (นาย / นาง / นางสาว).....นามสกุล.....อายุ.....ปี
เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็น.....สำเร็จการศึกษา.....
ปัจจุบันประกอบอาชีพ.....สถานที่ทำงาน.....
2. ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตำบล.....เขต.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ข. สำหรับผู้ปกครองที่เป็นบิดามารดา

1. บิดา/มารดานักเรียนชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....
สำเร็จการศึกษา.....
ปัจจุบัน () ยังมีชีวิตอยู่ () ถึงแก่กรรม อาชีพของบิดา.....
รายได้ประมาณเดือนละ.....สถานที่ทำงาน.....
ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตำบล.....เขต.....
จังหวัด.....โทรศัพท์ (ที่บ้าน)
2. มารดานักเรียนชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....
สำเร็จการศึกษา.....
ปัจจุบัน () ยังมีชีวิตอยู่ () ถึงแก่กรรม อาชีพของมารดา.....

- รายได้ประมาณเดือนละ.....สถานที่ทำงาน.....
- ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตำบล.....เขต.....
- จังหวัด.....โทรศัพท์ (ที่บ้าน)
3. จำนวนบุตร.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
4. สถานภาพการสมรสของบิดามารดา
- () อยู่ร่วมกัน () แยกกันอยู่ () หย่าร้างกัน
5. ค่าใช้จ่ายที่ให้นักเรียนวันละ.....บาท สัปดาห์ละ.....บาท หรือเดือนละ.....
6. หน้าที่การงานที่ทางบ้านมอบหมายให้นักเรียนทำ คือ.....
7. ความประพฤติโดยทั่วไปของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้าน
- () ไม่ค่อยเชื่อฟัง () เชื่อฟังบ้างเป็นครั้งคราว () เชื่อฟังเสมอ
8. การเอาใจใส่บทเรียนทางบ้าน
- () เอาใจใส่ดีมาก () ไม่เอาใจใส่ () เอาใจใส่พอสมควร
9. ข้าพเจ้ามีโครงการการเรียนสำหรับนักเรียนของข้าพเจ้า คือ
- ก.ศึกษาต่อ (โปรดระบุ).....
- ข.ประกอบอาชีพ (โปรดระบุ).....
10. สิ่งที่ข้าพเจ้าอยากให้โรงเรียนทราบและติดตามเกี่ยวกับนักเรียนเป็นพิเศษ คือ.....
-
-
11. ผู้ปกครองที่ทางโรงเรียนจะติดต่อหรือเชิญมาพบเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับนักเรียนของได้ คือ
- (ระบุชื่อ).....
12. ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นอื่นๆ
-
-
-

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

นี่คือชีวิตของฉัน

ฉันชื่อ.....นับจากวันเกิดวันสุดท้าย
 ฉันอายุ.....ผมของฉัน.....ตาของฉัน.....
 เดียวนี้ฉันเรียนชั้น.....ที่โรงเรียน.....ฉันมีพี่.....
 คน มีน้อง.....คน เราชอบ.....ด้วยกัน พ่อ
 และฉันชอบ.....ด้วยกัน ฉันอยู่ในเมือง.....
 ฉันมักไม่นอนเวลา.....ฉันตื่นนอนเวลา.....ฉันมักนอนไม่
 หลับ.....ชั่วโมง ในทุกคืน

นี่คือเพื่อนของฉัน

ฉันและเพื่อนชอบเล่น.....กลางแจ้ง เราชอบ
 เล่น.....ในบ้าน เพื่อนที่ฉันชอบเล่นด้วยมากที่สุด
 คือ.....เพราะเขาเป็น.....
 เพื่อนที่ฉันชอบทำงานด้วยที่โรงเรียนคือ.....
 เพื่อนที่ฉันของนั้งใกล้คือ.....เมื่อใดที่ฉันเล่นที่บ้านฉันมักจะ
 เล่นกับ.....โดยปกติฉัน (ชอบ, ไม่ชอบ) เล่นคนเดียว เพื่อนที่ดีที่สุดของฉัน
 คือ.....เราชอบที่จะ.....

สิ่งที่ฉันเป็นเจ้าของ

ฉัน (มี, ไม่มี) สัตว์เลี้ยงเพราะว่า.....สัตว์
 เลี้ยงของฉันคือ.....ฉันมักเรียกมันว่า.....
 ฉัน (ชอบ, ไม่ชอบ) สัตว์เลี้ยง.....ฉัน (มี, ไม่มี) เงินใช้จ่ายส่วนตัว.....
 ทุกๆสัปดาห์ ฉันได้เงินจาก.....ฉันชอบซื้อ.....
 และ.....ด้วยเงินของตนเอง ฉันเก็บเงินไว้สำหรับ.....

งานอดิเรกของฉัน

งานอดิเรกของฉันคือ.....งานอดิเรกอื่นๆที่
ฉันอยากมีคือ.....ฉันสนุกกับการเก็บรวบรวม.....
ทั้งหมดที่ฉันเป็นเจ้าของ ฉันชอบมากที่สุดคือ.....

สิ่งที่ฉันอ่าน

ฉัน (ชอบ, ไม่ชอบ) อ่าน ฉันอ่านหนังสือนวนิยายชื่อ.....
หนังสือพิมพ์ชื่อ..... หนังสือรายสัปดาห์ชื่อ.....
หนังสือการ์ตูนชื่อ..... ฉัน (ขอยืม , ไม่ได้ขอยืม) หนังสือมาจาก
ห้องสมุด ฉันมี.....ที่บ้านของฉัน ฉันชอบเรื่องราวเกี่ยวกับ.....
.....

สถานที่ที่ฉันเคยไป

ฉันจะเขียนวงกลม ☐ รอบสถานที่ที่ฉันเคยไปเที่ยวมา
สวนสัตว์ ละครสัตว์ ชายทะเล ที่ทำการไปรษณีย์ สนามบิน
ห้องสมุด สถานีวิทยุกระจายเสียง ที่แสดงสินค้า พิพิธภัณฑ์
โรงงาน ท่าเรือ
ฉันเคยอยู่ที่แคมป์ ชายทะเล ภูเขา เมืองใหญ่ ทุ่งนา และ.....
ฉันเคยท่องเที่ยวโดย รถประจำทาง รถยนต์ เครื่องบิน เรือกลไฟ
รถบรรทุก รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน เรือท่องเที่ยว.....
ถ้าฉันมีโอกาสไปเที่ยวเมืองอื่นๆฉันควรไปที่.....
ฉันสนใจเมืองนั้นเพราะ.....

สิ่งต่างๆที่ฉันชอบทำนอกโรงเรียน

ฉันฟังโปรแกรมวิทยุเรื่อง.....แต่ละวันฉันดูโปรแกรม
ทีวี.....แต่ละวันโปรแกรมที่ฉันชอบคือ.....

ฉัน (ไป , ไม่ไป) ดูหนังทุกๆสัปดาห์ สิ่งที่ฉันชอบมากที่สุดคือ (การเดินร่ำ , แตรวง , วงดนตรี , การร้องเพลง) ฉันอยากเล่น.....ฉันกำลังเรียน.....

ฉันชอบไปที่.....สิ่งอื่นๆที่ฉันชอบทำคือ.....

และ.....ถ้าฉันสามารถไปงานใหญ่ๆแห่งหนึ่ง เช่น สนามกีฬา หรืออื่นๆ ฉันควรไปที่.....

ถ้าฉันสามารถพบดารานักแสดงละครหรือดาราภาพยนตร์ ฉันอยากจะพบ.....

สิ่งอื่นๆที่เกี่ยวกับฉัน

ที่โรงเรียนฉันสนุกสนามมากที่สุดในเมื่อ.....

ถ้าฉันสามารถเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างที่โรงเรียนได้ ฉันอยากเปลี่ยน.....

ฉันสนุกน้อยที่สุดในเมื่อ.....

บางครั้งฉันนึกกลัว.....

สิ่งหนึ่งที่ทำให้ฉันประหลาดใจคือ.....

พ่อ แม่ของฉันต้องการให้ฉันเป็น.....

aaaaaaaaaaaaaaaa

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

.....

แบบสอบถามนี้เป็นข้อความที่เป็นคุณลักษณะต่างๆ ของสมาชิกในชั้นเรียนของนักเรียน ก่อนที่นักเรียนจะเขียนชื่อใครลงไปให้พิจารณาไตร่ตรองจากการสังเกตของนักเรียนเอง ห้ามปรึกษาเพื่อน คำตอบของนักเรียนจะเก็บเป็นความลับ ฉะนั้นให้นักเรียนตอบด้วยความจริงใจ

.....

1. ใครเอ่ยน่ารักที่สุด.....
2. ใครเอ่ยที่ชอบทำงานร่วมกับเพื่อนมากที่สุด.....
3. ใครเอ่ยที่ชอบพูดจาสุภาพที่สุด.....
4. ใครเอ่ยแต่งกายเรียบร้อยที่สุด.....
5. ใครเอ่ยตรงต่อเวลามากที่สุด.....
6. ใครเอ่ยเป็นที่รักของเพื่อนมากที่สุด.....
7. ใครเอ่ยที่ไม่เคยทำสิ่งต่างๆ ล้มเหลวตามที่ครุ่นคิดหมาย.....
8. ใครเอ่ยเป็นผู้ไม่รับผิดชอบ.....
9. ใครเอ่ยเป็นคนขี้อายที่สุด.....
10. ใครเอ่ยทำงานช้าที่สุด.....
11. ใครเอ่ยเป็นคนกล้าแสดงออกมากที่สุด.....
12. ใครเอ่ยที่เป็นบุคคลที่ท่านต้องการนั่งใกล้ที่สุดขณะเรียน.....
13. ใครเอ่ยที่ท่านสามารถปรึกษาปัญหาต่างๆ ได้ดีที่สุดในชั้นเรียน.....
14. ใครเอ่ยชอบรังแกเพื่อน.....
15. ใครเอ่ยชอบล้อเลียนเพื่อน.....
16. ใครเอ่ยที่ชอบเสนอความคิดเห็น.....
17. ใครเอ่ยที่ชอบหยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต.....
18. ใครเอ่ยที่ขี้บ่นที่สุดในห้อง.....
19. ใครเอ่ยชอบพูดเสียงดัง.....
20. ใครเอ่ยที่ถูกครูตำหนิบ่อยที่สุด.....
21. ใครเอ่ยดื้อและซุกซนที่สุด.....

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์

ชื่อ – นามสกุล.....

วัน / เดือน / ปี ที่ทำแบบทดสอบ.....

วัน / เดือน / ปี เกิด.....

วิธีตอบแบบทดสอบ

จงเติมประโยคหรือข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ โดยอ่านแต่ละประโยคหรือแต่ละข้อความ แล้วเติมสิ่งแรกที่ผ่านสมองของท่านเพื่อให้ประโยคนั้นสมบูรณ์ โปรดทำให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าไม่ทราบว่าจะเติมอะไร ให้เขียนวงกลมล้อมหมายเลขของข้อนั้นๆ และพยายามเติมประโยคหรือข้อความนั้นภายหลัง

1. ฉันรู้สึกว่าคุณพ่อของฉันไม่ค่อยจะ.....
2. เมื่อเคราะห์ร้ายประดังกันเข้ามา ฉัน.....
3. สิ่งที่คุณต้องการมากที่สุด.....
4. ถ้าฉันต้องรับผิดชอบ.....
5. สำหรับฉันอนาคตเป็นสิ่งที่.....
6. ผู้ที่มีอำนาจเหนือฉัน.....
7. ทั้งๆ ที่ฉันเห็นว่ามันไร้สาระ ฉันก็ยังกลัว.....
8. ฉันรู้สึกว่าเป็นที่แท้จริง.....
9. เมื่อตอนที่ฉันยังเป็นเด็กอยู่.....
10. ผู้ชายในอุดมคติของฉัน.....
11. เมื่อฉันเห็นผู้ชายและผู้หญิงอยู่ด้วยกัน.....
12. ถ้าเปรียบเทียบกับครอบครัวอื่นแล้ว ครอบครัวฉัน.....
13. ผู้ที่ฉันชอบทำงานร่วมกับเขามากที่สุดคือ.....
14. คุณแม่ของฉัน.....
15. ฉันจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืม.....
16. ถ้าคุณพ่อของฉันเพียงแต่.....
17. ฉันมั่นใจว่าฉันมีความสามารถที่จะ.....
18. ฉันคงมีความสุข ถ้า.....
19. ถ้าใครทำงานให้ฉัน.....
20. ฉันกำลังตั้งตาคอย.....

21. เพื่อนของฉันส่วนมากไม่ทราบว่าฉันกลัว.....
22. ครูที่โรงเรียน.....
23. ฉันไม่ชอบคนที่.....
24. ฉันจำได้เมื่อ.....
25. ฉันคิดว่าผู้ชายส่วนมาก.....
26. ความรู้สึกของฉันเกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน.....
27. พวกที่บ้านทำกับฉันอย่างกับว่า.....
28. เพื่อนร่วมงานของฉัน คือ.....
29. คุณแม่กับฉัน.....
30. ฉันได้ทำผิดอย่างมากที่.....
31. คุณพ่อของฉัน.....
32. จุดอ่อนของฉันคือ.....
33. ความทะเยอทะยานในชีวิต คือ.....
34. คนที่ทำงานให้ฉัน.....
35. สักวันหนึ่งฉันคง.....
36. เมื่อฉันเห็นนายเดินมา.....
37. ฉันอยากขจัดความกลัวในเรื่อง.....
38. คนที่ฉันชอบมากที่สุด.....
39. ฉันไม่เคยมีความสุขเท่า.....
40. เมื่อฉันคิดถึงผู้ชาย.....
41. เมื่อฉันมีความรู้สึกทางเพศ.....
42. ครอบครัวส่วนมากที่ฉันรู้จัก.....
43. ฉันชอบทำงานร่วมกับคนที่.....
44. ถ้าคุณแม่ของฉันเพียงแต่.....
45. บางครั้งฉันรู้สึกละอาย.....
46. คุณพ่อและฉัน.....
47. เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้ว ฉัน.....
48. เมื่อฉันเป็นคนออกคำสั่ง ฉัน.....
49. สิ่งที่ต้องการมากที่สุดในชีวิต.....
50. อีก 10 ปีข้างหน้า ฉัน.....
51. คนที่ฉันถือว่าเหนือกว่าฉัน.....

52. บางครั้งความกลัวก็บังคับให้ฉันต้อง.....
53. เมื่อฉันไม่อยู่ เพื่อนจะ.....
54. สิ่งที่ฉันจำได้แม่นยำที่สุดในวัยเด็กของฉัน.....
55. สิ่งที่ฉันชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับบุรุษเพศ.....
56. ฉันรู้สึกว่าเป็นเรื่องเพศ.....
57. เมื่อฉันยังเป็นเด็กอยู่ บิดาของฉัน.....
58. คนที่ทำงานร่วมกับฉันโดยมาก.....
59. คุณแม่ของฉันไม่ค่อยจะ.....
60. ฉันรู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่ฉันได้.....
61. ผู้หญิงในอุดมคติของฉัน.....
62. ฉันคิดว่าผู้หญิงส่วนมาก.....
63. เมื่อฉันคิดถึงผู้หญิง.....
64. สิ่งที่ฉันชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับสตรีเพศ.....
-

การแปลผล

ที่ หัวข้อ	ข้อที่							
1. มารดา	14	29	44	59				
2. บิดา	1	16	31	46				
3. ครอบครัว	12	27	42	57				
4. สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ	10	25	40	55	61	62	63	64
5. เพศสัมพันธ์	11	26	41	56				
6. เพื่อนทั่วไป	8	23	28	53				
7. ผู้ที่เหนือกว่า	6	22	36	51				
8. ผู้ที่ด้อยกว่า	4	19	34	48				
9. เพื่อนร่วมกลุ่ม	13	38	43	58				
10. ความกลัว	7	21	37	52				
11. ความรู้สึกผิด	15	30	45	60				
12. ความสามารถ	2	17	32	47				
13. อดีต	9	24	39	54				
14. อนาคต	5	20	35	50				
15. เป้าหมาย	3	18	33	49				

สังคมมิติ

การทำสังคมมิติ

ใช้บัตรขนาด 3 x 5 นิ้ว

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....
ผู้เลือก

สถานการณ์ : การไปทัศนศึกษา

ผู้ที่ข้าพเจ้าจะเลือกให้นั่งคู่กัน

อันดับ 1 คือ.....

อันดับ 2 คือ.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาว จุฑาทิพย์ บุตรจุ
วันเดือนปีเกิด	11 กุมภาพันธ์ 2528
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลมหาราช จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	275/4 ซ.เดชอุดม 22 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนมารีย์วิทยา อ.เมือง จ.นครราชสีมา
พ.ศ. 2549	ศศบ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2552	กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ